

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ

ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ

ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ

ΗΛΙΚΙΑ

Οδηγός Σπουδών
για το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Αθήνα 2009

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ Ε.Κ.Π.Α.
Σταδίου 5, Τ.Κ. 105 62 - Αθήνα,
Τηλ. 210 36.89.374-210 36.89.375-210 36.89.388,
Fax: 210 36.89.433

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Οδηγός σπουδών
Οδηγός σπουδών
Οδηγός σπουδών
Οδηγός σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2009–2010

Αθήνα 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φυσιογνωμία του τμήματος	7
Ονομασία & Ίδρυση	7
Εκπαιδευτικό – Επιστημονικό Έργο	7
Στόχοι	8
Οργάνωση και λειτουργία	10
Διοίκηση	10
Διοικητική και οργανωτική δομή	11
Διδακτικό προσωπικό	12
Κτιριακές εγκαταστάσεις	14
Διευθύνσεις και τηλέφωνα προσωπικού	16
Γραμματεία – ΕΤΕΠ – Βιβλιοθήκη	16
Διδακτικό Προσωπικό	16
Φοίτηση	18
Διάρκεια Σπουδών – Πτυχίο	18
Εγγραφές – Δηλώσεις Μαθημάτων	18
Παροχή Συγγραμμάτων	18
Σύμβουλος Καθηγητής	19
Συνεργασία με Διδάσκοντες/ουσες	19
Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών	19
Βιβλιοθήκη του ΤΕΑΠΗ	19
Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «Σωκράτης – Έρασμος»	20
Το Πρόγραμμα Σπουδών	22
Δομή και στόχοι	22
Πρόγραμμα Σπουδών ακαδ. έτους 2009 – 10	25
Αναλυτική περιγραφή μαθημάτων	37
Ενότητα 1: Παιδαγωγική	37
Ενότητα 2: Ψυχολογία	45
Ενότητα 3: Κοινωνικές Επιστήμες	52
Ενότητα 4: Μεθοδολογία	59
Ενότητα 5: Θετικές Επιστήμες	62
Ενότητα 6: Αγωγή στις Τέχνες	67
Ενότητα 7: Γενική Παιδεία	74
Ενότητα 8: Ξένη Γλώσσα	79
Ενότητα 9: Πρακτικές εφαρμογές	80
Ενότητα 10: Θεματικές Εργαστηριακές Εβδομάδες	83
Ενότητα 11: Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία	85
Ενότητα 12: Προαιρετικό μάθημα από άλλο τμήμα του ΕΚΠΑ	87
Ενότητα 13: Άλλη ξένη γλώσσα	87

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών	88
«Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»	88
«Ειδική Αγωγή»	89
«Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία»	90
«Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση»	92
«Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία»	93
Διδακτορικό Δίπλωμα	95
Μεταδιδακτορική Έρευνα	95
Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Αθηνών	96
Ερευνητικές δραστηριότητες	97
Προγράμματα Έρευνας	97
Ερευνητικά Κέντρα	102
Υπηρεσίες για τους/τις φοιτητές/τριες εκτός τμήματος	111
Υποτροφίες και βραβεία Πανεπιστημίου Αθηνών	111
Υποτροφίες μέσω κληροδοτημάτων	111
Βραβεία	112
Υποτροφίες ΙΚΥ	112
Άλλες βιβλιοθήκες του ΕΚΠΑ	113
Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)	113
Πανεπιστημιακή Λέσχη	114
Υγειονομική Υπηρεσία	114
Τμήμα Σίτισης Φοιτητών	114
Φοιτητικά Αναγνωστήρια	114
Μουσικό Τμήμα	114
Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας	114
Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών	115
Ταμείο Αρωγής Φοιτητών	115
Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών	115
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο	115

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όνομασία Τμήματος

Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Α.Π.Η.), ΦΕΚ 221/29.10.1997.

Ίδρυση

Η εκπαίδευση των νηπιαγωγών και των δασκάλων του δημοτικού σχολείου παρέχονταν μέχρι τη δεκαετία του 1980 σε ανώτερες σχολές διетуός φοίτησης, δηλαδή τις Σχολές Νηπιαγωγών και τις Παιδαγωγικές Ακαδημίες. Αναβαθμίστηκε με νομοθετική ρύθμιση του 1982 σε τετράχρονη πανεπιστημιακού επιπέδου, με στόχο την επιστημονική κατάρτιση των λειτουργών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η Ελλάδα ήταν μια από τις πρώτες χώρες που θέσπισαν αυτή την αλλαγή, μάλιστα σε μια στιγμή ευρύτερων μεταρρυθμίσεων της εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Η οργάνωση και η λειτουργία των παιδαγωγικών τμημάτων της χώρας καθορίζονται από το Νόμο 1268/82 (άρθρο 1, παράγραφος 2) καθώς και το Προεδρικό Διάταγμα 320/83 (άρθρο 2). Εκεί ως αποστολή τους ορίζεται: (α) να καλλιεργούν και να προάγουν τις παιδαγωγικές επιστήμες μέσω της ακαδημαϊκής και εφαρμοσμένης διδασκαλίας και έρευνας, (β) να παρέχουν στους/στις πτυχιούχους τους τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους δραστηριότητα, (γ) να συμβάλλουν στην εξύψωση του επιπέδου και στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της εκπαίδευσης σε ζητήματα παιδαγωγικής, (δ) να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων γενικότερα.

Τα πρώτα πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα ιδρύθηκαν στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης και Κρήτης. Η οργάνωση όμως και η έναρξη της λειτουργίας τους πραγματοποιήθηκαν σταδιακά, αρχίζοντας από το έτος 1984-1985. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αθηνών άρχισε να λειτουργεί το 1987-1988 και οι πρώτοι φοιτητές/τριες αποφοίτησαν το 1991. Το φθινόπωρο του 1997 μετονομάστηκε σε Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Α.Π.Η.).

Εκπαιδευτικό / Επιστημονικό έργο

Με δεδομένο ότι ποικίλες επιστήμες συμβάλλουν σε ζητήματα που αφορούν την εκπαίδευση, οι διδάσκοντες του Τμήματος καλύπτουν ευρύ φάσμα γνωστικών πεδίων. Περιλαμβάνονται ειδικεύσεις της εφαρμοσμένης παιδαγωγικής και της διδακτικής ποικίλων γνωστικών αντικειμένων όπως και της θεωρίας και έρευνας σε διάφορα πεδία των κοινωνικών, ανθρωπιστικών και φυσικών επιστημών.

Παράλληλα με την προετοιμασία εκπαιδευτικών για την προσχολική ηλικία, το Τμήμα επεκτάθηκε σταδιακά σε άλλες διδακτικές και ερευνητικές δραστηριότητες, οι οποίες περιγράφονται πιο αναλυτικά στα σχετικά εδάφια του Οδηγού Σπουδών. Συμμετέχει καταρχάς σε τρία μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Το παλαιότερο όλων, από το 1994, είναι το διακρατικό και διατμηματικό-διαπανεπιστημιακό πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» σε

συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, για το οποίο έχει και την κύρια ευθύνη ως Τμήμα. Ακολούθησε η συνεργασία με το διατμηματικό πρόγραμμα «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία» του οποίου την οργάνωση έχει αναλάβει το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τέλος, το ακαδημαϊκό έτος 2005-06 άρχισε η λειτουργία του διατμηματικού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση» σε συνεργασία με τα τμήματα Ενημέρωσης και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας καθώς και σε σύμπραξη με το τμήμα Ηλεκτρονικής του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πειραιά.

Στο ΤΕΑΠΗ είναι ενταγμένο το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών της Αθήνας, το οποίο ιδρύθηκε το 1995. Το Τμήμα από το 1997 ανέλαβε τα προγράμματα ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναβάθμισης αποφοίτων ανωτέρων σχολών διетуός φοίτησης (εξομοίωσης των πτυχίων με πανεπιστημιακούς τίτλους σπουδών), τα οποία έχουν σήμερα ολοκληρωθεί.

Στο πλαίσιο του ΤΕΑΠΗ λειτουργούν έξι ερευνητικά κέντρα, από τα οποία κάποια έχουν μακρόχρονη και πλούσια δραστηριότητα όπως και διεθνείς συνεργασίες. Το Τμήμα έχει υποβάλει προτάσεις στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την ίδρυση των εξής εργαστηρίων: Ειδικής Αγωγής – Πρώιμης Παρέμβασης, Ψυχολογίας του Παιδιού και της Οικογένειας, Κοινωνιολογίας των Εκπαιδευτικών Θεσμών, Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής στην Πρώτη Παιδική Ηλικία, Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία και τέλος Εθνοπολιτισμικών Διαφορών και Πρώτης Σχολικής Ηλικίας.

Στόχοι

Το ΤΕΑΠΗ είναι ένα από τα πανεπιστημιακά τμήματα με προνόμιο να προσφέρει πτυχίο με συγκεκριμένη επαγγελματική προοπτική. Δεν πρόκειται ωστόσο για “επαγγελματική” σχολή όπως οι παλιότερες σχολές για νηπιαγωγούς. Πρόκειται για πανεπιστημιακό ίδρυμα, που καλλιεργεί την επιστημονική παιδεία και μέσω αυτής διασφαλίζει την κατάρτιση τη σχετική με το επάγγελμα του/της νηπιαγωγού. Η σύνθεση επιστημονικής γνώσης και επαγγελματικής κατάρτισης ή, με άλλους όρους, θεωρίας και πράξης, είναι βασική αρχή του Τμήματος. Είναι αδύνατη η επαρκής προετοιμασία για το δύσκολο και υψηλής ευθύνης επάγγελμα του/της νηπιαγωγού δίχως θεωρητική και μεθοδολογική κατάρτιση.

Στόχος του ΤΕΑΠΗ είναι να δώσει τα κατάλληλα εργαλεία που θα επιτρέψουν την κατανόηση της πολυπλοκότητας των εκπαιδευτικών φαινομένων, την ανάλυση των πολλαπλών παραγόντων (ψυχολογικών, κοινωνικών, παιδαγωγικών) που διαμορφώνουν τη σχολική πραγματικότητα και τέλος την οργάνωση της παιδαγωγικής πρακτικής. Η παιδαγωγική πρακτική δεν είναι απλά εφαρμογή κάποιων κανόνων ή προτύπων, αλλά στηρίζεται πάντοτε σε θεωρία. Τα λεγόμενα “πρακτικά” μαθήματα και τα μαθήματα τα σχετικά με τις τέχνες (μουσική, ζωγραφική, θέατρο) όχι μόνο έχουν επιστημονικό και θεωρητικό υπόβαθρο, αλλά απαιτούν παράλληλα τη γνώση άλλων επιστημών για να εφαρμοστούν στην πράξη με θετικά αποτελέσματα. Δεν είναι δυνατόν για παράδειγμα να χρησιμοποιηθούν οι τέχνες στο νηπιαγωγείο ως εκπαιδευτικό εργαλείο, χωρίς επιστημονική γνώση για τις δυνατότητες των παιδιών ανά ηλικία (από την

Αναπτυξιακή Ψυχολογία), για τις τεχνικές μετάδοσης της γνώσης (από την Παιδαγωγική), τις πολιτισμικές διαφορές των νηπίων κατά την κοινωνική καταγωγή (από την Κοινωνιολογία) κ.ο.κ.

Το ΤΕΑΠΗ εφοδιάζει τους/τις αποφοίτους του με στέρεες επιστημονικές βάσεις από διαφορετικά γνωστικά πεδία και διαμορφώνει μια νέα εικόνα για το επάγγελμα των νηπιαγωγών που ανταποκρίνεται στις σημερινές κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανάγκες. Σύμφωνα με πολλές επιστήμες, το νηπιαγωγείο είναι η πρώτη αλλά και η σημαντικότερη βαθμίδα του σχολείου. Είναι ένας από τους βασικότερους μετά την οικογένεια θεσμούς κοινωνικοποίησης και η πρώτη στη ζωή του παιδιού επαφή με το θεσμό του σχολείου. Έχει σχεδόν αποφασιστικές για το μέλλον του επιπτώσεις, πιο συγκεκριμένα στο εάν αυτή η πρώτη επαφή θα διαμορφώσει ένα δίαυλο επικοινωνίας ή όχι, και άρα εάν το νήπιο θα αποκτήσει θετική ή αρνητική σχέση με το σχολικό θεσμό. Είναι η σχολική βαθμίδα στην οποία έρχεται για πρώτη φορά σε επαφή το νήπιο με τις πιο επίσημες παραλλαγές της γλώσσας (είτε αυτή είναι μητρική είτε δεύτερη γλώσσα όπως συμβαίνει για πολλά παιδιά σήμερα στο ελληνικό σχολείο) ή ακόμη και της επίσημης κουλτούρας και των συμβόλων της γνώσης. Μόνο λοιπόν εκπαιδευτικοί με ειδική επιστημονική κατάρτιση μπορούν να επιτελέσουν ένα τέτοιο σύνθετο έργο.

Μαζί με την συστηματική προετοιμασία για το επάγγελμα του/της νηπιαγωγού το ΤΕΑΠΗ παρέχει στους/στις αποφοίτους του βασική πανεπιστημιακή εκπαίδευση στο χώρο των Επιστημών της Αγωγής. Επιδιώκει την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, εξοικειώνει τους/τις φοιτητές/τριες με τις μεθόδους και τα εργαλεία της επιστημονικής έρευνας, δίνοντας τους έτσι τα ουσιαστικά εφόδια ώστε να μπορούν, αν το θελήσουν, να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο σε συναφή γνωστικά αντικείμενα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Σύμφωνα με το γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας των Πανεπιστημίων στη χώρα μας, βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα είναι το Τμήμα. Κάθε Τμήμα καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το πτυχίο μπορεί όμως να έχει κατευθύνσεις ή ειδিকেύσεις. Τμήματα τα οποία αντιστοιχούν σε συγγενείς επιστήμες μπορούν να συγκροτήσουν σχολή. Επιπλέον, κάθε Τμήμα μπορεί να διαιρεθεί σε επιμέρους τομείς. Προς το παρόν το ΤΕΑΠΗ λειτουργεί ως αυτοτελές Τμήμα χωρίς τομείς, που παρέχει ενιαίο πτυχίο. Παραμένει ωστόσο υπό συζήτηση η ένταξή του σε σχολή, η διαίρεσή του σε τομείς όπως και η λειτουργία εξειδικεύσεων στο πτυχίο.

Διοίκηση

Τα όργανα διοίκησης του ΤΕΑΠΗ είναι σύμφωνα με το Ν. 1268/82: η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) και ο/η Πρόεδρος με τον/την Αναπληρωτή/τρια του (η θέση του/της Αναπληρωτή/τριας Προέδρου θεσμοθετήθηκε με το Ν. 1566/85, για να δοθεί η δυνατότητα αναπλήρωσης του/της Προέδρου σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος).

Η Γ.Σ. συγκροτείται από τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) όλων των βαθμίδων (δηλ. Καθηγητές/τριες, Αναπληρωτές/τριες Καθηγητές/τριες, Επίκουρους Καθηγητές/τριες και Λέκτορες), από φοιτητές/τριες σε ποσοστό 50% των μελών ΔΕΠ, από εκπροσώπους μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών σε ποσοστό 15% των μελών ΔΕΠ, από εκπροσώπους του Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΕΔΙΠ) σε ποσοστό 5% των μελών ΔΕΠ, καθώς και από εκπροσώπους του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) σε ποσοστό 5% των μελών ΔΕΠ.

Η Γ.Σ. ασκεί τις εξής γενικές αρμοδιότητες (σύμφωνα με το Ν. 1268/82, άρθρο 8, παράγραφος 2ε): αποφασίζει για θέματα όπως είναι το πρόγραμμα μαθημάτων και ο κανονισμός σπουδών, τα συγγράμματα, η κατανομή πιστώσεων, οι προκηρύξεις κενών θέσεων μελών ΔΕΠ, όπως και για κάθε διοικητικό ή επιστημονικό θέμα που τυχόν απασχολεί το Τμήμα.

Ο/η πρόεδρος συγκαλεί τη Γ.Σ., καταρτίζει την ημερήσια διάταξή της και προεδρεύει στις εργασίες της. Εισηγείται στη Γ.Σ. για τα διάφορα θέματα της αρμοδιότητάς της, τηρεί μητρώα επιστημονικής δραστηριότητας κάθε μέλους του ΔΕΠ, μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Γ.Σ., συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη και διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων και προΐσταται των υπηρεσιών του Τμήματος.

Το ανώτερο συλλογικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Σε αυτή συμμετέχουν ο/η πρόεδρος του Τμήματος και δύο εκλεγμένοι εκπρόσωποι: ένα μέλος του ΔΕΠ και ένας/μία φοιτητής/τρια.

Διοικητική και οργανωτική δομή

Διοίκηση

Πρόεδρος:

Κωνσταντίνος Χρυσοφίδης, Καθηγητής

Αναπληρωτής Πρόεδρος:

Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου, Καθηγήτρια

Γραμματέας Τμήματος:

Αναστασία Γόντικα

Γενική Συνέλευση Τμήματος:

Όλα τα μέλη ΔΕΠ

Εκπρόσωποι προπτυχιακών φοιτητών/τριών

Εκπρόσωποι μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών

Εκπρόσωπος Ειδικού και Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΕΔΙΠ)

Εκπρόσωπος Ειδικού Τεχνικού και Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ)

Διοικητικό Προσωπικό:

Ευγενία Γεωργίου

Σταυρούλα Γεωργοπούλου

Μαρία Ηλιοπούλου

Βασιλική Λαδιά

Κωνσταντίνα Λυκόκα

Ιωάννα Νικολιδάκη

Ζέτα Νικολοπούλου

Ρένα Παπάρα

Αθανασία Χαλαζωνίτη

Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό:

Αθηνά Γαργαροπούλου

Διονύσης Μάνεσης

Προσωπικό Βιβλιοθήκης:

Ελένη Χριστοδούλου

Διδακτικό προσωπικό

I. Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.)

Καθηγητές/τριες

- Θάλεια Δραγώνα* (Κοινωνική Ψυχολογία)
Γεωργία Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη (Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης)
Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου (Κλινική Ψυχολογία)
Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα (Πρόληψη της Σχολικής Αποτυχίας – Ψυχολογικές και Κοινωνικές Διαστάσεις στη Γνωστική Ανάπτυξη – Αισθητική Παιδεία και Εκπαίδευση)
Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου (Συμβουλευτική Ψυχολογία)
Κώστας Χρυσάφιδης (Παιδαγωγική)
Δήμητρα Μακρυνιώτη (Κοινωνιολογία)
Ευγενία Φλογαΐτη (Περιβαλλοντική Αγωγή)
Κυριάκος Αθανασίου (Βιολογία, με έμφαση στις Επιπτώσεις του Περιβάλλοντος στην Υγεία)
Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη (Ειδική Αγωγή)
Βασίλης Τσελεφές (Φυσική και Διδακτική των Φυσικών Επιστημών)

Αναπληρωτές Καθηγητές/τριες

- Δήμητρα Κατή (Ψυχολογία)
Ευαγγελία Κούρτη (Κοινωνική Ψυχολογία)
Βασίλης Γιαλαμάς (Ανάλυση Ποσοτικών και Ποιοτικών Δεδομένων)
Εύη Ζαμπέτα (Εκπαιδευτική Πολιτική)
Δημήτρης Χασάπης (Μαθηματική Εκπαίδευση)

Επίκουροι Καθηγητές/τριες

- Αλεξάνδρα Ανδρούσου (Διδακτική Μεθοδολογία και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Υλικού)
Νέλλη Ασκούνη (Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης)
Μαίρη Λεοντσίνη (Θεωρίες του Κοινωνικού Φύλου)
Φωτεινή Ασημακοπούλου (Ιστορία)
Ρόη Παπαδοπούλου (Αναπτυξιακή Ψυχολογία)
Αντιγόνη Παρούση (Παιδαγωγικές και Καλλιτεχνικές Πρακτικές του Θεάτρου Κούκλας)
Μαρία Σφυρόερα (Παιδαγωγική της Διδακτικής Πράξης)

* Αναστολή καθηκόντων

Λέκτορες

- Δέσποινα Παπούδη (Αναπτυξιακή Ψυχολογία και Ψυχοπαθολογία)
Χαρά Κορτέση-Δαφέρμου (Παιδαγωγική: Προγράμματα και Διδακτική Μεθοδολογία)
Βασίλης Τσάφος (Παιδαγωγική Θεωρία και Αναλυτικά Προγράμματα)
Ευδοξία Ντεροπούλου (Ειδική Αγωγή με έμφαση στην Παιδαγωγική της Ένταξης)

II. Ειδικό και Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΕΔΙΠ)

- Νικόλας Τσαφταρίδης (Μουσική Αγωγή)
Λενιώ Τσαρνά (Αγγλική Γλώσσα)
Ουρανία Κούβου (Εικαστική Αγωγή)

III. Ειδικοί επιστήμονες

Διδάσκοντες που αναλαμβάνουν με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 407/80 τη διδασκαλία συγκεκριμένων μαθημάτων. Εκκρεμεί η πρόσληψή τους.

IV. Διδάσκοντες/ουσες άλλων Τμημάτων και Πανεπιστημίων

- Διδάσκοντες στους οποίους έχει ανατεθεί η διδασκαλία μαθημάτων:
Α. Γιοβαζολιάς, Λέκτορας Πανεπιστημίου Κρήτης, Τμήμα Ψυχολογίας (Συμβουλευτική Ψυχολογία)
Π. Κανελλόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης (Μουσική Παιδαγωγική)
Μ. Κονδύλη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Πατρών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Επιστήμες της Γλώσσα)
Π. Τζαμαργιάς, μέλος ΕΕΔΙΠ Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Π.Τ.Δ.Ε. (Διδακτική του Θεάτρου).

V. Μεταδιδακτορικοί ερευνητές/τριες

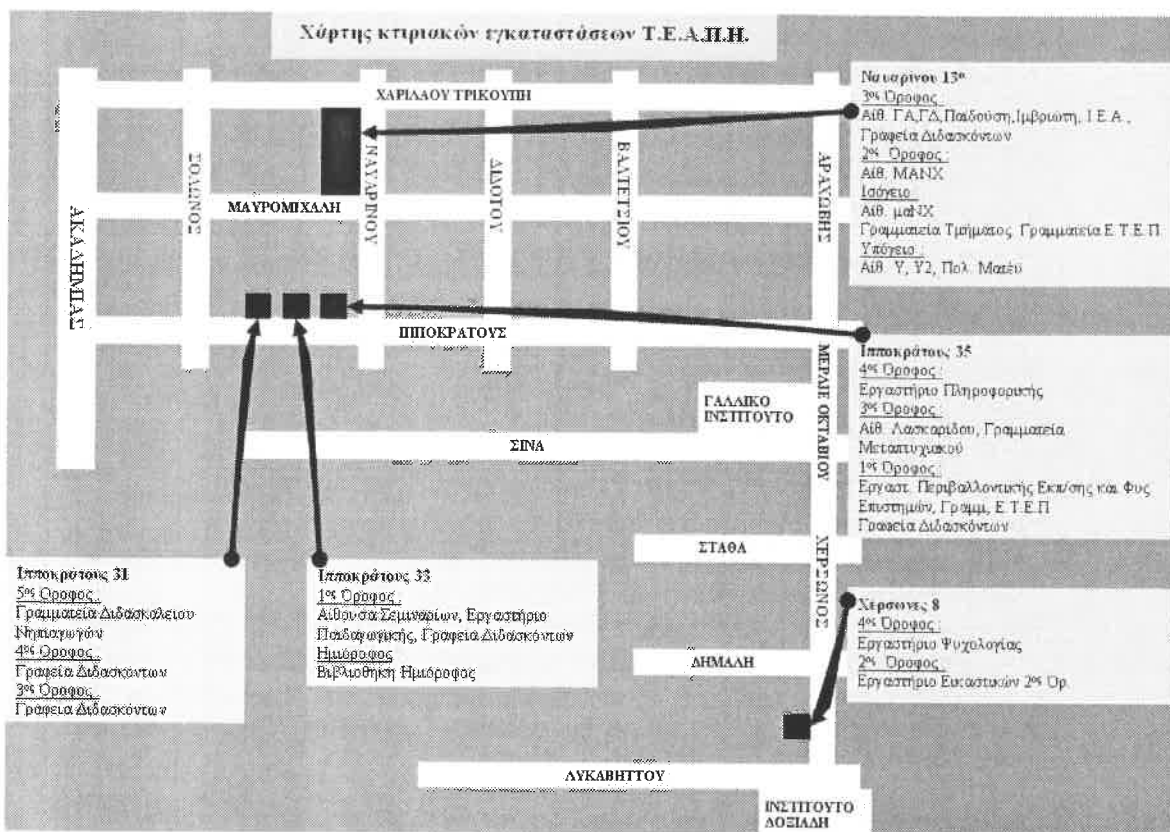
Κάτοχοι διδακτορικής διατριβής που συμμετέχουν ως μεταδιδακτορικοί ερευνητές/τριες στα προγράμματα «ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ II-Ενίσχυση ερευνητικών ομάδων στα Πανεπιστήμια» υπό την ευθύνη των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Χρηματοδοτούνται από το Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. του ΥΠΕΠΘ.

VI. Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Εκπαιδευτικοί που αποσπώνται από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση για εποπτεία της πρακτικής άσκησης των φοιτητών/τριών και γενικότερα για υποστήριξη του διδακτικού και άλλου έργου που επιτελείται στο Τμήμα.

Κτιριακές εγκαταστάσεις

Το ΤΕΑΠΗ στεγάζεται στο κέντρο της Αθήνας στα εξής κτίρια:

ΚΤΙΡΙΟ ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ 13α (Νέο Χημείο)

Αίθουσες διδασκαλίας

3^{ος} όροφος: αίθ. ΓΑ (Α. Δελμούζου), ΓΔ (Δ. Γληνού), Παϊδούση και Ιμβριώτη

2^{ος} όροφος: μεγάλο αμφιθέατρο (ΜΑΝΧ)

Ισόγειο: μικρό αμφιθέατρο (μαΝΧ)

Υπόγειο: αμφιθέατρο Υ, αίθ. ΥΑ1, αίθ. πολυμέσων (Πολυξένη Ματέυ)

Γραφεία διδασκόντων: 3^{ος} όροφος

Γραμματεία Τμήματος και ΕΤΕΠ: ισόγειο

Ερευνητικά Κέντρα: 3^{ος} όροφος: Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (ΙΕΑ)

ΚΤΙΡΙΟ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 35

Αίθουσες διδασκαλίας

4^{ος} όροφος: κέντρο Η/Υ

3^{ος} όροφος: αίθ. σεμιναρίων Αικ. Λασκαρίδου

2^{ος} όροφος: αίθ. σεμιναρίων Πην. Δέλτα

Γραφεία διδασκόντων: 1^{ος} – 6^{ος} όροφος

Γραμματεία

3^{ος} όροφος: Γραφείο υποστήριξης Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»

1^{ος} όροφος: ΕΤΕΠ

Ερευνητικά Κέντρα

5^{ος} όροφος: Κέντρο Διαπολιτισμικής Έρευνας και Παιδαγωγικής Παρέμβασης (ΚΕΔΕΠΠ), Κέντρο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Ενταξιακών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (ΚΕΤΕΕΠ)

4^{ος} όροφος: Κέντρο Έρευνας, Μελέτης και Εφαρμογής Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΕΜΕΠΕ)

Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών (ΣΚΟ)

6^{ος} όροφος

ΚΤΙΡΙΟ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 33

Αίθουσες διδασκαλίας

1^{ος} όροφος: αίθ. σεμιναρίων

Ισόγειο: αίθ. σεμιναρίων

Γραφεία διδασκόντων: 1^{ος} όροφος

Ερευνητικά Κέντρα: 1^{ος} όροφος: Κέντρο Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής

Βιβλιοθήκη Τμήματος: ημιόροφος

ΚΤΙΡΙΟ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 31

Γραμματεία Διδακταλείου Νηπιαγωγών 5^{ος} όροφος

Γραφεία διδασκόντων: 3^{ος} - 4^{ος} όροφος

ΚΤΙΡΙΟ ΧΕΡΣΩΝΟΣ 8:

Αίθουσες διδασκαλίας

4^{ος} όροφος: Εργαστήριο ψυχολογίας

1^{ος} και 2^{ος} όροφος: Εργαστήριο εικαστικών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Γραμματεία

Γραμματέας Τμήματος

Γόντικα Αναστασία	210 - 3688043	 gontika@admin.uoa.gr	 Naυαρίνου 13 ^α , γρ. 4
-------------------	------------------	--	---

Διοικητικό Προσωπικό

Γεωργίου Ευγενία	3688042	egeorgi@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , γρ. 3
Γεωργοπούλου Σταυρούλα	3688038	genimal@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , γρ. 2
Ηλιοπούλου Μαρία	3688039	marilis@ecd.uoa.gr	»
Λαδιά Βασιλική	3688063	vladia@ecd.uoa.gr	»
Λυκόκα Κωνσταντίνα	3688037	klykoka@ecd.uoa.gr	»
Νικολιδάκη Ιωάννα	3688037	inikol@ecd.uoa.gr	»
Νικολοπούλου Ζέτα	3688063	zenik@ecd.uoa.gr	»
Παπάρα Ειρήνη	3688044	papara@ecd.uoa.gr	»
Χαλαζωνίτη Αθανασία	3688040	ahalazon@ecd.uoa.gr	»

ΕΤΕΠ

Γαργαροπούλου Αθηνά	3688518	athina@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 1 ^{ος} όρ.
Μάνεσης Διονύσης	3688562	manesis_d@yahoo.com	Ιπποκράτους 35, 4 ^{ος} όρ.

Βιβλιοθήκη

Χριστοδούλου Ελένη	3688384,-5	ehristod@lib.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, ημιόρ.
--------------------	------------	---------------------	------------------------

Διδακτικό Προσωπικό

Μέλη ΔΕΠ

Αθανασίου Κυριάκος	3688539	kathanas@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.
Ανδρούσου Αλεξάνδρα	3688399	alandr@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.
Ασημακοπούλου Φωτεινή	3688054	fasimakop@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Ασκούνη Νέλλη	3688403	naskouni@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.
Βαρνάβα-Σκούρα Τζέλα	3688045	gellask@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Γαλαμάς Βασίλης	3688407	gialamasbasilis@yahoo.gr	Ιπποκράτους 35, 1 ^{ος} όρ.
Δαφέρμου Χαρά	3688046	hdaferμου@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.

Δραγώνα Θάλεια	3688050	drathal@ath.forthnet.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Ζαμπέτα Εύη	3688402	ezambeta@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.
Ζώνιου-Σιδέρη Αθηνά	3688529	asideri@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 2 ^{ος} όρ.
Κατή Δήμητρα	3688404	dimkati@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.
Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη Γεωργία	3688020	gpolydor@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Κούρτη Ευαγγελία	3688051	ekourti@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Λεοντίνη Μαίρη	3688047	mleontini@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Μακρινιώτη Δήμητρα	3688522	dmakrin@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 3 ^{ος} όρ.
Μαλικιώση-Λοϊζου Μαρία	3688533	mmalik@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 6 ^{ος} όρ.
Ντεροπούλου-Ντέρου Ευδοξία	3688504	ederou@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 5 ^{ος} όρ.
Πανοπούλου-Μαράτου Όλγα	3688053	maratou@ath.forthnet.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Παπαδοπούλου Ρόη	3688524	kalpapad@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 3 ^{ος} όρ.
Παπούδη Δέσποινα	3688525	dpapoudi@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 2 ^{ος} όρ.
Παρούση Αντιγόνη	3688083	aparous@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.
Σφυρόερα Μαρία	3688050	spyrsfyr@tellas.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Τσάφος Βασίλης	3688567	vsafos@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 2 ^{ος} όρ.
Τσελφές Βασίλης	3688528	tselfesv@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 1 ^{ος} όρ.
Φλογαίτη Ευγενία	3688532	eflogait@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 4 ^{ος} όρ.
Χασάπης Δημήτρης	3688519	dchasapis@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 2 ^{ος} όρ.
Χρυσαφίδης Κώστας	3688517	kchrys@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 35, 2 ^{ος} όρ.

Μέλη ΕΕΔΙΠ

Κούβου Ουρανία	210 - 3688084	okouvous@ecd.uoa.gr	Ναυαρίνου 13 ^α , 3 ^{ος} όρ.
Τσαρνά Λενιώ	3688443	ltsarna@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.
Τσαφαριδής Νικόλας	3688401	nikotsaf@ecd.uoa.gr	Ιπποκράτους 33, 1 ^{ος} όρ.

ΦΟΙΤΗΣΗ

Διάρκεια Σπουδών – Πτυχίο

Η διάρκεια σπουδών είναι 4 χρόνια. Για κάθε έτος σπουδών το πρόγραμμα οργανώνεται σε δύο εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό. Τα μαθήματα είναι εξαμηνιαία. Στο τέλος κάθε εξαμήνου, δηλαδή τον Φεβρουάριο και τον Ιούνιο, τοποθετείται η εξεταστική περίοδος. Τον Σεπτέμβριο υπάρχει μια δεύτερη εξεταστική περίοδος για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων. Για να αποκτήσουν το πτυχίο τους οι φοιτητές/τριες χρειάζεται να έχουν περάσει συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων. Κάθε μάθημα αντιστοιχεί κατά κανόνα σε 3 διδακτικές μονάδες, εκτός από ορισμένες εξαιρέσεις που αναφέρονται παρακάτω (βλ. Πρόγραμμα Σπουδών). Για το πτυχίο απαιτούνται συνολικά 161 διδακτικές μονάδες και φυσικά η ολοκλήρωση των τεσσάρων ετών φοίτησης.

Εγγραφές – Δηλώσεις Μαθημάτων

Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς γίνονται στη Γραμματεία του Τμήματος και σε καθορισμένη από αυτήν προθεσμία οι εγγραφές των πρωτοετών φοιτητών/τριών και οι ανανεώσεις εγγραφής των ήδη εγγεγραμμένων. Στην αρχή κάθε εξαμήνου, δηλαδή δύο φορές το χρόνο, αμέσως μετά την έναρξη των μαθημάτων γίνονται από όλους/ες ανεξαιρέτως τους/τις φοιτητές/τριες οι δηλώσεις των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν στο συγκεκριμένο εξάμηνο. Ο αριθμός των μαθημάτων που δηλώνεται ανά εξάμηνο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα οκτώ. Τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά και επιλογής και κατανέμονται σε συγκεκριμένα εξάμηνα. Σε ό,τι αφορά τα υποχρεωτικά μαθήματα, υπάρχει συγκεκριμένος χρονικός περιορισμός. Οι φοιτητές/τριες δεν μπορούν να τα παρακολουθήσουν όποτε οι ίδιοι θέλουν, αλλά οφείλουν να τα δηλώσουν στο συγκεκριμένο εξάμηνο που αυτά έχουν τοποθετηθεί. Για παράδειγμα οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες πρέπει να δηλώσουν τα υποχρεωτικά μαθήματα του α' και β' εξαμήνου. Δεν έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν κάποια άλλα στη θέση τους, με την προοπτική να παρακολουθήσουν τα συγκεκριμένα κάποιο επόμενο εξάμηνο. Αντίστοιχη δέσμευση δεν υφίσταται για τα μαθήματα επιλογής (βλ. παρακάτω το Πρόγραμμα Σπουδών).

Παροχή Συγγραμμάτων

Οι φοιτητές/τριες δικαιούνται δωρεάν παροχή συγγραμμάτων, σημειώσεων ή φακέλου βιβλιογραφίας. Τη δυνατότητα αυτή έχουν επίσης όσοι/ες κατέχουν ήδη πτυχίο ανώτατης σχολής και έχουν περάσει στο Τμήμα με κατατακτήριες εξετάσεις. Το σχετικό διδακτικό υλικό διανέμεται είτε σε βιβλιοπωλεία/εκδοτικούς οίκους είτε σε γραφεία διδασκόντων του ΤΕΑΠΗ. Η διαδικασία είναι η εξής: Οι φοιτητές κάνουν ηλεκτρονική δήλωση και παράλληλα με τη δήλωση μαθημάτων επιλέγουν και συγγράμματα. Κατόπιν παραλαμβάνουν τα συγγράμματα με επίδειξη του τριπτύχου και υπογράφοντας σε σχετική κατάσταση που έχει αποσταλεί από τη Γραμματεία. Στην πινακίδα 10 του χώρου της Γραμματείας (ισόγειο, Ναυαρίνου 13α) υπάρχουν όλες οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν τα διδακτικά συγγράμματα και τη διανομή τους.

Σύμβουλος Καθηγητής

Για τους/τις πρωτοετείς φοιτητές/τριες, για την καλύτερη οργάνωση του ατομικού τους προγράμματος σπουδών, ορίζεται ένας διδάσκων ή μια διδάσκουσα ως σύμβουλος καθηγητής. Σε αυτόν/ήν θα μπορούν να προστρέξουν για προβλήματα ακαδημαϊκής φύσης που αντιμετωπίζουν. Συστήνεται ένθερμα στις φοιτήτριες και τους φοιτητές να κάνουν χρήση αυτού του θεσμού. Οι λεπτομέρειες ανακοινώνονται από τη Γραμματεία το φθινόπωρο.

Συνεργασία με Διδάσκοντες/ουσες

Οι διδάσκοντες/ουσες δέχονται τους φοιτητές/τριες για συνεργασία και βοήθεια συγκεκριμένες ώρες, οι οποίες ανακοινώνονται στην αρχή κάθε εξαμήνου σε πίνακα έξω από το γραφείο τους και στην πινακίδα 2 στους χώρους της Γραμματείας. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμβουλευθούν τους/τις διδάσκοντες/ουσες για οποιοδήποτε θέμα τους/τις απασχολεί σχετικά με τις σπουδές τους. Συνιστάται ιδιαίτερα η αναζήτηση διευκρινίσεων για το Πρόγραμμα Σπουδών.

Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων

Το Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων (ΣΥ.ΚΕ.ΟΜ.) λειτουργεί από το 1995 σε εθελοντική βάση από τελειόφοιτους/τες ή απόφοιτους/τες φοιτητές/τριες του ΤΕΑΠΗ υπό τη διεύθυνση και επίβλεψη της καθηγήτριας Μαρίας Μαλικιώση-Λοϊζου. Απευθύνεται σε όλους τους/τις φοιτητές/τριες και απόφοιτους του Τμήματος αλλά και των φοιτητών άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών και έχει ως κύριο στόχο να βοηθήσει στην ομαλή προσαρμογή τους στο Πανεπιστήμιο και τη φοιτητική ζωή, προσφέροντας συναισθηματική στήριξη και παρέχοντας αρχικές υπηρεσίες πληροφόρησης και προσανατολισμού. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν τις σπουδές, το πρόγραμμα μαθημάτων, τις μεταπτυχιακές και επαγγελματικές προοπτικές. Από το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 υπάρχει δυνατότητα παροχής ψυχολογικής συμβουλευτικής από ψυχολόγους, εξωτερικούς συνεργάτες του ΣΥ.ΚΕ.ΟΜ.

Το Κέντρο διαθέτει ηλεκτρονική βιβλιοθήκη με οδηγούς σπουδών και ενημερωτικά φυλλάδια, διάφορων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και προγραμμάτων υποτροφιών. Οργανώνει ημερίδες, σεμινάρια-εργαστήρια αυτοεκτίμησης, διαχείρισης του άγχους, διεκδικητικότητας, γνωριμίας με το διαδίκτυο, κ.α.

Στεγάζεται επί της οδού Ιπποκράτους 35, 6ος όροφος. Οι ημέρες και οι ώρες λειτουργίας του Κέντρου αναρτώνται στον πίνακα ανακοινώσεων του ΤΕΑΠΗ και του ΣΥ.ΚΕ.ΟΜ.

Ηλεκτρονική διεύθυνση: sykeom@ecd.uoa.gr , Ιστοσελίδα: <http://sykeom.ecd.uoa.gr>

Βιβλιοθήκη του ΤΕΑΠΗ

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος αποσκοπεί στην υποστήριξη του εκπαιδευτικού του προγράμματος, κυρίως των ερευνητικών δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν οι διδάσκοντες και οι φοιτητές/τριες (στην εκπόνηση εργασιών, διπλωματικών και διατριβών). Στοχεύει στην ενημέρωση και εξυπηρέτηση των χρηστών της.

Το υλικό της καλύπτει κυρίως τους τομείς της Εκπαίδευσης, της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας, της Φιλοσοφίας, της Λογοτεχνίας, της Γλωσσολογίας καθώς και θέματα ευρύτερου γνωστικού ενδιαφέροντος. Οι περισσότεροι από τους μισούς

τίτλους είναι στα ελληνικά, ενώ η πλειονότητα των υπολοίπων στα αγγλικά. Μεγάλος αριθμός από τα ξενόγλωσσα επιστημονικά περιοδικά είναι δυνατόν να αναζητηθούν σε ηλεκτρονική μορφή.

Για την ανεύρεση συγκεκριμένων τίτλων βιβλίων και περιοδικών μπορεί να γίνει αναζήτηση στις βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων του Πανεπιστημίου από την ιστοσελίδα www.lib.uoa.gr. Αν αυτό γίνει μέσω των ηλεκτρονικών υπολογιστών της βιβλιοθήκης, παρέχεται πρόσβαση και στο πλήρες κείμενο άρθρων σε ξενόγλωσσα ηλεκτρονικά περιοδικά. Για οποιαδήποτε πληροφορία σχετική με βιβλιογραφικές αναζητήσεις οι αναγνώστρες/στες βοηθούνται από το προσωπικό. Επίσης, κάθε αναγνώστρια/στης μπορεί ν' αναζητά μόνη/ος της/του τα βιβλία και τα περιοδικά στα ράφια. Μετά τη χρήση, βιβλία και περιοδικά τοποθετούνται στο ράφι επιστροφών κι όχι στα βιβλιοστάσια.

Η βιβλιοθήκη είναι δανειστική για το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό καθώς και για τους/τις προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες. Από το δανεισμό εξαιρούνται τα περιοδικά και το πληροφοριακό υλικό (όπως λεξικά και εγκυκλοπαίδειες) που μπορούν να φωτοτυπηθούν ωστόσο στην ίδια τη βιβλιοθήκη με την προμήθεια μαγνητικής κάρτας φωτοαντιγράφων από το προσωπικό. Περισσότερες πληροφορίες για τους όρους δανεισμού (όπως αριθμός δανειζόμενων βιβλίων, διάρκεια δανεισμού κ.ά.) δίνονται επί τόπου.

Στο χώρο της μπορεί να φιλοξενήσει έως 30 άτομα. Οι αναγνώστρες/τες με την εισοδό τους στη βιβλιοθήκη αφήνουν στα ράφια της εισόδου τσάντες, φακέλους, βιβλία ή άλλα μη πολύτιμα αντικείμενα που φέρουν μαζί τους. Η χρήση των κινητών τηλεφώνων δεν επιτρέπεται όπως και η κατανάλωση φαγητού και ποτού.

Βρίσκεται στον ημιόροφο της οδού Ιπποκράτους 33. Λειτουργεί από Δευτέρα έως Παρασκευή 9.00 π.μ – 3.00 μ.μ. Όταν είναι πρακτικά εφικτό ανακοινώνονται στην είσοδο της βιβλιοθήκης πρόσθετες ώρες λειτουργίας.

Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα “ΣΩΚΡΑΤΗΣ – ΕΡΑΣΜΟΣ”

Το Πρόγραμμα “Σωκράτης-Ερασμος” της Ευρωπαϊκής Ένωσης δίνει τη δυνατότητα σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες όπως και σε όσους/ες εκπονούν διδακτορική διατριβή να φοιτήσουν σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Αυτό καθίσταται δυνατόν μόνο μέσω διμερών συμφωνιών που έχουν συναφθεί από καθηγητές/τριες του τμήματός μας με τα πανεπιστήμια του εξωτερικού. Η ελεύθερη διακίνηση φοιτητών/ριών εκτός διμερών συμφωνιών (των λεγόμενων “free movers”) έχει καταργηθεί.

Οι φοιτητές/τριες πρέπει να είναι πολίτες ενός κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των χωρών που έχουν με διάφορους τρόπους συνδεθεί με αυτήν. Τέτοιες χώρες αυτή τη στιγμή είναι η Νορβηγία, η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, η Ρουμανία, η Βουλγαρία και η Τουρκία. Οι πολίτες όλων των άλλων κρατών συμμετέχουν στο πρόγραμμα (υπό την οργάνωση του TEAΠΗ) μόνο εάν είναι αναγνωρισμένοι ως μόνιμοι κάτοικοι της Ελλάδας και αυτό πιστοποιείται επίσημα.

Η διάρκεια σπουδών στο εξωτερικό κυμαίνεται από 3 έως 12 μήνες και εξαρτάται από τις επιμέρους συμφωνίες. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να μετακινηθούν πλέον μέσω του προγράμματος Σωκράτης, για να διανύσουν μια περίοδο των σπουδών τους σε ξένο ίδρυμα. Το διάστημα αυτό σπουδών αναγνωρίζεται ως αντίστοιχο των σπουδών που θα είχαν κάνει στο ίδρυμά τους. Συνεπώς, η παρακολούθηση

αντίστοιχων μαθημάτων είναι υποχρεωτική, όπως άλλωστε και η εξέταση σε αυτά –ή άλλη μορφή αξιολόγησης– ούτως ώστε να εξασφαλιστεί μια συνολικά ικανοποιητική επίδοση. Τα μαθήματα τα οποία ο/η φοιτητής/τρια θα παρακολουθήσει και στα οποία θα εξεταστεί επιτυχώς έχουν πλήρη ακαδημαϊκή αναγνώριση.

Στους φοιτητές/τριες παρέχεται υποτροφία, η οποία καλύπτει το “κόστος κινητικότητας”, δηλαδή τις πρόσθετες δαπάνες που συνεπάγεται μια περίοδος σπουδών σε ένα άλλο κράτος και όχι το σύνολο των δαπανών για σπουδές στο εξωτερικό. Το ύψος των υποτροφιών διαφοροποιείται ανάλογα με τη χώρα μετάβασης των φοιτητών. Επιπλέον υποτροφίες που πιθανώς λαμβάνουν φοιτητές/τριες από εθνικές πηγές για σπουδές στην Ελλάδα, διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους στο εξωτερικό και κατά συνέπεια της περιόδου που λαμβάνουν υποτροφία Σωκράτης/Ερασμος.

Εκτός από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που μετακινούνται με υποτροφία Σωκράτης/Ερασμος στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών, μπορούν να μετακινηθούν χωρίς υποτροφία και άλλοι φοιτητές/τριες σε περίπτωση που οι εγκεκριμένες θέσεις υποτροφίας έχουν συμπληρωθεί. Οι φοιτητές/τριες αυτοί/ές έχουν όλα τα προνόμια και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Σωκράτης/Ερασμος, αλλά δεν τυγχάνουν οικονομικής ενίσχυσης.

Δεν δικαιούνται υποτροφίας “Σωκράτης/Ερασμος” όσοι/ες:

- Δεν έχουν περάσει τα 3/4 των μαθημάτων του 1^{ου} έτους.
- Ενισχύονται, για την ίδια χρονική περίοδο στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Leonardo da Vinci, Tempus κ.λπ.).
- Έχουν τύχει άλλης υποτροφίας για το εξωτερικό κατά την ίδια χρονική περίοδο, από διμερείς πολιτιστικές συμφωνίες, ιδιωτικούς δωρητές, διεθνείς φορείς ή εθνικές υποτροφίες.
- Ενδιαφέρονται για έρευνα και σπουδές σε μεταδιδακτορικό επίπεδο.
- Ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν διασκέψεις, συμπόσια, σεμινάρια, συνέδρια και άλλες συναφείς δραστηριότητες.
- Έχουν τύχει υποτροφίας “Ερασμος” κατά τα προηγούμενα έτη και έχουν διακινηθεί με οποιονδήποτε τρόπο (ως φοιτητές ΔΠΣ, free movers, ECTS, LINGUA II).

Οι φοιτητές/τριες προκειμένου να επιλέξουν το Πανεπιστήμιο προς το οποίο επιθυμούν να μετακινηθούν, μπορούν να βρουν πληροφορίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.braintrack.com. Στις ιστοσελίδες όλων των Πανεπιστημίων, εκεί όπου γίνεται αναφορά στις Διεθνείς Σχέσεις και ειδικότερα στο πρόγραμμα Σωκράτης, παρέχεται ενημέρωση για τη διαδικασία εγγραφής, το πρόγραμμα σπουδών, τη διάρκεια των εξαμήνων, τη δυνατότητα στέγασης και για άλλα πρακτικά θέματα που είναι απαραίτητα για τους/τις ενδιαφερόμενους/ες φοιτητές/τριες.

Το TEAΠΗ στο πλαίσιο του προγράμματος “Σωκράτης/Ερασμος” έχει αναπτύξει συνεργασίες με άλλα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου 30, Δευτέρα έως Πέμπτη 11:00 – 13:00, τηλ. 210-36 89 713-6, fax 210-36 89 720, ηλεκτρονική διεύθυνση: socrates@interel.uoa.gr και στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Αθηνών (www.uoa.gr), επιλέγοντας “Επικοινωνία” και ακολούθως Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων”.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Σ.) του ΤΕΑΠΗ αναθεωρήθηκε πρόσφατα. Το νέο πρόγραμμα άρχισε να εφαρμόζεται από το ακαδημαϊκό έτος 2005-06 και ισχύει για τους/ις φοιτητές/τριες που εισήχθησαν στο Τ.Ε.Α.Π.Η. από τον Σεπτέμβριο του 2004 και μετά. Για τους/ις φοιτητές/ριες προηγούμενων ετών που δεν έχουν ακόμη ολοκληρώσει τη φοίτηση στο ΤΕΑΠΗ ισχύει το προηγούμενο πρόγραμμα.

Δομή και στόχοι

Βασικός στόχος του Π.Σ. είναι να προσφέρει στους/ις φοιτητές/τριες τις απαραίτητες γνώσεις από το διεπιστημονικό πεδίο που αποτελεί το αντικείμενο του Τμήματος, δίνοντάς τους ταυτόχρονα τη μέγιστη δυνατή ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν και κατά συνέπεια, των διδασκόντων με τους/ις οποίους/ες θα συνεργαστούν. Οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν έτσι την ευθύνη συγκρότησης του δικού τους προγράμματος και έχουν τη δυνατότητα, στο πλαίσιο βέβαια των προσφερόμενων μαθημάτων και των απαιτήσεων του Τμήματος, να δώσουν μεγαλύτερη βαρύτητα σε τομείς που τους/ις ενδιαφέρουν. Το Π.Σ. αποσκοπεί επίσης στο να δώσει στους διδάσκοντες και στις διδάσκουσες αντίστοιχη ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα διδάξουν και κατά συνέπεια, την ευκαιρία να μεταβάλλουν και να εμπλουτίζουν το πρόγραμμα προσφερόμενων μαθημάτων. Αποσκοπεί τέλος στο να δώσει στο Τμήμα και στη Γενική του Συνέλευση τη δυνατότητα απλούστερου και πιο αποτελεσματικού σχεδιασμού σχετικά με την ανάπτυξη και αλλαγή του προγράμματος, το διδακτικό δυναμικό, τις κατευθύνσεις και ειδικεύσεις, αλλά και τις μεταπτυχιακές σπουδές.

Το Π.Σ. περιλαμβάνει δέκα υποχρεωτικές ενότητες μαθημάτων και δύο προαιρετικές. Οι υποχρεωτικές ενότητες είναι οι εξής:

- Παιδαγωγική
- Ψυχολογία
- Κοινωνικές Επιστήμες
- Μεθοδολογία
- Θετικές Επιστήμες
- Τέχνες
- Γενική Παιδεία
- Πρακτικές Εφαρμογές
- Ξένες Γλώσσες και
- Θεματικές Εργαστηριακές Εβδομάδες

Οι δύο προαιρετικές ενότητες αφορούν τη δυνατότητα εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, όπως και παρακολούθησης μαθημάτων σε άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Οι παραπάνω ενότητες αντανακλούν την πολύμορφη και διεπιστημονική κατάρτιση, η οποία κρίνεται αναγκαία σήμερα για τους/τις παιδαγωγούς με

ειδίκευση στην πρώιμη παιδική ηλικία. Για κάθε ενότητα οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να ολοκληρώσουν έναν ελάχιστο αριθμό μαθημάτων (και αντίστοιχων διδακτικών μονάδων). Στη συνέχεια του Οδηγού Σπουδών υπάρχει αναλυτική παρουσίαση των ενότητων και των υποχρεωτικών διδακτικών μονάδων.

Για καθεμιά από τις παραπάνω ενότητες (με εξαίρεση τις δύο τελευταίες) υπάρχει ορισμένος αριθμός υποχρεωτικών διδακτικών μονάδων, ο οποίος αντιστοιχεί συνήθως σε συγκεκριμένα υποχρεωτικά μαθήματα. Το πρόγραμμα επιδιώκει μια ισορροπία μεταξύ υποχρεωτικών και κατ' επιλογήν μαθημάτων, έτσι ώστε οι φοιτητρίες και οι φοιτητές να παίρνουν οπωσδήποτε τις γνώσεις που θεωρούνται απαραίτητες αλλά και να έχουν αρκετά περιθώρια ελευθερίας για να συνθέσουν το δικό τους "ατομικό πρόγραμμα". Τα μαθήματα που κρίθηκαν υποχρεωτικά θεωρείται ότι προσφέρουν απαραίτητες γνώσεις για τον/ην εκπαιδευτικό της προσχολικής ηλικίας αλλά και τα απαραίτητα θεμέλια για παρακολούθηση των υπολοίπων μαθημάτων σε κάθε ενότητα.

Ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν διδάσκοντες και διδασκόμενοι στο σημερινό μαζικό πανεπιστήμιο είναι ο μεγάλος αριθμός των ακροατηρίων. Για την αντιμετώπισή του αποφασίστηκε τα υποχρεωτικά μαθήματα να διδάσκονται σε τουλάχιστον δύο τμήματα. Κρίθηκε ότι με τη σχετική μείωση του ακροατηρίου τουλάχιστον κατά το ήμισυ θα δοθεί μεγαλύτερη δυνατότητα επαφής και συζήτησης.

Για την ολοκλήρωση των μαθημάτων που απαιτούνται για το πτυχίο, συνιστάται ένθερμα στους/ις φοιτητές/τριες να παρακολουθήσουν μαθήματα σε άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν όχι μόνο να καλύψουν τομείς που δεν διδάσκονται επαρκώς στο Τ.Ε.Α.Π.Η., αλλά και να συνθέσουν τη γνώση που θα πάρουν από αλλού με αυτή που τους προσφέρεται στο δικό τους Τμήμα. Η επιστημονική τους συγκρότηση μπορεί έτσι να εμπλουτιστεί σημαντικά.

Επιπλέον, μέσω του Προγράμματος Σωκράτης-Ερασμος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι δυνατόν ορισμένες διδακτικές μονάδες που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου να αποκτώνται μέσα από την παρακολούθηση μαθημάτων σε ξένα πανεπιστήμια εφόσον έχει θεσπιστεί σχετική συνεργασία. Στη σχετική ενότητα στον Οδηγό Σπουδών παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες για τη λειτουργία αυτών των προγραμμάτων ανταλλαγής και για τη μερική χρηματοδότησή τους με τη μορφή υποτροφίας (βλ. πιο πάνω).

Κατά κανόνα ένα μάθημα αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες (5 ECTS). Στην ενότητα ωστόσο των Παιδαγωγικών Εφαρμογών αντιστοιχεί σε 7 διδακτικές μονάδες (8 ECTS). Στην Ενότητα Ξένης Γλώσσας μερικά μαθήματα αντιστοιχούν σε 2 διδακτικές μονάδες (3,3 ECTS). Η προαιρετική πτυχιακή εργασία προσφέρει 12 διδακτικές μονάδες (20 ECTS). Για την απόκτηση πτυχίου απαιτούνται συνολικά 161 διδακτικές μονάδες (250 ECTS), εκ των οποίων 113 (170 ECTS) είναι οι μονάδες των υποχρεωτικών μαθημάτων.

Για όλα τα μαθήματα του Π.Σ. προτείνεται εξαμήνο φοίτησης. Σε ό,τι αφορά τα υποχρεωτικά μαθήματα, οι φοιτητές/τριες οφείλουν να τα παρακολουθήσουν στο εξαμήνο που ορίζεται. Δεν μπορούν να εγγραφούν σε αυτά φοιτητές/τριες χαμηλότερων εξαμήνων. Για παράδειγμα, οι πρωτοετείς φοιτητές/τριες οφείλουν να δηλώσουν τα υποχρεωτικά μαθήματα του α' και β' εξαμήνου αντίστοιχα, δεν μπορούν όμως να γίνουν δεκτοί σε υποχρεωτικό μάθημα του γ', δ' κ.λπ.

εξαμήνων. Αυτό δεν ισχύει για τα μαθήματα επιλογής. Γι' αυτά το προτεινόμενο εξάμηνο είναι ενδεικτικό, επομένως οι φοιτητές/τριες μπορούν να αποφασίσουν ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους με ποια σειρά θα τα παρακολουθήσουν. Συνιστάται πάντως στους/ις φοιτητές/τριες να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τις υποδείξεις του Π.Σ. σχετικά με τη χρονική ακολουθία των μαθημάτων, αφενός επειδή προτείνουν μια λογικά κατάλληλη σειρά παρακολούθησης των μαθημάτων ανάλογα με τη δυσκολία τους και την αλληλοσύνδεσή τους, αφετέρου επειδή διευκολύνουν την οργάνωση της προσφοράς μαθημάτων εκ μέρους του Τμήματος. Όταν για παράδειγμα ένα μάθημα προτείνεται για τα πρώτα εξάμηνα, καλό θα είναι να μην αφηθεί για το τέλος, γιατί μπορεί μια συγκεκριμένη χρονιά να μην προσφερθεί, με αποτέλεσμα, κάποιος που δεν το έχει παρακολουθήσει, να μην μπορεί να ολοκληρώσει τις σπουδές του κατά το εξάμηνο που προγραμματίζε. Η Γενική Συνέλευση μεριμνά ωστόσο για την επαρκή προσφορά μαθημάτων, παρά τις σημαντικές δυσκολίες στις οποίες προσκρούει σχετικά με τη χρηματοδότηση νέων θέσεων διδασκόντων.

Πέρα από τα υποχρεωτικά μαθήματα κάθε ενότητας, προσοχή θα πρέπει να δίνεται και στις ειδικές απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στην αναλυτική παρουσίαση κάθε μαθήματος. Για κάποια μαθήματα ορίζονται άλλα ως προαπαιτούμενα. Σε μερικές περιπτώσεις αναφέρεται ρητά ότι είναι απαραίτητο οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει ένα ή περισσότερα μαθήματα, ενώ σε άλλες απλώς συστήνεται να τα έχουν παρακολουθήσει. Υπάρχουν επίσης μαθήματα που δέχονται περιορισμένο αριθμό φοιτητών/τριών για διάφορους λόγους και με ειδικά κριτήρια που αποφασίζουν οι διδάσκοντες/ουσες. Οι περιορισμοί αυτοί είναι αναγκαίοι για την εύρυθμη λειτουργία σεμιναριακών και εργαστηριακών μαθημάτων, η ειδική φύση των οποίων αναγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών. Συνήθως σε αυτά τα μαθήματα αναγράφεται και η απαίτηση για υποχρεωτική παρακολούθηση.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ενότητα 1. Παιδαγωγική

υποχρεωτικές διδακτικές μονάδες: 15

101	Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής (υποχρεωτικό)	α' εξάμηνο
	(B. Τσάφος)	
102	Εκπαίδευση παιδιών μεταναστών και μειονοτήτων: ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις (A. Ανδρούσου και Ν. Ασκούνη)	η' εξάμηνο
	<i>Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών «Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτική πράξη».</i>
<i>Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές/τριες μόνο του Δ' έτους</i>
<i>ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα δίνει 6 δ.μ. Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 6 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 τρίωρα). Έχει εργαστηριακό χαρακτήρα, απαιτεί σταθερή συμμετοχή και η αξιολόγηση γίνεται σταδιακά.</i>	
103	Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης (Τ. Βαρνάβα-Σκούρα)	α' εξάμηνο
104	Προγραμματισμός και διδασκαλία (B. Τσάφος)	δ' εξάμηνο
105	Διδακτική πράξη: μέθοδος παρατήρησης, ψυχοπαιδαγωγικές θεωρητικές προσεγγίσεις (A. Ανδρούσου)	ζ' εξάμηνο
	<i>Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10.</i>	
107	Εγγραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία (Τ: Βαρνάβα-Σκούρα)	β' εξάμηνο
	<i>Συνιστάται να έχουν παρακολουθήσει οι φοιτητές/τριες το μάθημα «Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης»</i>	
108	Παιδαγωγική της ένταξης (A. Σιδέρη)	δ' εξάμηνο
109	Εισαγωγή στην ειδική αγωγή (υποχρεωτικό)	γ' εξάμηνο
	(A. Σιδέρη) A-K
(E. Ντεροπούλου) Λ-Ω	
111	Εκπαίδευση παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές (κώφωση, τύφλωση) (A. Σιδέρη)	ζ' εξάμηνο
	<i>Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων «109 Εισαγωγή στην ειδική αγωγή» και «108 Παιδαγωγική της ένταξης» και να φοιτούν στο ζ' εξάμηνο.</i>	

- 112 **Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση (υποχρεωτικό)**
(Ε. Φλογαίτη) γ' εξάμηνο
- 113 **Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση (σεμινάριο)**
(Ε. Φλογαίτη) στ' εξάμηνο
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «112 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση».
- 116 **Σχεδιασμός, οργάνωση και διαχείριση περιβαλλόντων μάθησης στην πρώτη σχολική ηλικία**
(Χ. Δαφέρμου) στ' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10.
- 117 **Αγωγή υγείας**
(Κ. Αθανασίου) β' εξάμηνο
- 118 **Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού (σεμινάριο, 40 άτομα)**
(Α. Ανδρούσου) ζ' εξάμηνο
- 119 **Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στην αναπηρία**
(Ε. Ντεροπούλου) ε' εξάμηνο
- 120 **Οικογένειες παιδιών με αναπηρία και σχολείο (σεμινάριο)**
(Ε. Ντεροπούλου) στ' εξάμηνο
- 121 **Θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση**
(Ε. Φλογαίτη) η' εξάμηνο
Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει το μάθημα «112 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση».
- 122 **Ο εκπαιδευτικός ερευνητής**
(Β. Τσάφος) ε' εξάμηνο
- 123 **Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις: βασικές θεωρητικές έννοιες και προτάσεις εφαρμογής**
(Μ. Σφυρόερα) ε' εξάμηνο

Ενότητα 2. Ψυχολογία

υποχρεωτικές διδακτικές μονάδες: 12

- 201 **Εισαγωγή στην ψυχολογία** (υποχρεωτικό)
(Ρ. Παπαδοπούλου) Α-Λ
(Λ. Αναγνωστάκη Σύμβαση με Π.Δ. 407/80) Μ-Ω α' εξάμηνο
- 202 **Ανάπτυξη του παιδιού** (υποχρεωτικό)
(Ρ. Παπαδοπούλου) Α-Λ
(Δ. Παπούδη) Μ-Ω β' εξάμηνο

- 203 **Συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχαναλυτικές θεωρίες**
(Ο. Μαράτου) δ' εξάμηνο
Μετονομασία του μαθήματος: Συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχολογικές διεργασίες κατά τη βρεφική ηλικία και νηπιακή ηλικία
- 204 **Ανάπτυξη του λόγου** (υποχρεωτικό)
(Δ. Κατή) Α-Κ γ' εξάμηνο
(Προκήρυξη για πρόσληψη διδάσκοντα με το Π.Δ. 407/80) Λ-Ω
- 205 **Γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου: η θεωρία του Jean Piaget**
(Δ. Παπούδη) δ' εξάμηνο
- 206 **Παιχνίδι: ο ρόλος του στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη (σεμινάριο)**
(Ρ. Παπαδοπούλου) η' εξάμηνο
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων «201 Εισαγωγή στην ψυχολογία» και «202 Ανάπτυξη του παιδιού».
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10.
- 207 **Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία**
(Ε. Κούρτη) δ' εξάμηνο
- 208 **Κοινωνιολογικές και ψυχολογικές θεωρίες για την οικογένεια (σεμινάριο)** η' εξάμηνο
Συνιστάται να έχουν προηγηθεί τα μαθήματα «201 Εισαγωγή στην ψυχολογία», «207 Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία» και «213 Συμβουλευτική ψυχολογία».
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10.
- 210 **Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και παιδί**
(Ε. Κούρτη) γ' εξάμηνο
- 211 **Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής ηλικίας (υποχρεωτικό)**
(Ο. Μαράτου) Α-Κ στ' εξάμηνο
(Λ. Αναγνωστάκη Σύμβαση με Π.Δ. 407/80) Λ-Ω
Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα «204 Ανάπτυξη του λόγου» και να έχουν κάνει την πρακτική άσκηση του ε' εξαμήνου.
- 212 **Θεωρίες προσωπικότητας (σεμινάριο, 40 φοιτητές/τριες)**
(Ο. Μαράτου) η' εξάμηνο
Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν τουλάχιστον στο στ' εξάμηνο.
Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική καθώς και η εκπόνηση εργασίας.
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 213 **Συμβουλευτική ψυχολογία**
(Μ. Μαλικιώση) στ' εξάμηνο
- 214 **Εφαρμοσμένη συμβουλευτική ψυχολογία (σεμινάριο)**
(Α. Γιοβαζολιάς) ζ' εξάμηνο
Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική.
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «213 Συμβουλευτική ψυχολογία».

- 215 **Ψυχολογία της εκπαίδευσης**
(Μ. Μαλικιώση) β' εξάμηνο
- 216 **Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης**
(Ρ. Παπαδοπούλου) δ' εξάμηνο
- 217 **Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού (σεμινάριο)**
(Δ. Παπούδη) γ' εξάμηνο
- 218 **Θέματα επικοινωνίας (εργαστήριο, 30-40 άτομα)**
(Ε. Κούρτη) γ' εξάμηνο
- 220 **Αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία και διαπροσωπική επικοινωνία (σεμινάριο)**
(Δ. Παπούδη) ε' εξάμηνο
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων «202 Ανάπτυξη του παιδιού» και «216 Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης» ή «203 Συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχαναλυτικές θεωρίες»
Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική καθώς και η εκπόνηση εργασίας
Μέγιστος αριθμός φοιτητών 30.

3. Ενότητα Κοινωνικών Επιστημών υποχρ. διδακτικές μονάδες: 9

- 301 **Εισαγωγή στην κοινωνιολογία (υποχρεωτικό)**
(Α. Βασιλοπούλου) Α-Κ
(Μ. Λεοντσίνη) Λ-Ω α' εξάμηνο
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών «Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες».
- 302 **Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης: κοινωνιολογική ανάλυση της ελληνικής εκπαίδευσης**
(Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη) δ' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 303 **Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας**
(Α. Βασιλοπούλου) δ' εξάμηνο
- 304 **Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας**
(Δ. Μακρυγιάννη) στ' εξάμηνο
Μετονομασία του μαθήματος «Κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας»
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 306 **Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης (υποχρεωτικό)**
(Ν. Ασκούνη) Α-Λ
(Α. Βασιλοπούλου) Μ-Ω β' εξάμηνο
Το μάθημα συνοδεύεται από υποχρεωτικό φροντιστήριο σχετικά με ζητήματα τεκμηρίωσης και συγγραφής επιστημονικών εργασιών.

- 307 **Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα «Εκπαιδευτικοί και κοινωνικές ανισότητες»**
(Ν. Ασκούνη) η' εξάμηνο
Προϋποθέτει την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος «306 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης». Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική καθώς και η εκπόνηση εργασίας.
Το σεμινάριο απευθύνεται σε φοιτητές/τριες μόνο του Δ' έτους.
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 308 **Ζητήματα κοινωνιολογίας του σώματος (σεμινάριο)**
(Δ. Μακρυγιάννη) η' εξάμηνο
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών: Ζητήματα κοινωνικής θεωρίας
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 309 **Εκπαίδευση και κοινωνικά δικαιώματα στην Ευρώπη**
(Ε. Ζαμπέτα) η' εξάμηνο
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών «Η εκπαίδευση στη νέα Ευρώπη και κοινωνικά δικαιώματα».
- 310 **Κράτος και εκπαίδευση**
(Ε. Ζαμπέτα) στ' εξάμηνο
- 311 **Εκπαιδευτική πολιτική (με έμφαση στην πολιτική για την εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη)**
(Ε. Ζαμπέτα) γ' εξάμηνο
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών «Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση».
- 312 **Εκπαιδευτική πολιτική: κοινωνιολογική ανάλυση της εκπαιδευτικής πολιτικής**
(Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη) ε' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 313 **Θεωρίες κοινωνικού φύλου**
(Μ. Λεοντσίνη) ε' εξάμηνο
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «301 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία».
- 314 **Φύλο, πολιτισμικές πρακτικές και εκπαίδευση**
(Μ. Λεοντσίνη) δ' εξάμηνο
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «306 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης».
- 315 **Κοινωνική αλληλεπίδραση στη σχολική τάξη**
(Α. Βασιλοπούλου) ζ' εξάμηνο

Ενότητα 4. Μεθοδολογία

υποχρεωτικές διδακτικές μονάδες: 6

- 401 **Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, με έμφαση στις επιστήμες της αγωγής (υποχρεωτικό)**
(Ε. Κούρτη) Α-Ι δ' εξάμηνο
(Ε. Παπασταθόπουλος) Σύμβαση με Π.Δ. 407/80 Κ-Ο δ' εξάμηνο
(Γ. Παπαδιαμαντάκη) Σύμβαση με Π.Δ. 407/80 Π-Ω δ' εξάμηνο
- 403 **Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: στατιστική (υποχρεωτικό)**
(Β. Γιαλαμάς) Α-Κ γ' εξάμηνο
(Β. Γιαλαμάς) Λ-Ω δ' εξάμηνο
- 404 **Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην ψυχολογία με έμφαση στην παρατήρηση**
(Μ. Σεμιτέκολου) Σύμβαση με Π.Δ. 407/80 στ' εξάμηνο
Προϋποθέτει την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος «401 Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, με έμφαση στις επιστήμες της αγωγής».
- 405 **Εθνογραφικές μέθοδοι έρευνας**
(Ε. Πλεξουσάκη) Σύμβαση με Π.Δ. 407/80 στ' εξάμηνο
- 406 **Μεθοδολογίες ανάγνωσης επιστημονικών κειμένων (σεμινάριο)**
(Δ. Μακρυγιώτη) γ' εξάμηνο

Ενότητα 5. Θετικές Επιστήμες

υποχρεωτικές διδακτικές μονάδες: 6

- 501 **Εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες**
(Β. Τσελφές) β' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 502 **Έννοιες φυσικών επιστημών**
(Β. Τσελφές) α' εξάμηνο
- 503 **Κατασκευή εννοιών στις φυσικές επιστήμες (εργαστήριο)**
(Γ. Φασουλόπουλος) Σύμβαση με Π.Δ. 407/80 στ' εξάμηνο
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «502 Έννοιες φυσικών επιστημών».
- 504 **Λογικο-μαθηματικές σχέσεις και αριθμητικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση**
(Δ. Χασάπης) γ' εξάμηνο
Μετονομασία του μαθήματος «Η ανάπτυξη της μαθηματικής σκέψης και σύγχρονες τάσεις έρευνας στη μαθηματική παιδεία».
Συστήνεται να έχει προηγηθεί η παρακολούθηση του μαθήματος «205 Γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου».
- 505 **Εισαγωγή στην πληροφορική**
(Β. Γιαλαμάς, Δ. Μάνεσης) Α-Λ α' εξάμηνο
(Β. Γιαλαμάς, Δ. Μάνεσης) Μ-Ω β' εξάμηνο
- 506 **Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση**
(Κ. Νικολοπούλου) β' εξάμηνο

- 507 **Διδακτική της βιολογίας και θέματα βιοηθικής**
(Κ. Αθανασίου) η' εξάμηνο
Μετονομασία του μαθήματος «Ειδικά θέματα βιολογίας: βιολογία και κοινωνία».
Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα «508 Εισαγωγή στις βιολογικές επιστήμες».
- 508 **Εισαγωγή στις βιολογικές επιστήμες (υποχρεωτικό)**
(Κ. Αθανασίου) Α-Λ και Μ-Ω α' εξάμηνο
- 509 **Θέματα ιστορίας και φιλοσοφίας των μαθηματικών**
(Δ. Χασάπης) ε' εξάμηνο
Η παρακολούθηση του μαθήματος είναι αναγκαία
- 510 **Χωρικές σχέσεις και γεωμετρικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση**
(Δ. Χασάπης) δ' εξάμηνο
- 511 **Υλικά και δραστηριότητες διδασκαλίας μαθηματικών**
(Δ. Χασάπης) στ' εξάμηνο
- 512 **Αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην προσχολική εκπαίδευση**
(Κ. Νικολοπούλου) ζ' εξάμηνο
- 5Κ1 **Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής (εργαστήριο)**
(Β. Τσελφές, Α. Παρούση) ε' εξάμηνο
Περιορισμένος αριθμός φοιτητών και υποχρεωτική παρακολούθηση.
Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει ένα μάθημα Φυσικών Επιστημών (501, 502 ή 503) και ένα μάθημα από την ενότητα της Θεατρικής Έκφρασης (611, 612, 613, 614, 615 ή 616)
ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα έχει 6 δ.μ. και προσφέρει 3 δ.μ. στην ενότητα 5 και 3 δ.μ. στην ενότητα 6).

Ενότητα 6. Αγωγή στις Τέχνες

υποχρεωτικές διδακτικές μονάδες: 9

- (Οι φοιτητές/τριες είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ να επιλέξουν ένα μάθημα από τα σχετικά με τη μουσική, ένα από τα σχετικά με τις εικαστικές τέχνες και ένα από τα σχετικά με το θέατρο-κουκλοθέατρο)*
- 601 **Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής**
(Ν. Τσαφταρίδης) α' εξάμηνο
- 602 **Κατασκευές μουσικών οργάνων**
(Ν. Τσαφταρίδης) γ' εξάμηνο
- 603 **Μουσική και κινητική αγωγή: εφαρμογές στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία**
(Ν. Τσαφταρίδης) β' εξάμηνο
Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα «601 Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής».
- 604 **Δημιουργικές μουσικές δραστηριότητες: η χρήση μικρών μελωδικών οργάνων**
(Π. Κανελλόπουλος) ε' εξάμηνο
Περιορισμένος αριθμός 60 φοιτητών/τριών και υποχρεωτική παρακολούθηση.

- 605 **Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα (σεμινάριο)**
(Ν. Τσαφταρίδης) δ' εξάμηνο
Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα «602 Κατασκευές μουσικών οργάνων».
- 606 **Κρουστά μουσικά όργανα και ηχογόνες πηγές. Μια παιδαγωγική προσέγγιση της μουσικής (εργαστήριο)**
(Ν. Τσαφταρίδης) ζ' εξάμηνο
Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «605 Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα»
- 607 **Διδακτική των εικαστικών τεχνών**
(Ο. Κούβου) ε' εξάμηνο
Αντίστοιχο των μαθημάτων προηγούμενων ακαδ. ετών «Διδακτική της Τέχνης» και «Εισαγωγή στην αισθητική αγωγή - εικαστικές τέχνες».
- 608 **Εικαστικό εργαστήριο (2 τμήματα 60 φοιτητών)**
(Ο. Κούβου) Α-Λ γ' εξάμηνο
(Χ. Ντεπιάν Σύμβαση με Π.Δ. 407/80) Μ-Ω
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών «Εικαστική αγωγή Ι».
Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα «610 Ιστορία των εικαστικών τεχνών» (Η ισχύς της απαίτησης ξεκινάει από τους πρωτοετείς φοιτητές ακαδ. έτους 2004-05).
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες έχουν δικαίωμα να εγγραφούν μόνο στο ένα από τα δύο εργαστήρια εικαστικών, είτε στο 608 «Εικαστικό Εργαστήριο» είτε στο 609 «Εφαρμογές στη διδακτική των εικαστικών τεχνών».
- 609 **Εφαρμογές στη διδακτική των εικαστικών τεχνών (εργαστήριο/2 τμήματα 60 φοιτητών)**
(Ο. Κούβου) Α-Κ η' εξάμηνο
(Χ. Ντεπιάν Σύμβαση με Π.Δ. 407/80) Λ-Ω
Αντίστοιχο των μαθημάτων προηγούμενων ακαδ. ετών «Εφαρμογές στη διδακτική της τέχνης» και «Εικαστική αγωγή ΙΙ».
Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα «607 Διδακτική των εικαστικών τεχνών». (Η ισχύς της απαίτησης αρχίζει από τους εγγραφέντες τον Σεπτέμβριο 2004).
ΠΡΟΣΟΧΗ: Οι φοιτητές/τριες έχουν δικαίωμα να εγγραφούν μόνο στο ένα από τα δύο εργαστήρια εικαστικών, είτε στο «608 Εικαστικό εργαστήριο» είτε στο «609 Εφαρμογές στη διδακτική των εικαστικών τεχνών».
- 610 **Ιστορία των εικαστικών τεχνών**
(Ο. Κούβου) β' εξάμηνο
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών «Εισαγωγή στις εικαστικές τέχνες: θεωρία και ιστορία».
- 611 **Εισαγωγή στο κουκλοθέατρο**
(Α. Παρούση) α' εξάμηνο
- 612 **Κουκλοθέατρο και αυτοσχεδιασμοί**
(Α. Παρούση) γ' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10.

- 613 **Παιδαγωγικές προσεγγίσεις σ' ένα συνθετικό θέατρο κούκλα-φιγούρα-αντικείμενο**
(Α. Παρούση) δ' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10.
- 614 **Σύγχρονες και παραδοσιακές όψεις του θεάτρου σκιών-παιδαγωγικές εφαρμογές**
(Α. Παρούση) β' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10
- 615 **Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου**
(Π. Τζαμαργιάς) α' εξάμηνο
- 616 **Εισαγωγή στους κώδικες του θεάτρου: θεωρία και πράξη (σεμινάριο)**
(Π. Τζαμαργιάς) στ' εξάμηνο
Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική. Μέγιστος αριθμός 60 φοιτητές/τριες.
- 617 **Εισαγωγή στη χρήση φωτογραφίας**
(Χ. Ντεπιάν) Σύμβαση με Π.Δ. 407/80 α' εξάμηνο
- 618 **Παιδικό Ιχνογράφημα (περιορισμός: αριθμός φοιτητών 15)**
(Ο. Κούβου) στ' εξάμηνο
- 6Κ1 **Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής (εργαστήριο)**
(Β. Τσελφές, Α. Παρούση) ε' εξάμηνο
Περιορισμένος αριθμός φοιτητών και υποχρεωτική παρακολούθηση.
Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει ένα μάθημα Φυσικών Επιστημών (501,502 ή 503) και ένα μάθημα από την ενότητα της Θεατρικής Έκφρασης (611,612,613,614,615 ή 616)
ΠΡΟΣΟΧΗ: Το μάθημα έχει 6 δ.μ. και προσφέρει 3 δ.μ. στην ενότητα 5 και 3 δ.μ. στην ενότητα 6.

Ενότητα 7. Γενική Παιδεία

υποχρεωτικές διδακτικές μονάδες: 12

- 704 **Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία (υποχρεωτικό)**
(Α. Γιαννικοπούλου) Α-Κ α' εξάμηνο
(Α. Γιαννικοπούλου) Λ-Ω β' εξάμηνο
- 706 **Διδακτική της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση**
(Α. Γιαννικοπούλου) ε' εξάμηνο
Το μάθημα απευθύνεται αποκλειστικά σε φοιτητές ε' εξαμήνου
Συστήνεται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «704 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία»
- 707 **Ελληνική Ιστορία, 19ος αιώνας (υποχρεωτικό)**
(Φ. Ασημακοπούλου) δ' εξάμηνο
- 708 **Ιστορία της εκπαίδευσης**
(Φ. Ασημακοπούλου) η' εξάμηνο
Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10

709	Γλώσσα, κοινωνία και νόηση (υποχρεωτικό) (Μ. Κονδύλη) Α-Λ (Δ. Κατή) Μ-Ω	β' εξάμηνο
710	Γραπτός λόγος, κοινωνία και νόηση (Δ. Κατή)	στ' εξάμηνο
711	Ελληνική Ιστορία, 20ός αιώνας (Φ. Ασημακοπούλου) Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-10	ζ' εξάμηνο
714	Διγλωσσία και εκπαίδευση (Προκήρυξη για πρόσληψη διδάσκοντα με το Π.Δ. 407/80)	στ' εξάμηνο
716	Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία (Α.Γιαννικοπούλου) Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «704 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία»	στ' εξάμηνο

Ενότητα 8. Ξένη Γλώσσα

υποχρεωτικές διδακτικές μονάδες: 6

801	Αγγλική γλώσσα I (Λ. Τσαρνά)	Χειμερινό εξάμηνο (0 δ.μ.)
802	Αγγλική γλώσσα II (Λ. Τσαρνά)	Εαρινό εξάμηνο (2 δ.μ.)
803	Επιστημονική ορολογία και κείμενα I (Λ. Τσαρνά)	Χειμερινό εξάμηνο (2 δ.μ.)
804	Επιστημονική ορολογία και κείμενα II (Λ. Τσαρνά) Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα «803 Επιστημονική ορολογία και κείμενα I».	Εαρινό εξάμηνο (2 δ.μ.)

Ενότητα 9. Πρακτικές Εφαρμογές

υποχρ. διδακτικές μονάδες: 35

Κάθε μάθημα αυτής της ενότητας έχει 7 διδακτικές μονάδες

για τους εγγεγραφέντες φοιτητές α' εξαμήνου ακαδ. έτους 2004-2005 και

γ' εξαμήνου ακαδ. έτους 2005-2006:

υποχρ. διδ. μονάδες: 28

Οι πρακτικές ασκήσεις 901, 902, 903, 904, 906 είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να τις παρακολουθήσουν με την παρακάτω σειρά: 906, 901, 902, 903, 904. Για την πρακτική άσκηση 906 δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα. Για να ξεκινήσουν την πρακτική άσκηση 901 οι φοιτητές/τριες απαιτείται να έχουν περάσει οπωσδήποτε την πρακτική άσκηση 906 και τρία από τα παρακάτω έξι μαθήματα:

- «101 Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής»
- «201 Εισαγωγή στην Ψυχολογία»
- «202 Ανάπτυξη του παιδιού»
- «301 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία»
- «306 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης»
- «704 Εισαγωγή στην Παιδική Λογοτεχνία»

906	Παρατήρηση στο νηπιαγωγείο – Ανάλυση και κατανόηση του πλαισίου της τάξης (υποχρεωτικό) (Χ. Δαφέρμου) ομάδα α: Κ-Ο (Α. Ανδρούσου) ομάδα β: Π-Ω (Β. Τσάφος) ομάδα γ: Α-Ι	γ' εξάμηνο δ' εξάμηνο δ' εξάμηνο
901	Παιδαγωγική της διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική (υποχρεωτικό) (Χ. Δαφέρμου) Α-Κ (Μ.Σφυρόερα) Λ-Ω	ε' εξάμηνο ε' εξάμηνο
902	Παιδαγωγική της διδασκαλίας II-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική (υποχρεωτικό) (Χ. Δαφέρμου) Α-Κ (Μ.Σφυρόερα) Λ-Ω	στ' εξάμηνο στ' εξάμηνο
903	Παιδαγωγική της διδασκαλίας III-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική (υποχρεωτικό) (Κ. Χρυσάφιδης)	ζ' εξάμηνο
904	Παιδαγωγική της διδασκαλίας IV-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική (υποχρεωτικό) (Κ. Χρυσάφιδης)	η' εξάμηνο

Ενότητα 10. Θεματικές εργαστηριακές εβδομάδες

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ στο γ' έτος

3 διδακτικές μονάδες

ΘΕ1	Διαπολιτισμική εκπαίδευση Α. Ανδρούσου	ε' εξάμηνο
ΘΕ2	Φύλο, Σώμα, Ετερότητες Μ. Λεοντσίνη και Δ. Μακρυνιώτη Μετονομασία της ΘΕ2 «Εκπαίδευση, κοινωνικό φύλο και σώμα».	στ' εξάμηνο
ΘΕ3	Περιβαλλοντική Εκπαίδευση Ε. Φλογαίτη	ε' εξάμηνο
ΘΕ4	Παιδί και Παιχνίδι Ρ. Παπαδοπούλου (συνεργασία Α. Ανδρούσου, Μ. Κανατσούλη)	στ' εξάμηνο
ΘΕ6	Κοινωνικές ανισότητες και εκπαίδευση Ν. Ασκούνη (συνεργασία Α. Ανδρούσου)	στ' εξάμηνο
ΘΕ7	Διαφοροποιημένη παιδαγωγική Χ.Δαφέρμου, Β.Τσάφος, Μ.Σφυρόερα	στ' εξάμηνο

Ενότητα 11. Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία

12 διδ. μονάδες

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει αριθμό μαθημάτων που αντιστοιχούν τουλάχιστον σε 100 δ.μ.

Ενότητα 12. Προαιρετικό ένα (1) μάθημα από άλλο τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών

3 διδακτικές μονάδες

Ενότητα 13. Άλλη ξένη γλώσσα

3 διδακτικές μονάδες

Σύνολο διδακτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου:	161
Υποχρεωτικές:	113
Ελεύθερης επιλογής:	48

Για τους εγγραφέντες φοιτητές α' εξαμήνου ακαδ. έτους 2004-2005 και γ' εξαμήνου ακαδ. έτους 2005-2006:

Σύνολο διδακτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου:	161
Υποχρεωτικές:	106
Ελεύθερης επιλογής:	55

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ενότητα 1. Παιδαγωγική

Στην ενότητα αυτή συγκαταλέγονται μαθήματα παιδαγωγικής θεωρίας και πρακτικής. Έμφαση δίνεται στα αναλυτικά προγράμματα όπως και στις ειδικότερες θεματικές της ειδικής και της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Υποχρεωτικά είναι εκτός από ένα μάθημα εισαγωγής στις επιστήμες της αγωγής, ένα μάθημα από το χώρο της διδακτικής και δύο περισσότερο εξειδικευμένα στην ειδική αγωγή και στην περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Παρουσιάζονται καταρχάς οι βασικές έννοιες της παιδαγωγικής, με βάση τις οποίες προσεγγίζεται, υπό το πρίσμα της ιστορικής και επιστημολογικής τους ανάπτυξης, η παιδαγωγική σχέση και οι εκπαιδευτικοί θεσμοί. Οι παιδαγωγικές επιστήμες εξετάζονται τόσο ως προς τις σύγχρονες τάσεις τους όσο και από συγκριτική σκοπιά, για να αναδειχθούν διαφορετικές εξελίξεις και εναλλακτικές προτάσεις. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Στο πλαίσιο της διδακτικής η διδασκαλία αντιμετωπίζεται ως η κυρίαρχη μορφή παιδαγωγικής επικοινωνίας. Αναφέρονται οι σχετικές βασικές θεωρητικές τάσεις και τα ρεύματα που έχουν καθιερωθεί ιστορικά και αφορούν την ανάπτυξη και τη μάθηση των παιδιών στις ηλικίες της προσχολικής εκπαίδευσης. Αναλύονται βασικά προβλήματα σχετικά με τη διαδικασία της μάθησης όπως οι ατομικές διαφορές και η διερεύνηση και αξιολόγησή της, καθώς επίσης και η σχέση μάθησης και διδασκαλίας. Επιχειρείται να κατανοηθεί η σχέση ανάμεσα στη μάθηση και την εκπαιδευτική πράξη, μέσα από τη συμβολή ποικίλων θεωριών και διδακτικών προγραμμάτων. Παρουσιάζονται επίσης τα ζητήματα που τίθενται για την εκπαίδευση παιδιών με ειδικές ανάγκες, δηλαδή στην ειδική αγωγή η οποία έχει πάντα ίδιους στόχους με τη γενική εκπαίδευση. Παρουσιάζεται επίσης η προβληματική και το θεωρητικό-μεθοδολογικό πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ενός κατεξοχήν διεπιστημονικού αντικειμένου, που εισάγει καινοτόμες προσεγγίσεις στη διδασκαλία και μάθηση.

Επίσης στα πλαίσια ενός σεμιναρίου προσεγγίζονται οι θεωρίες για την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τα κριτήρια επιλογής υλικού αλλά και με τεχνικές παραγωγής. Τέλος, η Αγωγή Υγείας ως μια διαδικασία μορφωτικού χαρακτήρα που πρέπει να έχει σαν κύριο στόχο της τα παιδιά. Εκτός από το γεγονός ότι οι συνήθειες που αποκτά κανείς στην παιδική του ηλικία τον ακολουθούν συνήθως στην υπόλοιπη ζωή του, είναι σήμερα γνωστό πλέον ότι οι βλάβες που αφορούν τις πιο σημαντικές ασθένειες της κοινωνίας μας εγκαθίστανται στην παιδική ηλικία. Τα οφέλη από την αλλαγή του τρόπου ζωής είναι αντιστρόφως ανάλογα ως προς την ηλικία που γίνεται μια τέτοια αλλαγή. Γι' αυτό και ο ρόλος των παιδαγωγών και των δασκάλων σε μια τέτοια διαδικασία είναι αναντικατάστατος.

(101) Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής

Διδάσκων: Β. Τσάφος

α' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο α' έτος

Επισκόπηση των επιστημών της Αγωγής και του ερευνητικού τους πεδίου ώστε να κατανοηθεί το περιεχόμενο, οι στόχοι τους και ο πολυεπιστημονικός τους χαρακτήρας. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται: τα ποικίλα παιδαγωγικά ρεύματα και η μετάβαση από την Παιδαγωγική στις Επιστήμες της Αγωγής, η εξέλιξη των επιστημών της αγωγής στο διεθνή χώρο και στην Ελλάδα, η έρευνα στο χώρο των επιστημών της αγωγής, τα επιστημονικά τους εργαλεία και οι ερευνητικές τους προοπτικές. Προσεγγίζονται επίσης παραδειγματικά εκπαιδευτικά γεγονότα και εκπαιδευτικές καταστάσεις και διερευνώνται οι ποικίλοι παράγοντες που τα καθορίζουν και οι οποίοι διερευνώνται και ερμηνεύονται μέσα από τις διάφορες οπτικές των επιστημών της Αγωγής. Σε αυτή την προοπτική παρουσιάζονται παραδείγματα σχετικών ερευνών, αναλύονται σχετικά κείμενα, ώστε να επισημανθεί η συμβολή των Επιστημών της Αγωγής στην κατανόηση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας. Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με εξετάσεις και υποχρεωτική συμπληρωματική εργασία (παρουσίαση μιας έρευνας που εμπήπτει στο πεδίο των Επιστημών της Αγωγής).

(102) Εκπαίδευση παιδιών μεταναστών και μειονοτήτων: ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις

η' εξάμηνο

Διδάσκουσες: Α. Ανδρούσου, Ν. Ασκούνη

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών «Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτική πράξη».

Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές/τριες μόνο του Δ' έτους

Προσοχή: Το μάθημα δίνει 6 διδακτικές μονάδες. Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν 6 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας (2 τρίωρα). Έχει εργαστηριακό χαρακτήρα, απαιτεί σταθερή συμμετοχή και η αξιολόγηση γίνεται σταδιακά.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα βρίσκεται σήμερα αντιμέτωπο με τα ερωτήματα που θέτει η παρουσία αλλόγλωσσων, αλλόθρησκων και αλλοεθνών μαθητών και καλείται να επεξεργαστεί τρόπους για τη σχολική τους ένταξη. Τα ερωτήματα αυτά αποτελούν και το βασικό αντικείμενο του μαθήματος. Πιο συγκεκριμένα εξετάζεται η ιδιαίτερη συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων αλλά και οι συνακόλουθες διαδικασίες κοινωνικών ιεραρχήσεων και διακρίσεων. Ο ορισμός της ταυτότητας (του ίδιου) προϋποθέτει την ετερότητα (τον άλλο) και κάθε ταυτότητα κατατάσσει τα άτομα διαφοροποιώντας τα. Η διαφοροποίηση αυτή όμως συνδέεται με αξιολογήσεις, ιεραρχήσεις και αποκλεισμούς του «άλλου», του διαφορετικού. Το ενδιαφέρον του μαθήματος εστιάζεται στην εθνική ταυτότητα, επιχειρείται όμως η σύνδεση με άλλες δύο βασικές εκδοχές της ταυτότητας που δομούνται γύρω από τους άξονες του φύλου και της κοινωνικής τάξης. Βασικό άξονα του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση της καθημερινής σχολικής πραγματικότητας (περιεχόμενο σχολικής γνώσης, εγχειρίδια, διδακτικές πρακτικές, οργάνωση της σχολικής ζωής). Εξετάζοντας συγκεκριμένες όψεις της σχολικής καθημερινότητας, στόχος είναι να διερευνηθεί πώς το σχολείο συμβάλλει στη διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας, πώς οριοθετεί ή/και αποκλείει το

«διαφορετικό», αλλά και με ποιες προϋποθέσεις είναι εφικτή μια διαπολιτισμική προοπτική στο χώρο της εκπαίδευσης.

Στη διάρκεια των μαθημάτων γίνονται παρουσιάσεις εκπαιδευτικών εμπειριών, παιδαγωγικού υλικού και αναλύονται πρακτικές εφαρμογές. Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται με εργασίες. Το πλαίσιο αναφοράς του μαθήματος είναι η προσχολική και πρώτη σχολική εκπαίδευση.

Στόχος του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με τα κατάλληλα μεθοδολογικά και παιδαγωγικά εργαλεία, ώστε να μπορούν να αναλύουν και να διαχειρίζονται την έννοια της ετερότητας στο πλαίσιο της σχολικής τάξης. Επιδιώκοντας τη σύνδεση θεωρίας και πράξης, το μάθημα έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες όχι μόνο να αποκτήσουν θεωρητικές γνώσεις, αλλά και να αξιοποιήσουν το θεωρητικό υπόβαθρο για την κατανόηση της σχολικής πραγματικότητας και την παιδαγωγική παρέμβαση.

(103) Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης

Διδάσκουσα: Τ. Βαρνάβα-Σκούρα

α' εξάμηνο

Προσεγγίζονται θέματα που συνδέονται με τη φοίτηση, τη συμμετοχή και τη μαθησιακή πρόοδο στο σχολείο, με ιδιαίτερη έμφαση στις μικρές ηλικίες και στη μετάβαση από την οικογένεια στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό σχολείο. Η ιδιαίτερη σημασία αυτής της μετάβασης για τη μετέπειτα σχολική πορεία αναλύεται μέσα από το θεωρητικό πλαίσιο του πιαζετιανού έργου αφενός και του έργου του Basil Bernstein αφετέρου. Παρουσιάζονται εκπαιδευτικά προγράμματα και παιδαγωγικές πρακτικές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας και τη συμμετοχή και την επιτυχία στη σχολική μαθησιακή διαδικασία όλων των παιδιών κατά την πρώιμη παιδική ηλικία. Ιδιαίτερη έμφαση στην παρουσίαση αυτή δίνεται στις πρακτικές "θετικής διάκρισης" καθώς και στον ιδιαίτερο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το νηπιαγωγείο.

Στο πλαίσιο του μαθήματος το οποίο έχει και εργαστηριακή διάσταση, θα δοθεί η δυνατότητα για μικρής κλίμακας ερευνητικές εργασίες.

(104) Προγραμματισμός και διδασκαλία

Διδάσκων: Β. Τσάφος

δ' εξάμηνο

Βασικές αρχές της Διδακτικής. Επιστημολογικές αφετηρίες των σημαντικότερων διδακτικών θεωριών. Ο ρόλος του ιδεαλισμού, του μαρξισμού, της κριτικής θεωρίας και του κριτικού ορθολογισμού στην αντιμετώπιση της διδακτικής πράξης. Προεκτάσεις επιρροών στην προσχολική αγωγή. Η σχέση θεωρίας και πράξης με βάση τις επιστημολογικές αντιλήψεις. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος.

(105) Διδακτική πράξη: μέθοδος παρατήρησης, ψυχοπαιδαγωγικές θεωρητικές προσεγγίσεις

Διδάσκουσα: Α. Ανδρούσου

ζ' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Μαθαίνοντας να παρατηρούν το διδακτικό τους έργο και την τάξη τους, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αποστασιοποιηθούν από την προσωπική τους εμπλοκή και να καταστήσουν αυτό το έργο αντικείμενο συνεχούς έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό αναλύονται οι εξής θεματικές: (α) Οι σύγχρονες ψυχοπαιδαγωγικές θεωρίες της διδακτικής πράξης (π.χ. παιδαγωγική του συμβολαίου). (β) Ερευνητικά δεδομένα για τις παραμέτρους της διδακτικής πράξης: διδασκων, διδασκόμενος, τρόπος διδασκαλίας, περιεχόμενο, χώρος και αλληλεπιδράσεις. (γ) Η μέθοδος της παρατήρησης ως εργαλείο ανάλυσης της διδακτικής πράξης: η παρατήρηση ως διαδικασία, ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως παρατηρητή, τυπολογία παρατηρήσεων (συστηματική παρατήρηση, βιωματική παρατήρηση). (δ) Η μέθοδος της παρατήρησης στην αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών. Σχέσεις παρατήρησης και αξιολόγησης.

Το μάθημα αποτελεί προαπαιτούμενο για το αντίστοιχο μάθημα πρακτικής άσκησης στην Ενότητα 9 των Πρακτικών Εφαρμογών.

(107) Εγγραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία

Διδάσκουσα: *T. Βαρνάβα-Σκούρα*

β' εξάμηνο

Συνιστάται να έχουν παρακολουθήσει οι φοιτητές/τριες το μάθημα «103 Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης»

Ο εγγραμματισμός προσεγγίζεται ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο, το οποίο συνδέεται στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες με την πρόσβαση σε πολλαπλά μέσα παραγωγής μηνυμάτων και στην συνάρθρωση πολλαπλών συστημάτων παράστασης και αναπαράστασης. Αναλύονται πρακτικές εγγραμματισμού τόσο στο επίπεδο της οικογένειας όσο και στον πιο οργανωμένο μαθησιακό χώρο του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου. Παρουσιάζονται δεδομένα για την ανάπτυξη της μεταγλωσσικής συνείδησης στα παιδιά μέσα από τις ιδέες και τις αναπαραστάσεις τους για τη σχέση προφορικού-γραπτού λόγου στο αλφαβητικό σύστημα, καθώς και η σχέση των ιδεών αυτών με άλλα οπτικά συστήματα παράστασης του κόσμου. Αναδεικνύονται διαφορές στις πρακτικές εγγραμματισμού στο επίπεδο της οικογένειας. Επίσης παρουσιάζονται οι σημαντικότερες αλλαγές των τελευταίων δεκαετιών σχετικά με τις πρακτικές εγγραμματισμού στο χώρο του νηπιαγωγείου και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου.

Στο πλαίσιο του μαθήματος θα δημιουργηθεί η δυνατότητα για μικρής κλίμακας ερευνητικές εργασίες.

(108) Παιδαγωγική της ένταξης

Διδάσκουσα: *A. Ζώνιου-Σιδέρη*

δ' εξάμηνο

Αναπηρία: η δυσκολία ενός ορισμού για την “αναπηρία”. Ο ανάπηρος στην κοινωνία (πολιτική-ιστορική ανασκόπηση). Η αναπηρία από τη σκοπιά της ψυχανάλυσης, της ψυχολογίας, της κοινωνικής ψυχολογίας. Κοινωνική αλληλεπίδραση. Στάση των αναπήρων προς την αναπηρία τους. Δομή της προσωπικότητας. Η θέση του ανάπηρου στην οικογένεια. Εισαγωγή στην παιδαγωγική της ένταξης, ως εξέλιξη της ειδικής παιδαγωγικής σκέψης και πράξης. Η ένταξη στο πλαίσιο της αγωγής. Ο μη διαχωρισμός “παιδιών και νέων” με

ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες (σε αναζήτηση νέων εννοιών). Ένταξη στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό. Μορφές ένταξης (εντασσόμενη ομάδα, ατομική ένταξη στο νηπιαγωγείο). Διαδικασία ένταξης στον παιδικό σταθμό και στο νηπιαγωγείο. Αρχές και στόχοι της ένταξης στην εκπαίδευση. Το σχολείο ένταξης. Ο παιδαγωγός της ένταξης.

(109) Εισαγωγή στην ειδική αγωγή

Διδάσκουσες: *A. Ζώνιου-Σιδέρη [A-K], E. Ντεροπούλου [Λ-Ω]* γ' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο β' έτος.

Εξέλιξη της Ειδικής Εκπαίδευσης. Από το ειδικό στο γενικό σχολείο. Ειδική Αγωγή (ορισμοί, ιστορική αναδρομή). Η Ειδική Αγωγή στην Ελλάδα μετά το 1900. Στόχοι της Ειδικής Αγωγής. Το ειδικό σχολείο σήμερα. Ο ειδικός παιδαγωγός. Παιδαγωγική-ψυχολογική μελέτη παιδιών με ειδικές ανάγκες. Παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης παιδιών με εγκεφαλική παράλυση. Ιδιαιτερότητες της εξέλιξης των ψυχικών λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη, σκέψη) σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Εξέλιξη των κινητικών τους δυνατοτήτων. Ιδιαιτερότητες της γλωσσικής τους εξέλιξης. Προετοιμασία των νηπίων με εγκεφαλική παράλυση για την επιτυχή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση. Παιδιά με νοητική καθυστέρηση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης των νοητικά καθυστερημένων παιδιών. Εξέλιξη των γλωσσικών και νοητικών τους δυνατοτήτων. Προετοιμασία των νηπίων με νοητική καθυστέρηση για την επιτυχή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση.

(111) Εκπαίδευση παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές (κώφωση, τύφλωση) (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: *A. Ζώνιου-Σιδέρη*

ζ' εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων «108 Παιδαγωγική της ένταξης» και «109 Εισαγωγή στην ειδική αγωγή» όπως και η φοίτηση στο ζ' εξάμηνο.

Εστίαση στις δύο αισθητηριακές διαταραχές της κώφωσης και της τύφλωσης. (α) Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης των κωφών παιδιών. Ομοιότητες και διαφορές στη διαδικασία εκπαίδευσης βαρήκων και κωφών παιδιών. Ψυχολογική και παιδαγωγική προσέγγιση των κωφών παιδιών. Αισθητηριακή, γλωσσική και νοητική τους εξέλιξη. Ιδιαιτερότητες των ψυχικών τους λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη). Προετοιμασία των νηπίων με διαταραχές ακοής για ομαλή μετάβαση στη δημοτική εκπαίδευση. Προβληματισμοί και διαδικασίες επιλογής ενός ενταξιακού ή ενός ειδικού σχολείου για κωφά παιδιά. Κώφωση και πολλαπλές αναπηρίες. Διαμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων κατά την εκπαίδευση κωφών παιδιών. (β) Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης τυφλών παιδιών. Ιδιαιτερότητες της εξέλιξης των ψυχικών τους λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη, φαντασία). Εξέλιξη του προσανατολισμού στο χώρο. Αισθητηριακή εξέλιξη των τυφλών παιδιών. Ιδιαιτερότητες της γλωσσικής τους εξέλιξης. Διαμόρφωση των δραστηριοτήτων και του αναλυτικού προγράμματος κατά την εκπαίδευση παιδιών με διαταραχές

όρασης. Προετοιμασία των τυφλών νηπίων για την ομαλή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση.

(112) Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Ε. Φλογαίτη

γ' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο β' έτος.

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στο γνωστικό και ιδεολογικό χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας και η κατανόηση της προβληματικής και του εννοιολογικού και μεθοδολογικού πλαισίου της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ). Εξετάζονται: Η οικολογική κρίση-αίτια και συνέπειες. Ανάπτυξη και περιβάλλον. Η έννοια της Αειφορίας. Ιδεολογική δομή του περιβαλλοντισμού. Ιστορική προσέγγιση της ΠΕ. Η προβληματική της ΠΕ. Η παιδαγωγική διάσταση της ΠΕ. Στόχοι, αρχές και χαρακτηριστικά της ΠΕ. Εκπαιδευτικό σύστημα και ΠΕ.

(113) Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: Ε. Φλογαίτη

στ' εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «112 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση».

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με βασικές διδακτικές στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση όπως η χαρτογράφηση εννοιών, η συζήτηση, η μελέτη περίπτωσης, το παιχνίδι ρόλων, το δίλημμα, ο περιβαλλοντικός έλεγχος, η μελέτη πεδίου κ.ά. Οι φοιτητές/τριες εργάζονται σε ομάδες και ασκούνται στις στρατηγικές αυτές. Ταυτόχρονα αναλύουν βασικές έννοιες και ζητήματα περιβάλλοντος και αειφόρου ανάπτυξης.

(116) Σχεδιασμός, οργάνωση και διαχείριση περιβαλλόντων μάθησης στην πρώτη σχολική ηλικία

Διδάσκουσα: Χ. Δαφέρμου

στ' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι να δώσει στους φοιτητές την ευκαιρία να προβληματιστούν σχετικά με τη διαμόρφωση περιβαλλόντων μάθησης ανοικτών και ευέλικτων, τα οποία εναρμονίζονται με τις σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις και τις προτεινόμενες για την πρώτη σχολική ηλικία εκπαιδευτικές πρακτικές. Προσπαθούν δηλαδή να υποστηρίξουν την ολόπλευρη ανάπτυξη των δυνατοτήτων των μικρών παιδιών ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη της δημιουργικότητας, της πρωτοβουλίας και της αυτονομίας τους, ευνοώντας τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις και αξιοποιώντας με συστηματικό τρόπο εμπειρίες και γνώσεις που διαμορφώθηκαν εντός και εκτός της σχολικής τάξης. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα προσεγγιστούν στοιχεία της σχετικής ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας και θα συζητηθούν εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί κατάλληλοι για το νηπιαγωγείο και τις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου.

(117) Αγωγή υγείας

Διδάσκων: Κ. Αθανασίου

β' εξάμηνο

Οι δάσκαλοι, οι νηπιαγωγοί και οι παιδαγωγοί γενικότερα, αποτελούν το κλειδί για οποιαδήποτε μακροχρόνια πολιτική προαγωγής της υγείας η οποία φιλοδοξεί να έχει κάποια επιτυχία. Η Αγωγή Υγείας είναι μια διαδικασία μορφωτικού χαρακτήρα που πρέπει να έχει σαν κύριο στόχο της τα παιδιά. Εκτός από το γεγονός ότι οι συνήθειες που αποκτά κανείς στην παιδική του ηλικία τον ακολουθούν συνήθως στην υπόλοιπη ζωή του, είναι σήμερα γνωστό πλέον ότι οι βλάβες που αφορούν τις πιο σημαντικές ασθένειες της κοινωνίας μας εγκαθίστανται στην παιδική ηλικία. Τα οφέλη από την αλλαγή του τρόπου ζωής είναι αντιστρόφως ανάλογα ως προς την ηλικία που γίνεται μια τέτοια αλλαγή. Γι' αυτό και ο ρόλος των παιδαγωγών και των δασκάλων σε μια τέτοια διαδικασία είναι αναντικατάστατος.

Για την επιλογή της ύλης στα πλαίσια του μαθήματος αυτού, πάρθηκαν υπόψη αφενός, οι σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας μας (πρόληψη, ενημέρωση κ.λπ.) και αφετέρου οι υποδείξεις των διεθνών οργανισμών για το ρόλο και τις ανάγκες του σχολείου και του δασκάλου σε θέματα Αγωγής Υγείας. Με γνώμονα τα παραπάνω, εκτός από το πρώτο μέρος που καλύπτει τις γενικές έννοιες της Αγωγής Υγείας, συμπεριλαμβάνονται ενότητες που αφορούν τη διατροφή, την φροντίδα των δοντιών, την πρόληψη του καρκίνου, την πρόληψη των καρδιαγγειακών και γενετικών νοσημάτων, καθώς και την ενημέρωση σε θέματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης. Επειδή ο προβληματισμός για το περιβάλλον και τις επιδράσεις του πάνω στην υγεία τείνει στις μέρες μας να καταλάβει ένα σημαντικό κομμάτι της θεματολογίας της υγείας, συμπεριλαμβάνονται στην ύλη του μαθήματος και κεφάλαια πάνω στα θέματα αυτά: κάπνισμα, μόλυβδος, αμίαντος και ακτινοβολίες. Τέλος, επειδή η Αγωγή Υγείας φαίνεται να δημιουργεί με την πάροδο του χρόνου μια δική της μεθοδολογία διδασκαλίας, κρίθηκε απαραίτητο να ενσωματωθούν στην ύλη του μαθήματος ενότητες με διδακτικές μεθόδους πάνω στη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση και τη διατροφή.

(118) Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού (σεμινάριο 40 ατόμων)

Διδασκούςα: Α. Ανδρούσου

ζ' εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των (906) Παρατήρηση στο νηπιαγωγείο – Ανάλυση και κατανόηση του πλαισίου της τάξης, (901) Παιδαγωγική της διδασκαλίας I – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, (902) Παιδαγωγική της διδασκαλίας II – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική.

Η παρακολούθηση του σεμιναρίου είναι υποχρεωτική καθώς και η εκπόνηση των εργασιών.

Στόχος του σεμιναρίου είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες γνώσεις για να αξιολογούν την καταλληλότητα των εκπαιδευτικών υλικών, αλλά και να παράγουν οι ίδιες υλικό για το νηπιαγωγείο λαμβάνοντας υπόψη το κοινωνικό και πολιτισμικό πλαίσιο καθώς και τα βιώματα των παιδιών.

Στο σεμινάριο θα εξεταστούν καταρχήν οι θεωρητικές αρχές για την παραγωγή του εκπαιδευτικού υλικού. Θα παρουσιαστούν και θα εξεταστούν κριτικά τα υπάρχοντα

στην αγορά υλικά όλων των ειδών: έντυπα, παιχνίδια, κατασκευές, ηλεκτρονικά, παιδαγωγικές βαλίτσες μουσείων ή οργανισμών. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα εξασκηθούν στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και θα κληθούν να το δοκιμάσουν σε τάξεις νηπιαγωγείου.

Η αξιολόγηση των φοιτητών και φοιτητριών θα βασιστεί σε εργασίες – παρουσιάσεις που θα γίνονται κατά την διάρκεια του σεμιναρίου και στην τελική γραπτή ομαδική εργασία.

(119) Ο προφορικός και ο γραπτός λόγος στην αναπηρία

Διδάσκουσα: *E. Ντεροπούλου*

ε' εξάμηνο

Το μάθημα εξετάζει την ανάπτυξη του προφορικού και γραπτού λόγου στην αναπηρία κατά τη διάρκεια της προσχολικής ηλικίας. Εισάγει τους φοιτητές στις ιδιαιτερότητες των διαταραχών λόγου και ομιλίας νηπίων με κώφωση, τύφλωση, κινητική και νοητική αναπηρία. Ειδικότερα στην πρώτη ενότητα του μαθήματος γίνεται αναφορά στη διάγνωση, στην αιτιολογία και στο πλαίσιο ταξινόμησης των διαταραχών λόγου και ομιλίας (κλινική–παιδαγωγική ταξινόμηση), αναλύονται οι φωνητικές, προσωδιακές, ρυθμικές διαταραχές καθώς και οι διαταραχές που εμφανίζονται στη δομή και σημασιολογία του προφορικού και γραπτού λόγου. Στη δεύτερη ενότητα του μαθήματος δίνεται έμφαση στην εκπαιδευτική παρέμβαση, στις μεθόδους αντιμετώπισης των διαταραχών και στους τρόπους οργάνωσης του εκπαιδευτικού έργου αναφορικά με την ανάπτυξη του προφορικού και γραπτού λόγου νηπίων με αναπηρίες.

(120) Οικογένειες παιδιών με αναπηρία και σχολείο (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: *E. Ντεροπούλου*

στ' εξάμηνο

Στην σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα οι οικογένειες παιδιών με αναπηρίες εμφανίζονται να μη συμμετέχουν ισότιμα ως προς τη λήψη αποφάσεων που αφορούν την εκπαίδευση, προγράμματα παρέμβασης ή δομές υποστήριξης. Οι εμπειρίες και τα βιώματά τους παραμένουν αναξιοποίητα από τους ειδικούς επιστήμονες, μολοντί αποτελούν την εγγύτερη ως προς το παιδί με αναπηρίες πηγή πληροφοριών, εμπειριών και γνώσεων. Στόχος του μαθήματος είναι να εισάγει τους φοιτητές στους τρόπους συνεργασίας σχολείου και οικογένειας, εστιάζοντας στο ρόλο του εκπαιδευτικού και του γονέα, στις διαφορετικές συνεργατικές προσεγγίσεις και σε εκπαιδευτικές πρακτικές που εδραιώνουν σχέσεις συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογένειας.

(121) Θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

Διδάσκουσα: *E. Φλογαίτη*

η' εξάμηνο

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει το μάθημα «112 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση».

Στόχος του μαθήματος είναι η ανάπτυξη προβληματισμού σε σχέση με ζητήματα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που αφορούν τόσο στο θεωρητικό της πλαίσιο όσο και στο πεδίο της εφαρμογής στο σχολείο. Συζητούνται θέματα όπως: Η μετεξέλιξη της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης προς την εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη και οι

διαφαινόμενες τάσεις, η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο, το θεσμικό πλαίσιο στην Ελλάδα, το εκπαιδευτικό υλικό και η χρήση του κ.λπ. Οι φοιτητές/τριες εργάζονται σε ομάδες και επεξεργάζονται τα σχετικά ζητήματα.

(122) Ο εκπαιδευτικός ερευνητής

Διδάσκων: *B. Τσάφος*

ε' εξάμηνο

Παρουσίαση της εκπαιδευτικής έρευνας δράσης: χαρακτηριστικά, τρόποι διενέργειας, θεωρητική και επιστημονική της πλαισίωση, εκπαιδευτικοί τομείς στους οποίους μπορεί να αξιοποιηθεί. Στο πλαίσιο του μαθήματος, αφού παρουσιαστούν και μελετηθούν εκπαιδευτικές έρευνες δράσης, θα δοθεί η δυνατότητα για μικρής κλίμακας ατομικές και ομαδικές ερευνητικές εργασίες σε νηπιαγωγεία σχετικές με την ανάπτυξη και την αναμόρφωση των Αναλυτικών Προγραμμάτων στο Νηπιαγωγείο και τις κατευθύνσεις του *Οδηγού Νηπιαγωγού*. Η αξιολόγηση των φοιτητών θα βασίζεται σε εργασίες-παραουσιάσεις που θα γίνονται κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και στην τελική εργασία–παραουσίαση της έρευνας, που θα υποστηριχθεί προφορικά στο τέλος του εξαμήνου.

(123) Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις: βασικές θεωρητικές έννοιες και προτάσεις εφαρμογής

Διδάσκουσα : *M. Σφυρόερα*

ε' εξάμηνο

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με τη δυνατότητα να αξιοποιούν βασικές έννοιες των γνωστικών και κοινωνιογνωστικών θεωριών μάθησης (Piaget, Bruner, Vygotsky κ. ά). τόσο για την ανάγνωση/ερμηνεία εκπαιδευτικών καταστάσεων όσο και για τη διαμόρφωση κατάλληλων περιβαλλόντων μάθησης και την οργάνωση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Οι έννοιες που θα παρουσιαστούν (αξιοποίηση της προϋπάρχουσας γνώσης, μάθηση με νόημα για τα παιδιά, κίνητρο, μεταβίβαση της μάθησης, γνωστική και κοινωνιογνωστική σύγκρουση, στρατηγικές μάθησης και διδασκαλίας, γνώσεις και δεξιότητες, γνωστικά εμπόδια, μεταγνώση, λάθος και αξιοποίησή του, ρόλος της γλώσσας στις διαδικασίες μάθησης, αλληλεπίδραση και μάθηση, διαμεσολάβηση και μάθηση) θα αναλυθούν τόσο θεωρητικά όσο και μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα από το χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης. Η αξιολόγηση του μαθήματος θα γίνεται : α) με εργασία και β) με τελικές γραπτές εξετάσεις.

Ενότητα 2. Ψυχολογία

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα θεωρητικά ρεύματα και οι μέθοδοι που χρησιμοποιεί η επιστήμη της ψυχολογίας για να μελετήσει τη συμπεριφορά, τη νόηση και τον ψυχισμό. Προσφέρεται μια γενική άποψη των παραδοσιακών εξειδικεύσεων της επιστήμης αυτής, κυρίως της αναπτυξιακής, της κλινικής, της κοινωνικής, της εκπαιδευτικής και της συμβουλευτικής ψυχολογίας. Οι κλάδοι αυτοί εξετάζουν ειδικότερα ζητήματα όπως η ανάπτυξη, οι αισθήσεις, τα συναισθήματα, τα κίνητρα, η προσωπικότητα, η κοινωνική προσαρμογή, οι

διαταραχές της συμπεριφοράς, οι γνωσιακές λειτουργίες (κυρίως οι διεργασίες μάθησης και η οργάνωση της γνώσης), οι κοινωνικές παράμετροι της συμπεριφοράς και της νόησης, η ομαδική συμπεριφορά, η λειτουργία της οικογένειας, η ψυχολογική μέτρηση και αξιολόγηση, οι θεραπευτικές τεχνικές. Υποχρεωτικά θεωρούνται ένα μάθημα εισαγωγής στην ψυχολογία και τρία μαθήματα εμβάθυνσης σε ζητήματα φυσιολογικής και παθολογικής ανάπτυξης του παιδιού.

Εκτός από εισαγωγή στις αρχές, τις μεθόδους και τις θεωρίες της αναπτυξιακής ψυχολογίας, προσφέρεται εξειδίκευση στους επιμέρους τομείς της γνωσιακής, συναισθηματικής, κοινωνικής και γλωσσικής ανάπτυξης καθώς και σε ηλικιακές φάσεις όπως η βρεφονηπιακή, η παιδική και η εφηβική. Σημαντικός ρόλος αποδίδεται και στην κοινωνική ψυχολογία, εφόσον οι ψυχολογικές καταβολές της ανθρώπινης συμπεριφοράς διαπλέκονται με κοινωνικές μεταβλητές. Η εισαγωγή στον κλάδο αυτό συνοδεύεται από εμβάθυνση σε τέσσερις θεματικές: ατομικές διεργασίες και κοινωνική συμπεριφορά, διατομικές διεργασίες, ομαδικές διεργασίες και διομαδικές σχέσεις, συναλλαγή στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Στο χώρο της κλινικής ψυχολογίας απαραίτητη κρίνεται η εξοικείωση τόσο με τη μεθοδολογία της κλινικής έρευνας (όπως οι αρχές της κλινικής συνέντευξης και της λήψης ατομικού ιστορικού), όσο και με τις βασικές θεωρίες για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας. Περιγράφονται τα μεγαλύτερα ψυχοπαθολογικά σύνδρομα της βρεφικής και πρώτης παιδικής ηλικίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνες τις περιπτώσεις που καλούνται να διαχειριστούν οι νηπιαγωγοί. Τέλος, προσφέρονται μαθήματα που αφορούν άμεσα την εκπαιδευτική πράξη με θεματικές όπως η μέτρηση και αξιολόγηση της μάθησης στην εκπαίδευση, οι διαδικασίες μετάδοσης γνώσεων, δεξιοτήτων, αξιών και στάσεων στο σχολείο, οι εφαρμογές της ψυχολογίας στην πρακτική της διδασκαλίας και η ψυχοδυναμική ανθρώπινων σχέσεων ιδιαίτερα στη σχολική τάξη.

(201) Εισαγωγή στην ψυχολογία (δύο τμήματα)

Διδάσκουσες: *P. Παπαδοπούλου [Α-Λ], Λ. Αναγνωστάκη [Μ-Ω]*

Υποχρεωτικό στο α' έτος.

α' εξάμηνο

Εισαγωγή στην επιστήμη της ψυχολογίας. Η ιστορία και η θέση της ψυχολογίας στην εξέλιξη της επιστημονικής σκέψης κατά τους δύο προηγούμενους αιώνες. Οι βασικές σχολές σκέψης, οι κλάδοι, οι θεωρίες, οι μέθοδοι, η δεοντολογία. Εκτενέστερη αναφορά στις βασικές λειτουργίες του νου (αίσθηση και λειτουργίες του εγκεφάλου, αντίληψη, μνήμη, γλώσσα, σκέψη και νοημοσύνη), στον κλάδο της κοινωνικής ψυχολογίας και στις βασικές θεωρίες της προσωπικότητας.

(202) Ανάπτυξη του παιδιού (δύο τμήματα)

Διδάσκουσες: *P. Παπαδοπούλου [Α-Λ], Δ. Παπούδη [Μ-Ω]*

Υποχρεωτικό στο α' έτος.

β' εξάμηνο

Εισαγωγή στο γνωστικό αντικείμενο της αναπτυξιακής ψυχολογίας. α) Η ιστορία, το αντικείμενο, θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα του κλάδου. β) Η διαπλοκή βιολογικών και περιβαλλοντικών παραγόντων στην ανάπτυξη. γ) Ζητήματα γνωσιακής ανάπτυξης. δ) Ζητήματα συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

(203) Συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχαναλυτικές θεωρίες

Διδάσκουσα: *Ο. Πανοπούλου-Μαράτου*

δ' εξάμηνο

Μετονομασία του μαθήματος: *Συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχολογικές διεργασίες κατά τη βρεφική και νηπιακή ηλικία*

Ορισμός των συναισθημάτων. Περιγραφή της εμφάνισής τους τα δύο πρώτα χρόνια της ζωής μέσα από τα πειραματικά ευρήματα της βρεφικής ψυχολογίας των τελευταίων 30 χρόνων. Οι θεωρίες που αφορούν τη συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου, με άξονα την ψυχοδυναμική προσέγγιση. Έμφαση θα δοθεί σε όσες θεωρίες ασχολήθηκαν ιδιαίτερα με τη βρεφική και νηπιακή ηλικία (Sigmund Freud, Melanie Klein, Rene Spitz, Anna Freud, Margaret Mahler και Donald Winnicott, John Bowlby), και των Trevarthen και Hobson.

(204) Ανάπτυξη του λόγου

Διδάσκοντες: *Δ. Κατή [Α-Κ], Πρόσληψη διδάσκοντα με 407/80 [Λ-Ω]*

Υποχρεωτικό στο β' έτος.

γ' εξάμηνο

Εισαγωγή στη μελέτη της ανάπτυξης των γλωσσικών/επικοινωνιακών ικανοτήτων του παιδιού. α) Ιστορική ανασκόπηση, θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα. β) Η ανάπτυξη γλωσσικών ικανοτήτων: πώς το παιδί κατακτά τη φωνολογία, τη γραμματική (μορφολογία και σύνταξη) και τη σημασιολογία (κυρίως το λεξιλόγιο) της γλώσσας του. γ) Η ανάπτυξη επικοινωνιακών ικανοτήτων: πώς το παιδί μαθαίνει να χρησιμοποιεί το λεξιλόγιο και τη γραμματική της γλώσσας του με αποτελεσματικό τρόπο σε ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις τόσο σε συνομιλίες όσο και σε προφορικούς και γραπτούς μονολόγους. Έμφαση στις ικανότητες συγκρότησης συνεχούς λόγου, κυρίως αφηγήματα και γραπτά κείμενα. δ) Γλωσσικές/επικοινωνιακές ικανότητες και εκπαίδευση.

(205) Γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου: η θεωρία του Jean Piaget

Διδάσκουσα: *Δ. Παπούδη*

δ' εξάμηνο

Οι βασικές έννοιες και η μεθοδολογία της θεωρίας του Jean Piaget. Τα τέσσερα στάδια της νοητικής ανάπτυξης του παιδιού και του εφήβου. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα πρώτα δύο στάδια που αναφέρονται στο παιδί της προσχολικής ηλικίας. Τέλος, θα γίνει αναφορά σε έρευνες που αμφισβητούν σε ορισμένα σημεία τη θεωρία του Jean Piaget.

(206) Παιχνίδι: ο ρόλος του στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: *P. Παπαδοπούλου*

η' εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων «201 Εισαγωγή στην ψυχολογία» και «202 Ανάπτυξη του παιδιού». Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Το παιχνίδι ως δραστηριότητα που αναπτύσσεται από την αρχή της ζωής και συμβάλλει στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για τη φύση και το ρόλο του παιχνιδιού. Οι διάφοροι τύποι του και οι μορφές που παίρνει κατά την ανάπτυξη του παιδιού. Ο ρόλος των ενηλίκων στο παιχνίδι των παιδιών.

(207) Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία

Διδάσκουσα: Ε. Κούρτη

δ' εξάμηνο

Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία και το ρόλο που διαδραματίζει στον ευρύτερο χώρο της ψυχολογίας. Ορισμένα επιστημολογικά και μεθοδολογικά προβλήματα του κλάδου. Τέσσερις θεματικές: (α) Πώς τα άτομα αντιλαμβάνονται και επηρεάζονται από τις διάφορες κοινωνικές παραμέτρους. Οι στάσεις, η θεωρία των αντιλήψεων για τα πρόσωπα, οι στερεότυπες αντιλήψεις, η θεωρία των παραγωγικών αιτίων της συμπεριφοράς. (β) Οι διαπροσωπικές σχέσεις και η επικοινωνία μεταξύ ατόμων. (γ) Η δυναμική της ομάδας και ειδικότερα τα χαρακτηριστικά της και οι φάσεις της, οι διάφορες θεωρίες της δυναμικής της, το φαινόμενο της συμμόρφωσης, η συνεργασία και ο ανταγωνισμός, ο ηγετικός ρόλος. (δ) Η επίδραση του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος στο άτομο.

(208) Κοινωνιολογικές και ψυχολογικές θεωρίες για την οικογένεια (σεμινάριο)

Συνιστάται να έχουν προηγηθεί τα μαθήματα «201 Εισαγωγή στην ψυχολογία», «207 Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία» και «213 Συμβουλευτική ψυχολογία».

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

η' εξάμηνο

Το μάθημα αντλεί από τα επιστημονικά πεδία της κοινωνιολογίας, της κοινωνικής πολιτικής, της φεμινιστικής θεωρίας, της ψυχολογίας και της κοινωνικής ψυχολογίας. Η κατανόηση του θεσμού και της λειτουργίας της οικογένειας προϋποθέτει μια διεπιστημονική ανάλυση σε πολλαπλά επίπεδα. Το πρώτο μέρος του μαθήματος δίνει μεγαλύτερη έμφαση στο κοινωνιολογικό υπόβαθρο της μελέτης της οικογένειας. Εισάγονται βασικές έννοιες της οικογένειας, της συγγένειας και του γάμου. Στη συνέχεια παρουσιάζεται η ιστορική και συγκριτική μέθοδος ανάλυσης για την επίδραση της κοινωνίας στη μορφή και τη δομή της οικογένειας (Engels, Morgan, Durkheim) και οι θεωρίες για το γάμο και την οικογένεια στα πλαίσια της αρχαϊκής κοινωνίας (Levi-Strauss) και της βιομηχανικής (Parsons). Αναλύονται οι μεταβολές στα οικογενειακά σχήματα ανά τον κόσμο και αξιολογούνται οι επιπτώσεις τους (Giddens). Το δεύτερο μέρος του μαθήματος αντλεί από τα κοινωνικοανθρωπολογικά ρεύματα, την ψυχαναλυτική θεωρία, τη συστημική ανάλυση και τη φεμινιστική θεωρία. Παρουσιάζεται η κριτική θέση απέναντι στην οικογένεια του R. D. Laing η οποία αποτελεί σύνθεση πολλών ρευμάτων με προεξάρχοντα τον υπαρξισμό και η συμβολή της φεμινιστικής κοινωνιοψυχολογικής σκέψης οικογένειας έτσι όπως έχει κινηθεί ανάμεσα στην καταδίκη και την εξιδανίκευση του γυναικείου και μητρικού ρόλου (L. Segal). Στη συνέχεια συζητούνται οι διάφορες ψυχαναλυτικές εκδοχές για την οικογένεια (από τη Φροϋδική έως αυτή των αντικειμενοτρόπων σχέσεων) επικεντρώνοντας στα ασυνείδητα κίνητρα, την επιθυμία, τη σεξουαλική ταυτότητα και τη συναισθηματική ζωή της οικογένειας. Τέλος

δίνεται μεγάλο βάρος στη συστημική θεωρία η οποία έχει συμβάλει σημαντικά στην κατανόηση των επαναλαμβανόμενων σχημάτων συναλλαγής ανάμεσα στα μέλη της οικογένειας μέσα στο ευρύτερο κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο, στη διάρκεια του κύκλου ζωής.

(210) Μέσα μαζικής επικοινωνίας και παιδί

Διδάσκουσα: Ε. Κούρτη

γ' εξάμηνο

Παρουσίαση και ανάλυση θεατών και αθέατων πλευρών της πολύπλοκης σχέσης των παιδιών με τα ΜΜΕ. Ευαισθητοποίηση στο ρόλο των ΜΜΕ στην καθημερινή ζωή των παιδιών, ώστε οι μέλλοντες εκπαιδευτικοί να μπορούν να διερωτώνται και να αναλύουν με ποιες προθέσεις, με ποιον τρόπο και από ποιον παράγονται τα διάφορα οπτικοακουστικά προϊόντα των ΜΜΕ για παιδιά. Ειδικότερες θεματικές: (1) Η σύγχρονη παιδική κουλτούρα και τα ΜΜΕ. (2) Η ιστορία της έρευνας σχετικά με τα ΜΜΕ και το παιδί. (3) Οι γνωστικές και κοινωνικές διαστάσεις της σχέσης των παιδιών με τα ΜΜΕ (από την επιρροή της γνωστικής ψυχολογίας στην επιρροή της κριτικής παράδοσης). (4) Το παιδί ως θεατής και χρήστης της εικόνας (δηλαδή ως καταναλωτής των μέσων). (5) Η έρευνα σχετικά με τη βία και την επιθετικότητα στα ΜΜΕ (ΜΜΕ και ηθικός πανικός). (6) Οι ψηφιακές κουλτούρες και το παιδί (διαδίκτυο, βιντεοπαιχνίδια). (7) Οι βιομηχανίες ψυχαγωγίας για παιδιά (το παράδειγμα της Walt Disney Co.). (8) Η αναπαράσταση των παιδιών στα ΜΜΕ. (9) Η εκπαίδευση στα ΜΜΕ στο νηπιαγωγείο.

(211) Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής ηλικίας

Διδάσκουσες: Ο. Πανοπούλου-Μαράτου [Α-Κ], Λ. Αναγνωστάκη [Λ-Ω]

Υποχρεωτικό στο γ' έτος

στ' εξάμηνο

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα «204 Ανάπτυξη του λόγου» και να έχουν κάνει την πρακτική άσκηση του ε' εξαμήνου.

Ορισμός των εννοιών του φυσιολογικού και του παθολογικού, της ψυχικής διαταραχής και του συμπτώματος. Έμφαση στις παρακάτω ψυχοπαθολογικές ενότητες, με σκοπό την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών για την αντιμετώπιση πιθανών τέτοιων διαταραχών σε παιδιά που φοιτούν στο νηπιαγωγείο: διαταραχές της διατροφής και του ύπνου, ενούρηση και εγκόπριση, διαταραχές της ομιλίας και του λόγου, διαταραχή της ελλειμματικής προσοχής, παιδικές νευρώσεις, νοητική καθυστέρηση, αυτισμός και άλλες παιδικές ψυχώσεις, το σύνδρομο του ψυχοκοινωνικού ναυσιμού.

(212) Θεωρίες προσωπικότητας (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: Ο. Πανοπούλου-Μαράτου

η' εξάμηνο

Απαιτείται η φοίτηση τουλάχιστον στο στ' εξάμηνο. Υποχρεωτική παρακολούθηση και εκπόνηση εργασίας. Μέγιστος αριθμός 40 φοιτητές/τριες.

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Η έννοια της προσωπικότητας, όπως μελετήθηκε από την αρχαιότητα (Ιπποκράτης, Γαληνός, αρχαία ινδική φιλοσοφία) ως σήμερα. Τα ουσιαστικά επιστημονικά γνωρίσματα βάσει των οποίων μπορεί να δομηθεί μια άποψη για

θεωρία όπως και τα ειδικά γνωρίσματα των ψυχολογικών θεωριών για την προσωπικότητα. Οι βασικές βιολογικές (Kretschmer, Sheldon), ψυχολογικές (Dollard and Miller, Allport, Cattell, Eysenck, Lewin) και ψυχοδυναμικές θεωρίες (Freud, Jung, Adler, Fromm, Erikson, Rogers).

(213) Συμβουλευτική ψυχολογία

Διδάσκουσα: Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου

στ' εξάμηνο

Ευαισθητοποίηση στο σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η συμβουλευτική ψυχολογία στο χώρο της παιδείας. Εξοικείωση με την ψυχοδυναμική των ανθρώπινων σχέσεων με στόχο οι μελλοντικοί παιδαγωγοί να μπορούν να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις επιθυμίες των μικρών παιδιών αλλά και όλων με όσους αλληλεπιδρούν. Ειδικότερες θεματικές: (α) Εισαγωγή στη φιλοσοφία, τη φύση και τους στόχους της συμβουλευτικής ψυχολογίας. (β) Ιστορική εξέλιξη του κλάδου. (γ) Μεθοδολογία. (δ) Θεωρητικές κατευθύνσεις. (ε) Συμβουλευτική διαδικασία.

(214) Εφαρμοσμένη συμβουλευτική ψυχολογία (σεμινάριο)

Διδάσκων: Α. Γιοβαζολιάς

ζ' εξάμηνο

Υποχρεωτική παρακολούθηση. Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «213 Συμβουλευτική ψυχολογία».

Οι εφαρμογές της συμβουλευτικής ψυχολογίας στα μικρά παιδιά. Η συμβουλευτική διαδικασία μέσα από μια πρακτική προσέγγιση σχετικά με το πώς διεξάγεται μια εποικοδομητική συνέντευξη ή συνομιλία, ιδιαίτερα με παιδιά προσχολικής ηλικίας. Βασικές αρχές της συμβουλευτικής συνέντευξης. Τρόποι αποτελεσματικής συμβουλευτικής, μεταξύ των οποίων και επιλογή κατάλληλων δραστηριοτήτων. Δομή και στάδια εξέλιξης της συμβουλευτικής σχέσης. Επίβλεψη, ανάλυση και εκτίμηση πρακτικής εφαρμογής των επιμέρους δεξιοτήτων της συμβουλευτικής διαδικασίας.

(215) Ψυχολογία της εκπαίδευσης

Διδάσκουσα: Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου

β' εξάμηνο

Το μάθημα εστιάζεται στους γνωστικούς και συναισθηματικούς μηχανισμούς της μάθησης, της διδασκαλίας και των κινήτρων. Ασχολείται ιδιαίτερα με την εφαρμογή των αρχών, των τεχνικών και άλλων πόρων της ψυχολογίας για να υποστηρίξει τους παιδαγωγούς στην προσπάθειά τους να προωθήσουν την ανάπτυξη και εξέλιξη των μαθητών. Περιλαμβάνει: α) έννοια και περιεχόμενο της ψυχολογίας της εκπαίδευσης, β) βασικές ψυχολογικές αρχές της εξέλιξης της διαδικασίας της μάθησης, γ) ατομικές διαφορές στην ανάπτυξη και στην επίτευξη της μάθησης, δ) διαφορετικότητα στην τάξη, ε) παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της προσωπικότητας του παιδιού, στ) το σχολείο ως φορέας κοινωνικοποίησης, ζ) ο ρόλος του/της παιδαγωγού και του σχολείου στη σωματική, νοητική, ψυχοκινητική και συναισθηματική εξέλιξη του παιδιού, η) επικοινωνία και διαπροσωπική αλληλεπίδραση, θ) προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο και αντιμετώπισή τους.

Το μάθημα δομείται σε παραδόσεις και εργαστήρια στα οποία επεξεργάζονται ζητήματα όπως: προβλήματα συμπεριφοράς, διαχείριση συγκρούσεων, διαφορετικότητας, συνεργασίας σχολείου-οικογένειας, κ.α.

(216) Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης

Διδάσκουσα: Ρ. Παπαδοπούλου

δ' εξάμηνο

Στο μάθημα παρουσιάζονται βασικές προσεγγίσεις στη μελέτη της γνωστικής ανάπτυξης. Με αφετηρία τη θεωρία του J. Piaget θα συζητηθούν νεώτερες θεωρητικές προσεγγίσεις, όπως τα μοντέλα επεξεργασίας πληροφοριών και η θεωρία των παιδιών για το νου καθώς και προσεγγίσεις που δίνουν έμφαση στον κοινωνικό και κοινωνικο-πολιτισμικό χαρακτήρα της γνωστικής ανάπτυξης.

(217) Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού

Διδάσκουσα: Δ. Παπούδη

γ' εξάμηνο

Η κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού κατά τη βρεφική και παιδική ηλικία. Θα μελετηθούν θέματα όπως: α) θεωρίες για την κοινωνική ανάπτυξη, β) στενές διαπροσωπικές σχέσεις των παιδιών με γονείς, αδέρφια, συνομηλίκους, γ) ανάπτυξη της επικοινωνίας, δ) ανάπτυξη της έννοιας του εαυτού, ε) ηθική ανάπτυξη, και στ) επιθετικότητα και προ-κοινωνική συμπεριφορά.

(218) Θέματα επικοινωνίας (εργαστήριο 30-40 ατόμων)

Διδάσκουσα: Ε. Κούρη

γ' εξάμηνο

Στόχος του μαθήματος είναι να τεθεί το γενικό θεωρητικό πλαίσιο της επιστήμης της επικοινωνίας (ορισμός, αντικείμενο και ιστορία της έρευνας για την επικοινωνία, θεωρίες και μοντέλα επικοινωνίας, οι θεωρίες επικοινωνίας και τα όριά τους), να δοθεί μια σαφής εικόνα των θεμάτων που απασχολούν την επιστήμη της επικοινωνίας και να παρουσιαστεί η εφαρμογή των πορισμάτων της στην εκπαιδευτική διαδικασία και την καθημερινή ζωή. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε ακαδημαϊκό έτος θα δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην παρουσίαση και ανάλυση ενός συγκεκριμένου χώρου ερευνών της επιστήμης της επικοινωνίας. Αυτό το ακαδημαϊκό έτος θα εστιαστούμε στο θέμα μαζική επικοινωνία και ειδικότερα στην εφαρμογή της στην εκπαίδευση.

(220) Αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία και διαπροσωπική επικοινωνία (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: Δ. Παπούδη

ε' εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση των μαθημάτων «202 Ανάπτυξη του παιδιού» και «216 Θεωρίες γνωστικής ανάπτυξης» ή «203 Συναισθηματική ανάπτυξη με έμφαση στις ψυχαναλυτικές θεωρίες». Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική καθώς και η εκπόνηση εργασίας. Μέγιστος αριθμός φοιτητών 30.

Εισαγωγή των φοιτητών/τριών στο γνωστικό αντικείμενο της αναπτυξιακής ψυχοπαθολογίας: περιβάλλοντα ανάπτυξης, βασικές αρχές, θεωρητικά μοντέλα και μεθοδολογικά ζητήματα. Προκειμένου οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν σε

βάθος τη σύνδεση της αναπτυξιακής ψυχολογίας με την αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία δίνεται έμφαση στις θεωρητικές απόψεις, στα ερευνητικά δεδομένα και τις κλινικές επιπτώσεις που αφορούν τη διαπροσωπική επικοινωνία στη βρεφική και παιδική ηλικία. Θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά στην ανάπτυξη της διαπροσωπικής επικοινωνίας σε παιδιά με νοητική καθυστέρηση, διάχυτες διαταραχές της ανάπτυξης και ειδική γλωσσική διαταραχή.

Ενότητα 3. Κοινωνικές Επιστήμες

Στην ενότητα αυτή επιδιώκεται καταρχάς μια εισαγωγή στο αντικείμενο, τις έννοιες, τις μεθόδους, την ιστορία, τη σύγχρονη προβληματική και τις τάσεις των κοινωνικών επιστημών. Στόχος είναι η εξοικείωση με τα ερμηνευτικά και ερευνητικά εργαλεία τους. Διερευνώνται τόσο οι σχέσεις μεταξύ των διαφορετικών επιστημονικών κλάδων όσο και η σύνδεσή τους με την εκπαίδευση και την αγωγή. Ειδικότερα, η εκπαίδευση προσεγγίζεται από μια κοινωνιολογική, ιστορική και συγκριτική σκοπιά. Έμφαση δίνεται επίσης στη μελέτη των εκπαιδευτικών πολιτικών, όπως και στην παιδική ηλικία ως κοινωνικό φαινόμενο.

Υποχρεωτικό είναι ένα μάθημα εισαγωγής στην βασικότερη κοινωνική επιστήμη, την κοινωνιολογία, και ένα επίσης εισαγωγικό μάθημα στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης.

Στο επίκεντρο των κοινωνιολογικών προσεγγίσεων της εκπαίδευσης βρίσκονται ζητήματα όπως ο κοινωνικός ρόλος του εκπαιδευτικού θεσμού, η ισότητα και η ανισότητα ευκαιριών, η κοινωνική κινητικότητα μέσω της εκπαίδευσης, η γλώσσα και οι κώδικές της, οι σχέσεις εξουσίας και ιδεολογίας στο σχολείο, οι σχέσεις και οι στάσεις που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη, η συμβολική συνδιαλλαγή και επικοινωνία, η καλλιέργεια κοινωνικών ταυτοτήτων, η αναπαραγωγή της γνώσης, η συγκρότηση των υποκειμένων και η κοινωνικοποίηση, η χρήση και ο ορισμός του σχολικού χρόνου και χώρου, η ανάπτυξη και κοινωνική αξιοποίηση συγκεκριμένων εκπαιδευτικών πρακτικών. Η συγκριτική ανάλυση προσεγγίζει την εκπαιδευτική πραγματικότητα στο κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό, ιστορικό και πολιτισμικό της πλαίσιο. Εμπλουτίζεται από εμπειρίες που αναφέρονται σε διάφορες χώρες και εκπαιδευτικά συστήματα, από τη διεπιστημονικότητα και από την κριτική/παρεμβατική διάθεση σχετικά με τα εκπαιδευτικά πράγματα. Στο πλαίσιο του αντικειμένου της εκπαιδευτικής πολιτικής η εκπαίδευση εκλαμβάνεται ως δραστηριότητα του σύγχρονου κράτους. Εξετάζονται θέματα που αφορούν ζητήματα όπως οι θεωρίες του κράτους και οι ερμηνείες της σχέσης κράτους, εκπαίδευσης και κοινωνίας, οι διαδικασίες διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής μέσω μιας κριτικής προσέγγισης, η σχέση δημόσιων και ιδιωτικών συμφερόντων στην εκπαίδευση, η συγκριτική ανάλυση εκπαιδευτικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων. Η ιστορία της εκπαίδευσης εξετάζει τη διαχρονική εξέλιξη των εκπαιδευτικών θεσμών και των παιδαγωγικών θεωριών. Οι τομές της είναι άλλοτε χρονολογικές, άλλοτε γεωγραφικές και άλλοτε ειδολογικές.

(301) Εισαγωγή στην κοινωνιολογία

Διδάσκουσες: Α.Βασιλοπούλου [Α-Κ] και Μ. Λεοντσίνη [Λ-Ω]

Υποχρεωτικό στο α' έτος.

α' εξάμηνο

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών «Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες».

Το γενικό πλαίσιο του μαθήματος αφορά την εξοικείωση με τις θεωρητικές προσεγγίσεις της Κοινωνιολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις ακόλουθες ενότητες: κοινωνική μεταβολή, κουλτούρα και πολιτισμός, θεωρίες κοινωνικοποίησης, κοινωνική στρωμάτωση, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός, κοινωνικά κινήματα και συλλογική δράση, κοινωνικός έλεγχος και παραβατικότητα, εθνότητα και κοινωνική τάξη, φύλα και σεξουαλικότητα. Θα αναφερθούμε επίσης σε θεωρίες και μεθόδους κοινωνιολογικής έρευνας. Στόχοι του μαθήματος είναι η κατανόηση της έννοιας κοινωνιολογική φαντασία στο πλαίσιο της ατομικής και της συλλογικής δράσης, η παρουσίαση των βασικών θεωρητικών κοινωνιολογικών παραδειγμάτων : δομολειτουργισμός, θεωρία συγκρούσεων, συμβολική διάδραση, η ανάδειξη των συστατικών στοιχείων της κουλτούρας και του ρόλου της γλώσσας στη διαδικασία του πολιτισμού, η ανάλυση των βασικών εννοιών που σχετίζονται με την κοινωνική στρωμάτωση, όπως κοινωνική τάξη, κοινωνική κινητικότητα, η συζήτηση των θεωριών σχετικά με τη φυλή και την εθνότητα και η εισαγωγική παρουσίαση των εννοιών κοινωνικό φύλο και βιολογικό φύλο σε σχέση με την έμφυλη ανισότητα.

(302) Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης: κοινωνιολογική ανάλυση της ελληνικής εκπαίδευσης

Διδάσκουσα: Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη

δ' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Οι στόχοι του μαθήματος περιλαμβάνουν (α) την απόπειρα “απεξάρτησης” των φοιτητριών/τών από την αποστήθιση, ως τρόπο μάθησης, και την έκθεση ιδεών, ως πρακτική και αντίληψη που υποκαθιστά την επεξεργασία της επιστημονικής γνώσης, και (β) την ανάπτυξη της ικανότητάς τους να κατανοούν τη θεωρία και να την χρησιμοποιούν για την ανάλυση των φαινομένων της Ελληνικής εκπαίδευσης και κοινωνίας από κοινωνιολογική οπτική. Το περιεχόμενο του μαθήματος εστιάζεται στην κοινωνιολογική μελέτη (α) της ελληνικής εκπαίδευσης και (β) των εισαγωγικών εξετάσεων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό σημαίνει τη χρήση θεωρίας και πραγματολογικού υλικού για την κοινωνιολογική διερεύνηση εννοιών, φαινομένων και πρακτικών. Η έμφαση είναι στις εξετάσεις, επειδή αποτελούν το μόνο θεσμικό και φανερό εμπόδιο στη φοίτηση στην ανώτατη βαθμίδα της εκπαίδευσης. Το γεγονός αυτό αναδεικνύει τις εξετάσεις σε διαδικασία αποφασιστικής σημασίας για την κοινωνική αναπαραγωγή και σημαντικό πεδίο μελέτης για την κατανόηση του ρόλου της εκπαίδευσης στην ελληνική κοινωνία. Το μάθημα αποτελείται από τρεις δραστηριότητες: (α) τη συνήθη πανεπιστημιακή παράδοση, (β) την πρακτική εργαστηριακή άσκηση των φοιτητριών/τών, (γ) την αξιολόγηση με βάση την πρακτική εργαστηριακή άσκηση ή/και την εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

(303) Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Διδάσκουσα: Α.Βασιλοπούλου

δ' εξάμηνο

(1) Η κοινωνική ταξινόμηση της γνώσης, της γλώσσας και της κουλτούρας. (α) Η γλώσσα και η κουλτούρα του σχολικού θεσμού. (β) Ο στιγματισμός της γλώσσας

και της κουλτούρας των λαϊκών στρωμάτων και η επίπτωσή του στη μαζική σχολική αποτυχία των μαθητών από αυτά τα στρώματα. (γ) Ο αναπαραγωγικός ρόλος του εκπαιδευτικού θεσμού: όρια και δυνατότητες. (2) Η αντισταθμιστική εκπαίδευση ως αντίληψη για την προσχολική βαθμίδα. (α) Η καθοριστική επίδραση του νηπιαγωγείου στη διαμόρφωση ή τη ναρκοθέτηση των προϋποθέσεων καλής σχολικής επίδοσης. (β) Η αναγνώριση των ποικιλιών της εθνικής γλώσσας που είναι μητρικές των μαθητών ως θεμέλιο της γλωσσικής καλλιέργειας στο νηπιαγωγείο. Η αποφασιστικής σημασίας αναίρεση της πεποίθησης ότι η εξοικείωση με την επίσημη κουλτούρα είναι δείκτης νοητικής ικανότητας των νηπίων.

(304) Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις της παιδικής ηλικίας

Διδάσκουσα: Δ. Μακρυνιώτη

στ' εξάμηνο

Μετονομασία του μαθήματος: Κοινωνιολογία της παιδικής ηλικίας

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Ο κεντρικός προβληματισμός του μαθήματος αφορά τη μετάβαση από την έννοια "του παιδιού" ή των παιδιών ως κοινωνικής ομάδας με συγκεκριμένα βιολογικά και ψυχολογικά γνωρίσματα στην έννοια της παιδικής ηλικίας ως ιστορικά και πολιτισμικά προσδιορισμένης κοινωνικής κατηγορίας. Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος εξετάζουν:

- τις αντιφάσεις και τις ρωγμές που εμπεριέχονται στον κοινωνικό ορισμό της παιδικής ηλικίας
- τους μηχανισμούς ρύθμισης, ελέγχου και χειραγώγησης των παιδιών σε συνδυασμό με πρακτικές ενδυνάμωσής τους, όπως είναι η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- τα παιδιά ως υποκείμενα δράσης, ικανά να παρεμβαίνουν, να τροποποιούν και να αμφισβητούν τα μηνύματα και τις προσδοκίες της ενήλικης κοινωνίας
- τα παιδιά "εκτός τόπου"
- την παιδική εργασία και εκμετάλλευση
- τα παιδιά ως αποδέκτες και ως φορείς βίας (παιδιά-θύματα, παιδιά-θύτες)
- μορφές απεικόνισης της παιδικής ηλικίας στα ΜΜΕ και την τέχνη.

(306) Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης

Διδάσκουσες: Ν. Ασκούνη [Α-Λ], Α. Βασιλοπούλου [Μ-Ω]

β' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο α' έτος.

Το μάθημα συνοδεύεται από υποχρεωτικό φροντιστήριο σχετικά με ζητήματα τεκμηρίωσης και συγγραφής επιστημονικών εργασιών.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη της κοινωνικής ανισότητας στην εκπαίδευση και η επιστημονολογική τομή από την οποία προκύπτει η κοινωνιολογία της εκπαίδευσης, δηλαδή η στατιστική συσχέτιση ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την κοινωνικομορφωτική προέλευση των μαθητών.

1) Η ανακάλυψη της συνάφειας ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την κοινωνικομορφωτική καταγωγή των μαθητών.

α) Αναφορά στα διεθνή δεδομένα.

β) Παραδείγματα από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

γ) Η εξέλιξη της έννοιας της ισότητας απέναντι στο υποχρεωτικό σχολείο.

2) Η επιστημονολογική τομή που προέκυψε από την ανακάλυψη της συνάφειας ανάμεσα στην επίδοση και την κοινωνική προέλευση.

α) Σχέση επίδοσης και εγγενούς ευφυΐας. Η αμφισβήτηση της ερμηνείας της σχολικής επίδοσης με βάση τις εγγενείς ικανότητες.

β) Αξιοκρατία, ίσες ευκαιρίες και κοινωνική ανισότητα.

3) Θεωρίες που ερμηνεύουν το φαινόμενο.

α) Η θεωρία του πολιτισμικού κεφαλαίου.

β) Η θεωρία των γλωσσικών κωδίκων.

Φροντιστήριο σχετικά με ζητήματα τεκμηρίωσης και συγγραφής επιστημονικών εργασιών (χωρίς διδακτικές μονάδες).

Το φροντιστήριο απευθύνεται στους φοιτητές/τριες του μαθήματος «Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης». Οι φοιτητές/τριες χωρισμένοι σε μικρές ομάδες εξοικειώνονται με τη χρήση της βιβλιοθήκης, τη βιβλιογραφική έρευνα και τους βασικούς κανόνες συγγραφής επιστημονικών κειμένων. Η συμμετοχή στο φροντιστήριο είναι υποχρεωτική, αλλά δεν έχει διδακτικές μονάδες. Η ισχύς της υποχρέωσης αρχίζει από τους /ις πρωτοετείς φοιτητές/τριες του έτους 2006-07. Από τους/ις φοιτητές/τριες προηγούμενων ετών οφείλουν να το παρακολουθήσουν μόνο όσοι δεν έχουν περάσει το μάθημα «4.1.01 Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής».

(307) Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα «Εκπαιδευτικοί και κοινωνικές ανισότητες»

Διδάσκουσα: Ν. Ασκούνη

η' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος «306 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης». Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική καθώς και η εκπόνηση εργασίας.

Το σεμινάριο απευθύνεται σε φοιτητές/τριες του 4ου έτους.

Το γενικό θέμα του σεμιναρίου είναι οι τρόποι με τους οποίους οι εκπαιδευτικοί προσλαμβάνουν και χειρίζονται τις κοινωνικές ανισότητες στο χώρο του σχολείου. Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην προσχολική εκπαίδευση. Το ερώτημα που τίθεται έχει δύο όψεις:

(α) πώς εκδηλώνονται οι κοινωνικές ανισότητες στο ιδιαίτερο πλαίσιο του νηπιαγωγείου, που καθορίζεται από πιο χαλαρή (σε σχέση με τις άλλες εκπαιδευτικές βαθμίδες) οργάνωση του προγράμματος και από απουσία ρητών διαδικασιών αξιολόγησης;

(β) πώς αντιλαμβάνεται ο εκπαιδευτικός την επίδραση των κοινωνικών και μορφωτικών παραγόντων στη σχολική συμπεριφορά των παιδιών και πώς (στο πλαίσιο της σχετικά μεγάλης αυτονομίας που διαθέτει) χειρίζεται τις κοινωνικές διαφορές στην παιδαγωγική του πρακτική;

Η επεξεργασία των παραπάνω ερωτημάτων γίνεται αφενός μέσα από τη συλλογική μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, αφετέρου με την οργάνωση μικρής κλίμακας έρευνας.

(308) Ζητήματα κοινωνιολογίας του σώματος (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: Δ. Μακρυγιώτη

η' εξάμηνο

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών: Ζητήματα κοινωνικής θεωρίας

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Το μάθημα επικεντρώνεται σε ζητήματα κοινωνιολογίας του σώματος. Το σώμα τοποθετείται στα εκάστοτε ιστορικά, κοινωνικά, οικονομικά πολιτικά και πολιτισμικά συμφραζόμενα προκειμένου να αναδειχθεί η σημασία του στις σημερινές Δυτικές κοινωνίες. Οι θεματικές του μαθήματος περιλαμβάνουν:

- Ιστορική και κοινωνική αναδρομή των προσλήψεων του σώματος
- Απο το σταθερό στο ρευστό και ασαφές σώμα
- Υποκείμενο- σώμα- ταυτότητα
- Κατασκευάζοντας το "κανονικό" και το "αποκλίνον" σώμα
- Τεχνικές μετασχηματισμού του σώματος (δίαιτα, σωματική άσκηση, τατουάζ, αισθητική χειρουργική, μόδα, προσθετική)
- Κατακερματισμός, ιατρικοποίηση και εμπορευματοποίηση του σώματος
- Αισθησιασμός και το σώμα ως θέαμα
- Το σώμα που συμμορφώνεται και το σώμα υπονομεύει
- Το πάσχον σώμα (το σώμα που πονά, η διαχείριση και η γλώσσα του πόνου)
- Αρρώστεια- Θάνατος (μεταμοσχεύσεις-εμπόριο οργάνων)
- "Νέα" σώματα στην τέχνη.

(309) Εκπαίδευση και κοινωνικά δικαιώματα στην Ευρώπη

Διδάσκουσα: Ε. Ζαμπέτα

η' εξάμηνο

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών: Η εκπαίδευση στη νέα Ευρώπη και κοινωνικά δικαιώματα.

Οι διαδικασίες συγκρότησης της ΕΟΚ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι θεσμοί και οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων της Ένωσης στον τομέα της εκπαιδευτικής πολιτικής. Οι βασικότερες τάσεις των πολιτικών τόσο στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στο επίπεδο χωρών-μελών. Η έννοια του Ευρωπαίου πολίτη, ιδιαίτερα κάτω από το πρίσμα των κοινωνικών πολώσεων που δημιουργούνται σε συνθήκες κρίσης του κράτους πρόνοιας στο χώρο της νέας Ευρώπης. Η δυνατότητα άσκησης εναλλακτικών εκπαιδευτικών πολιτικών, οι οποίες να συμβάλουν σε μια στρατηγική εμπέδωσης των κοινωνικών πολιτικών δικαιωμάτων.

(310) Κράτος και εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Ε. Ζαμπέτα

στ' εξάμηνο

Οι βασικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν την ερμηνεία της σχέσης κράτους και εκπαίδευσης (φιλελεύθερες, μαρξιστικές, πλουραλιστικές προσεγγίσεις κ.ά.), με στόχο την κριτική ανακατασκευή των επιχειρημάτων που προτείνουν. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται θέματα όπως η ερμηνεία της παρέμβασης του κράτους στο χώρο της εκπαίδευσης και το ζήτημα της συγκρότησης δημόσιου συμφέροντος σε αναφορά με τους εκπαιδευτικούς

θεσμούς. Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και σεμινάρια με αντικείμενο την ανάλυση κλασικών κειμένων.

(311) Εκπαιδευτική πολιτική (με έμφαση στην πολιτική για την εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη)

Διδάσκουσα: Ε. Ζαμπέτα

γ' εξάμηνο

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών «Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση».

Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Ιδιαίτερη έμφαση στους κοινωνικούς και πολιτικούς όρους συγκρότησης των θεσμών εκπαίδευσης της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη. Κριτική εξέταση των κοινωνικών χαρακτηριστικών της παρέμβασης του κράτους στο χώρο αυτό. Οι κοινωνικές καταβολές της διχοτομίας των θεσμών που αφορούν την αγωγή της πρώιμης παιδικής ηλικίας, δηλαδή της διάκρισης μεταξύ θεσμών εκπαίδευσης και θεσμών κοινωνικής μέριμνας. Η διάκριση αυτή ερμηνεύεται σε αναφορά με την πρόσληψη της παιδικής ηλικίας εκ μέρους των διαφορετικών κοινωνικών τάξεων σε ανεπτυγμένες βιομηχανικά κοινωνίες και τα στερεότυπα που αφορούν το φύλο. Οι πολιτικές που εφαρμόζονται γενικότερα στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και αφορούν ζητήματα όπως το εκπαιδευτικό επάγγελμα, η αναδιάρθρωση του κράτους πρόνοιας ως απειλή για το δημόσιο χαρακτήρα της εκπαίδευσης, η εκκοσμίκευση και η θέση της θρησκείας στα εκπαιδευτικά συστήματα των ευρωπαϊκών χωρών.

(312) Εκπαιδευτική πολιτική: κοινωνιολογική ανάλυση της εκπαιδευτικής πολιτικής

Διδάσκουσα: Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη

ε' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-10.

Εισαγωγή στην ανάλυση της ελληνικής εκπαίδευσης, πολιτικής και πρακτικής. Η εκπαιδευτική πολιτική και πρακτική ως θεσμικές ρυθμίσεις και κοινωνικές πρακτικές που καθορίζουν και καθορίζονται από τη συγκρότηση του εκπαιδευτικού λόγου, τη δομή της εκπαίδευσης και τις παιδαγωγικές πρακτικές. Στόχος του μαθήματος είναι να αρχίσουν οι φοιτήτριες/τές (α) να κατανοούν πώς η εξουσία και οι κοινωνικές συγκρούσεις αποσαφηνίζουν το εκπαιδευτικό γίνεσθαι και το μετατρέπουν μέσω του κοινωνικού ελέγχου σε κοινωνικό γίνεσθαι και (β) πώς το εκπαιδευτικό σύστημα στα επιμέρους και στο σύνολό του συγκροτεί τον εξισωτικό και τον αναπαραγωγικό του χαρακτήρα όπως και τους μηχανισμούς με τους οποίους ορίζεται η σχολική γνώση και επιλέγονται οι εκπαιδευτικοί που τη διδάσκουν. Το μάθημα αποτελείται από τρεις δραστηριότητες: (α) τη συνηθή πανεπιστημιακή παράδοση, (β) την πρακτική εργαστηριακή άσκηση των φοιτητριών/τών, (γ) την αξιολόγηση με βάση την πρακτική αυτή εξάσκηση ή/και την εξέταση στο τέλος του εξαμήνου.

(313) Θεωρίες κοινωνικού φύλου

Διδάσκουσα: Μ. Λεοντσίνη

ε΄ εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος: 301 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία.

Σε αυτό το μάθημα θα εξετάσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι Κοινωνικές Επιστήμες (ιδιαίτερα η Κοινωνιολογία και η Ανθρωπολογία) αναλύουν την έμφυλη διάσταση της κοινωνικότητας. Θα αναλύσουμε το κοινωνικό φύλο, ως οργανωτική αρχή της κοινωνικής ζωής και τους τρόπους με τους οποίους συνδέεται με άλλες αναλυτικές κατηγορίες όπως η κοινωνική τάξη, η εθνότητα, η σεξουαλικότητα, η φυλή κ.λπ. Στο πλαίσιο της αναδρομής στις θεωρίες των φύλων θα κατανοήσουμε την έννοια του κοινωνικού φύλου ως προς τον τρόπο κατασκευής και λειτουργίας της. Με τη βοήθεια των βασικών θεωριών θα επιχειρήσουμε την προσέγγιση των ρόλων, των στάσεων, στερεοτύπων που συνδέονται με την κοινωνική κατασκευή της έμφυλης ταυτότητας. Θα αντιμετωπίσουμε δηλαδή την αρρενωπότητα και τη θηλυκότητα ως κατηγορίες ανάλυσης ιστορικά διαμορφωμένες, οι οποίες διαπλέκονται, αλληλοεξαρτώνται και σχετίζονται με τις σχέσεις εξουσίας που δεσμεύουν άτομα και ομάδες. Εκτός από την ιστορική διαμόρφωση των αναλυτικών κατηγοριών, θα εξετάσουμε τις θεωρίες της επιτελεστικότητας και τη σημασία τους για την κατανοήση των έμφυλων κανόνων κοινωνικότητας. Το φεμινιστικό πλαίσιο ανάλυσης θα αναδείξει τις εκδοχές της αμφισβήτησης των κληρονομημένων δομών και απόψεων. Με τη σύντομη αναδρομή στην ιστορία του δυτικού κόσμου θα εξετάσουμε τη λειτουργία της έμφυλης κοινωνικότητας στη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων και η παρουσίαση των αντιλήψεων για τα φύλα σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές (Ασία, Αφρική, Ευρώπη, Αμερική) στη διάρκεια του δεύτερου μισού του εικοστού αιώνα θα μας επιτρέψει να αναδείξουμε τη σχέση αυτών των αντιλήψεων, δομών και σχέσεων εξουσίας με την κοινωνική στρωμάτωση και ανα/παραγωγή. Θα επιμείνουμε στις ιδιαιτερότητες του Μεσογειακού χώρου με αναφορές στη σχετική ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία. Στο μάθημα προβλέπονται προβολές ταινιών και συζητήσεις, οι οποίες θα τεκμηριώνονται από την παρουσίαση των θεωρητικών προκειμένων.

(314) Φύλο, πολιτισμικές πρακτικές και εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Μ. Λεοντσίνη

δ΄ εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος: 306 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης.

Οι πρόσφατες έρευνες τόσο στο χώρο των Επιστημών της Εκπαίδευσης όσο και των Κοινωνικών Επιστημών γενικότερα συνδέουν άμεσα τη διαμόρφωση της σχέσης με τις πολιτισμικές πρακτικές με ζητήματα πρόσβασης στον εναλλακτικό και με τη σχολική πορεία. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην έμφυλη διάσταση της σχέσης με τον πολιτισμό και ιδιαιτέρως με την ανάγνωση, καθώς απαντούν πολύ μεγάλες διαφοροποιήσεις ως προς τη νοηματοδότησή της, ανάλογα με τα φύλα. Σε αυτή τη συζήτηση το κοινωνικό κεφάλαιο, δηλαδή οι τρόποι με τους οποίους οι ομάδες παράγουν σχέσεις και κινητοποιούν πόρους έχει ιδιαίτερη σημασία. Παράλληλα, οι διαφορές ως προς την κοινωνική σημασία της συμμετοχής στον πολιτισμό συμμετέχουν στη διαμόρφωση / αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων. Σε αυτό το μάθημα θα αναλυθεί η συγκρότηση του κοινωνικού και του πολιτισμικού κεφαλαίου, με ιδιαίτερη προσοχή στις ιστορικές συνιστώσες της αναγνωστικής

πρακτικής στη διάρκεια των δύο τελευταίων αιώνων, στις σημασίες της ανάγνωσης στον αγροτικό και στον αστικό χώρο, καθώς και στο ρόλο του σχολείου (πορεία, επίδοση) στη διαμόρφωση των πολιτισμικών πρακτικών, εν γένει. Η συζήτηση για την πρόσβαση στις πολιτισμικές πρακτικές αναδεικνύει την έμφυλη διάσταση της κοινωνικής ανισότητας.

(315) Κοινωνική αλληλεπίδραση στη σχολική τάξη

Διδάσκουσα: Α. Βασιλοπούλου

ζ΄ εξάμηνο

Το μάθημα αυτό έχει στόχο την εξοικείωση των φοιτητριών/τών με θεωρητικά, εμπειρικά και πρακτικά ζητήματα της κοινωνικής αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές αλλά και των μαθητών μεταξύ τους. Δίνεται έμφαση στην κοινωνιολογική μελέτη του σχολικού λόγου στον χώρο του νηπιαγωγείου από τη σκοπιά της ανάλυσης συνομιλίας και της ανάλυσης κατηγοριοποίησης μελών. Μέσα από τη σε βάθος μελέτη ηχογραφημένου και βιντεοσκοπημένου υλικού, φωτίζονται πτυχές της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του ελεύθερου παιχνιδιού. Αντικείμενο συζήτησης αποτελούν επίσης διαστάσεις όπως οι ασυμμετρίες στην κατανομή συνομιλιακών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, η συγκρότηση της γνώσης μέσα στο λόγο και επιμέρους φαινόμενα λ.χ. η εναλλαγή συνομιλητών, η οργάνωση αλληλουχιών λόγου, οι λεξιλογικές επιλογές των συμμετεχόντων κλπ.

Ενότητα 4. Μεθοδολογία

Τα μαθήματα αυτής της ενότητας αφορούν τα χαρακτηριστικά και τις διαδικασίες παραγωγής επιστημονικής γνώσης. Παρέχουν καταρχήν την απαραίτητη γνώση επιστημολογικών και μεθοδολογικών εννοιών, εργαλείων, προβληματισμών και κατευθύνσεων για την παρακολούθηση στη συνέχεια άλλων μαθημάτων της ίδιας ενότητας, τα οποία εξειδικεύονται στις αναλύσεις ερευνητικών δεδομένων.

Καλύπτονται θέματα όπως αλήθεια και αντικειμενικότητα, ιστορία και κριτική των μεθόδων, σχέση φυσικών και κοινωνικών επιστημών, επιστημονική εξέλιξη και πρόοδος, ιστορία και κοινωνιολογία της επιστήμης, έρευνα και ερευνητής/τρια, επιστημονική αξιοπιστία και εγκυρότητα, εξήγηση και ερμηνεία, μέθοδοι και τεχνικές, τεχνικές δειγματοληψίας, εφαρμογές. Τα μαθήματα στοχεύουν επίσης να εξοικειώσουν με τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας, προϋπόθεση για τη συμμετοχή στα περισσότερα μαθήματα του προγράμματος σπουδών.

Τέλος, δίνεται η δυνατότητα εμβάθυνσης στις ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους έρευνας. Στις πρώτες εργαζόμαστε με αριθμητικά δεδομένα, που προκύπτουν όταν χρησιμοποιούμε τις μεθόδους της παρατήρησης ή του πειράματος. Παρουσιάζονται μέθοδοι διαχείρισης και ανάλυσης δεδομένων της εκπαιδευτικής έρευνας, με στόχο την περιγραφή και ερμηνεία των φαινομένων που αντανακλώνται στα δεδομένα αυτά. Η ποιοτική έρευνα έχει ιδιαίτερους κανόνες και αρχές. Τα σχετικά μαθήματα ασχολούνται με το ζήτημα της αντικειμενικότητας καθώς και με τις ποικίλες τεχνικές, όπως η ανάλυση περιεχομένου, η ανάλυση λόγου, η επιτόπια και συμμετοχική παρατήρηση, η εθνομεθοδολογία. Προτείνονται επίσης εφαρμογές των ποιοτικών μεθόδων σε ερευνητικά σχέδια με αντικείμενο τις εκπαιδευτικές σχέσεις και πρακτικές.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα της ενότητας είναι δύο και αφορούν: το ένα γενικά ζητήματα μεθοδολογίας της έρευνας και το άλλο την ποσοτική ανάλυση εμπειρικών δεδομένων.

(401) Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, με έμφαση στις επιστήμες της αγωγής

Διδάσκοντες: *Ε. Κούρτη [Α-Ι],
Ε. Παπασταθόπουλος [Κ-Ο],
Π. Παπαδιαμαντάκη [Π-Ω]*

δ' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο β' έτος.

Παρουσίαση των βασικών μεθόδων και τεχνικών της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και ειδικότερα στις επιστήμες της αγωγής. Οι φοιτητές ολοκληρώνοντας το μάθημα θα έχουν κατανοήσει ότι η αποτελεσματική εφαρμογή των ερευνητικών μεθόδων προϋποθέτει όχι μόνο απαραίτητες γνώσεις για τις τεχνικές λεπτομέρειες που χαρακτηρίζουν τις μεθόδους αλλά και θεωρητικές παραδοχές στις οποίες στηρίζονται η συγκρότηση των δεδομένων και η ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Ειδικότερες θεματικές: η σχέση θεωρίας και εμπειρικής έρευνας, το σχέδιο έρευνας, οι μέθοδοι επιλογής του δείγματος, οι έννοιες της αξιοπιστίας και εγκυρότητας, οι βασικές μέθοδοι ποσοτικής μέτρησης των κοινωνικών φαινομένων (ερωτηματολόγιο, συστηματική παρατήρηση, ανάλυση περιεχομένου) και οι βασικές μέθοδοι ποιοτικής ανάλυσης (συνέντευξη, παρατήρηση, ανάλυση λόγου). Αναδεικνύεται η χρησιμότητα της ερευνητικής στρατηγικής που συνδυάζει ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους. Παραδείγματα αντλούνται από διάφορες κοινωνικές επιστήμες, κυρίως όμως από την εκπαιδευτική πραγματικότητα. Είναι υποχρεωτική η εκπόνηση εργασιών ερευνητικού περιεχομένου.

(403) Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: στατιστική

Διδάσκων: *Β. Γιαλαμάς [Α-Κ] και [Λ-Ω]*

δ' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο β' έτος.

Περιγραφική στατιστική (κατανομές συχνοτήτων, μέτρα κεντρικής θέσης, μέτρα μεταβλητότητας, συνάφεια, αξιολόγηση ατομικών περιπτώσεων). Εισαγωγή στην επαγωγική στατιστική (δειγματοληπτικές κατανομές, διαστήματα εμπιστοσύνης, έλεγχοι υποθέσεων για το μέσο όρο, ανάλυση συχνοτήτων με τη χι-τετράγωνο κατανομή).

(404) Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην ψυχολογία με έμφαση στην παρατήρηση

Διδάσκουσα: *Μ. Σεμιτέκολου*

στ' εξάμηνο

Προϋποθέτει την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος: 401 Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, με έμφαση στις επιστήμες της αγωγής.

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται και συζητούνται οι παρακάτω θεματικές ενότητες:

- το θεωρητικό υπόβαθρο της ποιοτικής έρευνας και η επίδρασή του στην επιστήμη της ψυχολογίας
 - ο σχεδιασμός και ο προγραμματισμός της ποιοτικής έρευνας
 - τα είδη και οι μέθοδοι συλλογής των δεδομένων της ποιοτικής έρευνας (συνέντευξη, παρατήρηση, συμμετοχική παρατήρηση)
 - η ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων (κυρίως αυτών που προκύπτουν από την παρατήρηση)
 - η ηθική και η δεοντολογία στην ποιοτική έρευνα
- Επίσης, παρουσιάζεται εποπτικό υλικό με παραδείγματα ποιοτικής έρευνας (παρατήρησης) στην τάξη. Παράλληλα οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενθαρρύνονται στην εύρεση και στη μελέτη επιστημονικών άρθρων στα οποία παρουσιάζονται έρευνες ποιοτικής μεθοδολογίας, ενώ ταυτόχρονα εξασκούνται στη δημιουργία πρωτοκόλλων παρατήρησης που συζητούνται στην τάξη.

(405) Εθνογραφικές μέθοδοι έρευνας

Διδάσκουσα: *Έ. Πλεξουσάκη*

στ' εξάμηνο

Το μάθημα αναλύει τις αρχές της επιτόπιας έρευνας η οποία βασίζεται στη συμμετοχική παρατήρηση. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη σχέση της μεθόδου αυτής με τον ανθρωπολογικό προβληματισμό για τη μελέτη του πολιτισμικά «μακρινού» και του πολιτισμικά «οικείου» από τη «σκοπιά του ιθαγενούς» και στη χρήση αυτής της μεθόδου στο πλαίσιο ερευνών με αντικείμενο την εκπαίδευση. Συγκεκριμένα θα αναλυθούν:

- Η ερευνητική διαδικασία και οι σχέσεις του/της ερευνητή/ριας με τους/τις ερευνώμενους/ες: ο τρόπος με τον οποίο τα παραπάνω επιδρούν πάνω στα ερευνητικά δεδομένα.
- Με ποιο τρόπο συνδυάζεται, από τη μια η ενσωμάτωση του/της ερευνητή/ριας στο πεδίο της έρευνας, από την άλλη η αποστασιοποίηση του από την διαδικασία συμμετοχής στο υπό έρευνα πεδίο και συνολικότερα από το ίδιο το αντικείμενο της μελέτης.
- Οι μέθοδοι καταγραφής των εθνογραφικών σημειώσεων και του ημερολογίου της έρευνας.
- Η θέση και ο ρόλος του «αναστοχασμού» στην εθνογραφική έρευνα.

(406) Μεθοδολογία ανάγνωσης επιστημονικών κειμένων (σεμινάριο)

Διδάσκουσα: *Δ. Μακρυγιώτη*

γ' εξάμηνο

Με αφετηρία τα «εμπόδια» που συνήθως συναντούν οι φοιτητές και φοιτήτριες όταν καλούνται να διαβάσουν επιστημονικά κείμενα και να γράψουν μια εργασία, το μάθημα έχει στόχο να αποσαφηνίσει τη διαφορά ανάμεσα στην αποκαλούμενη κοινή λογική και την επιστημονική σκέψη και να εξοικειώσει τους φοιτητές/τριες με τα επιστημονικά κείμενα αναδεικνύοντας τους όρους συγκρότησής τους. Με εργαλεία πρωτότυπα κείμενα από το χώρο της κοινωνιολογίας το μάθημα εντάσσει τα κείμενα στην ευρύτερη θεωρητική προβληματική στην οποία ανήκουν, αναζητά τις σχέσεις μεταξύ των κειμένων, το επιχείρημα και τους τρόπους διατύπωσης και υποστήριξής του, τα «ουσιώδη» και τα «επουσιώδη» σημεία τους έτσι ώστε να εγκαταστήσει μια ενεργητική σχέση με την ανάγνωση και τη γραφή, σχέση η

οποία δεν θα υποστηρίζεται από το φόβο μπροστά στην αυθεντία και τη μοναδική αλήθεια του επιστημονικού κειμένου, αλλά θα προάγει τη δυνατότητα πολλαπλών κριτικών αναγνώσεων.

Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται με μικρές ομαδικές εργασίες και μια τελική ατομική εργασία. Χρήσιμη θα ήταν η συνεχής παρακολούθηση.

Ενότητα 5. Θετικές Επιστήμες

Εισαγωγή σε βασικές αρχές και θεωρίες των φυσικών επιστημών (κυρίως Βιολογίας, Φυσικής και Μαθηματικών), στην εξέλιξη των βασικών τους εννοιών και στη σχέση τους με ζητήματα εκπαίδευσης και διδακτικής. Περιλαμβάνονται επίσης μαθήματα που αφορούν την πληροφορική και τη χρήση Νέων Τεχνολογιών στην εκπαίδευση.

Υποχρεωτικό είναι το μάθημα «Εισαγωγή στις Βιολογικές Επιστήμες», το οποίο λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ θετικών επιστημών και επιστημών του ανθρώπου.

(501) Εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες

Διδάσκων: Β. Τσελφές

β' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδ. έτος 2009-2010

Έχει σαν βασικό σκοπό την εξοικείωση με κάποιες από τις «όψεις του φυσικού κόσμου» που προτείνονται από τις φυσικές-εργαστηριακές επιστήμες. Χρησιμοποιούνται θέματα από ενότητες της κλασικής επιστήμης.

Η διαπραγμάτευσή τους στηρίζεται σε ιστορικές αναπλαισιώσεις και εστιάζει:

α) Στην κατανόηση διάφορων επιστημονικών όψεων του κόσμου σε σχέση με το πολιτιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εμφανίστηκαν οι όψεις αυτές.

β) Στην αναγνώριση της σχέσης των επιστημονικών όψεων για τον κόσμο με τις σύγχρονες τοπικές κουλτούρες, μέσα στις οποίες διαχέονται και

γ) Στη διάγνωση των προσωπικών όψεων για τον κόσμο που διαθέτουν/χρησιμοποιούν οι φοιτητές/τριες και στην ανάδειξη της σχέσης των όψεων αυτών με τις προσωπικές τους αξίες, πεποιθήσεις και δεσμεύσεις.

(502) Έννοιες φυσικών επιστημών

Διδάσκων: Β. Τσελφές

α' εξάμηνο

Έχει σαν βασικό σκοπό την εξοικείωση με τις αναπαραστάσεις που χρησιμοποιούν τα παιδιά στις συζητήσεις τους για το «φυσικό κόσμο» καθώς και στις παρεμβάσεις τους πάνω σ' αυτόν. Οι αναπαραστάσεις αυτές συσχετίζονται με τις έννοιες που προτείνονται από τις φυσικές επιστήμες για τις αντίστοιχες περιγραφές και παρεμβάσεις. Χρησιμοποιούνται θέματα σχετικά με ενότητες της φυσικής και της χημείας. Η διαπραγμάτευσή τους πραγματοποιείται στο πλαίσιο των ευρημάτων της διδακτικής των φυσικών επιστημών. Έμφαση δίνεται, αφενός στην κοινωνική διάσταση της δόμησης των αναπαραστάσεων και αφετέρου, στους περιορισμούς που εισάγονται όταν οι αναπαραστάσεις χρησιμοποιούνται για να παρέμβουν τα παιδιά στο φυσικό κόσμο.

(503) Κατασκευή εννοιών στις φυσικές επιστήμες (εργαστήριο)

Διδάσκοντες: Γ. Φασουλόπουλος

στ' εξάμηνο

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: 502 Έννοιες φυσικών επιστημών.

Έχει σαν βασικό σκοπό την εξοικείωση με τις διαδικασίες κατασκευής εννοιών στις εργαστηριακές φυσικές επιστήμες. Περιλαμβάνει δώδεκα τρίωρες εργαστηριακές ασκήσεις και δύο τρίωρες διαλέξεις/συζητήσεις (μία εισαγωγική και μία καταληκτική). Οι εργαστηριακές ασκήσεις συντίθενται από ασθενώς καθοδηγούμενες παρεμβάσεις των φοιτητών/τριών πάνω σε "κομμάτια" του υλικού κόσμου του εργαστηρίου και από αναδραστικές συζητήσεις γύρω από τα ερωτήματα και τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις αυτές.

(504) Λογικο-μαθηματικές σχέσεις και αριθμητικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση

Διδάσκων: Δ. Χασάπης

γ' εξάμηνο

Μετονομασία του μαθήματος: 205 Η ανάπτυξη της μαθηματικής σκέψης και σύγχρονες τάσεις έρευνας στη μαθηματική παιδεία.

Συστήνεται να έχει προηγηθεί η παρακολούθηση του μαθήματος: 205 Γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου. Η θεωρία του Jean Piaget.

Θεμελιώδεις λογικές και μαθηματικές σχέσεις. Βασικά χαρακτηριστικά της λογικής σκέψης. Χαρακτηριστικά, οργάνωση και συμβολική έκφραση των μαθηματικών εννοιών. Σχέση μαθηματικών εννοιών και υλικής πραγματικότητας. Οι έννοιες του αριθμού. Η ιδιοποίηση των εννοιών του αριθμού από τα παιδιά. Απαρίθμηση, διάταξη και μέτρηση. Συστήματα συμβολικών παραστάσεων και γλωσσικές εκφράσεις των αριθμών. Οι αριθμητικές πράξεις και η αντιστοίχησή τους σε καταστάσεις της πραγματικότητας. Κλάσματα. Οι διαδοχικές επεκτάσεις της έννοιας του αριθμού (ακέραιος, ρητός - δεκαδικός αριθμός).

(505) Εισαγωγή στην πληροφορική

Διδάσκοντες: Β. Γιαλαμάς, Δ. Μάνεσης [Α-Λ] και [Μ-Ω]

α' εξάμηνο

Εισαγωγή στη χρήση και προγραμματισμό Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Η/Υ) και πρακτική εξάσκηση στα εξής προγράμματα εφαρμογών: Βασικές έννοιες πληροφορικής, Λειτουργικό Σύστημα WINDOWS XP, Επεξεργαστής κειμένου Microsoft Word XP, Λογιστικά φύλλα Microsoft Excel XP, Παρουσιάσεις Microsoft PowerPoint XP, Εφαρμογές Διαδικτύου (Φυλλομετρητής Internet Explorer, Αναζήτηση Πληροφοριών, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο).

(506) Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Κ. Νικολοπούλου

β' εξάμηνο

Οι νέες τεχνολογίες (ή Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών – ΤΠΕ) στην εκπαίδευση αποτελούν αντικείμενο ενός διεπιστημονικού κλάδου, ο

οποίος πραγματεύεται όχι τόσο αυτές τις τεχνολογίες καθεαυτές αλλά την ίδια τη μάθηση. Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις φοιτητές/τριες σε βασικά ζητήματα χρήσης και αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στο θεωρητικό σκέλος εξετάζονται οι εκπαιδευτικές λειτουργίες του ηλεκτρονικού υπολογιστή, με έμφαση στη χρήση του ως διδακτικού μέσου, ως γνωστικού εργαλείου και ως πηγή πληροφορίας. Θίγονται επίσης οι εξής θεματικές. Θεωρίες μάθησης και υπολογιστές: συμπεριφορισμός, επικοινωνιαλισμός (Πιαζέ, Βυγκότσκι, Μπρούνερ) και γνωστική προσέγγιση της επεξεργασίας των πληροφοριών. Συνεργατική μάθηση και υπολογιστές. Ο υπολογιστής και οι παιδαγωγικές του χρήσεις. Αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού. Το διαδίκτυο στην εκπαίδευση. Οι ΤΠΕ στην ελληνική εκπαίδευση και η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. ΤΠΕ και άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Φύλο και ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Το εργαστήριο του μαθήματος εστιάζει στη χρήση του διαδικτύου (χρήση διαδεδομένων μηχανών αναζήτησης, αναζήτηση επιστημονικής βιβλιογραφίας) και στο σχεδιασμό και παρουσίαση απλών δραστηριοτήτων με εκπαιδευτικό λογισμικό.

(507) Διδακτική της βιολογίας και θέματα βιοηθικής

Διδάσκων: Κ. Αθανασίου

η' εξάμηνο

Μετονομασία του μαθήματος: *Ειδικά θέματα βιολογίας, βιολογία και κοινωνία*

Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα: 508 Εισαγωγή στις βιολογικές επιστήμες.

1. Γενικά για τη διδακτική της Βιολογίας.
2. Χάρτες Εννοιών στη Βιολογία και την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.
3. Διδακτικά μοντέλα στις Βιολογικές Επιστήμες: Επικοινωνιαλισμός, Ανακαλυπτική Μέθοδος.
4. Εισαγωγή στις μεθόδους διερεύνησης των ιδεών των μαθητών/τριών στη Βιολογία: (α) Ερωτηματολόγια, (β) Συνεντεύξεις, (γ) Χάρτες εννοιών.
5. Χρήση της Ιστορίας της Βιολογίας ως διδακτικού εργαλείου στη διδακτική. Ένα παράδειγμα εφαρμογής στη διδασκαλία της έννοιας του DNA και του Γενετικού Κώδικα.
6. Εναλλακτικές απόψεις μαθητών για διάφορες ενότητες των Βιολογικών Επιστημών. (Έννοια του Ζώου, Έννοια Ποικιλότητας. Έννοιες Γενετικής: Κληρονομικότητα, Γονίδιο, σύνθεση πρωτεϊνών. Έννοιες Εξέλιξης, Φυσικής Επιλογής. Μενδελισμός.
7. Διδακτικές παρεμβάσεις με τη βοήθεια νέων τεχνολογιών ή εργαστηρίου: (α) στη Γενετική, (β) στην Εξέλιξη.
8. Σύγχρονα Θέματα Βιοηθικής που κάνουν την εμφάνισή τους με την ανάπτυξη των ΝΤ στις Βιολογικές Επιστήμες: Περίπτωση Γενετικά τροποποιημένων τροφών, βλαστοκύτταρα, Γονιδιακή θεραπεία, Κλωνοποίηση, κ.λπ.

(508) Εισαγωγή στις βιολογικές επιστήμες (2 τμήματα)

Διδάσκων: Κ. Αθανασίου [Α-Λ] και [Μ-Ω]

α' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο α' έτος.

Το μάθημα αυτό απευθύνεται στους φοιτητές και στις φοιτήτριες των Παιδαγωγικών Τμημάτων και αποτελεί μια εισαγωγή στις Βιολογικές Επιστήμες.

Για το σχεδιασμό ενός τέτοιου μαθήματος πάρθηκαν υπ' όψιν τα εξής:

1. Το μάθημα αυτό θα το παρακολουθήσουν φοιτητές/τριες για τους οποίους η Βιολογία δεν είναι το βασικότερο αντικείμενο ενασχόλησης αλλά ένα βοηθητικό εργαλείο για την κατανόηση άλλων γνωστικών αντικειμένων. Τέτοια λ.χ. είναι οι Περιβαλλοντικές Επιστήμες και η Οικολογία, η Αγωγή Υγείας, η Ειδική Αγωγή, οι Επιστήμες του Ανθρώπου κ.λπ.
2. Πολλά επί μέρους κεφάλαια, από τα θέματα των Βιολογικών Επιστημών, αποτελούν για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες των Παιδαγωγικών Τμημάτων, αντικείμενα της μελλοντικής τους διδασκαλίας. Το στοιχείο αυτό ήταν αρκετά καθοριστικό στην επιλογή των κεφαλαίων της Συστηματικής Κατάταξης των Οργανισμών καθώς και της Εξέλιξης.
3. Υπάρχουν ανοιχτά ή εξειδικευμένα ζητήματα των Επιστημών της Αγωγής τα οποία προϋποθέτουν την εξοικείωση του/της φοιτητή/τριας με βασικές γνώσεις Βιολογίας ή Γενετικής. Η ανάγκη αυτή ήταν που υπαγόρευσε την υπαγωγή στην παρούσα ύλη των κεφαλαίων της Γενετικής του Κυττάρου, της Κληρονομικότητας και του ΝΣ. Έτσι, μετά την εμπέδωση της ύλης των εννοιών αυτών, ο σπουδαστής και η σπουδάστρια της Παιδαγωγικής Επιστήμης θα είναι σε θέση να κατανοήσει ευκολότερα ζητήματα όπως το αν η εξυπνάδα και η συμπεριφορά σχετίζονται περισσότερο με το περιβάλλον ή με την κληρονομικότητα, καθώς επίσης και αν οι γονιδιακές ή οι χρωμοσωμικές βλάβες σχετίζονται με τις ικανότητες μάθησης του παιδιού (σημαντική περιοχή ενδιαφέροντος της Ειδικής Αγωγής), κ.οκ.

(509) Θέματα ιστορίας και φιλοσοφίας των μαθηματικών

Διδάσκων: Δ. Χασάπης

ε' εξάμηνο

Η παρακολούθηση του μαθήματος είναι αναγκαία

Στο μάθημα παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη και τα φιλοσοφικά ερωτήματα των ακόλουθων θεμελιωδών μαθηματικών εννοιών και μεθόδων: Αριθμός και αριθμητικά συστήματα, το διακριτό και το συνεχές, το μηδέν και το άπειρο, η ισότητα και η εξίσωση, η γεωμετρία και οι γεωμετρικές, η πιθανότητα και η στατιστική, η απόδειξη, η αξιωματικοποίηση και η θεμελίωση των μαθηματικών).

(510) Χωρικές σχέσεις και γεωμετρικές έννοιες στην προσχολική εκπαίδευση

Διδάσκων: Δ. Χασάπης

δ' εξάμηνο

Έννοιες και σχέσεις του χώρου. Τοπολογικές και προβολικές σχέσεις στο χώρο. Ευκλείδειος χώρος και γεωμετρικές έννοιες. Σχέσεις ευθειών στο χώρο (κάθετες και παράλληλες ευθείες, γωνίες). Γεωμετρικά σχήματα και μεγέθη δύο και τριών διαστάσεων. Κανονικότητες, συμμετρίες και μετασχηματισμοί στο χώρο. Η κατανόηση των γεωμετρικών εννοιών από τα παιδιά και η ανάπτυξη της χωρικής και γεωμετρικής σκέψης. Η οπτικοποιημένη σκέψη.

(511) Υλικά και δραστηριότητες διδασκαλίας μαθηματικών

Διδάσκων: Δ. Χασάπης

στ' εξάμηνο

Η παρακολούθηση του μαθήματος είναι αναγκαία

Η προσέγγιση των διδακτικών υλικών ως φορέων μαθηματικών εννοιών (υλικά διδασκαλίας μαθηματικών των Μοντεσσόρι, Κουίζενερ–Γκατένιο, Στερν). Η προσέγγιση των δραστηριοτήτων με τα διδακτικά υλικά ως γενεσιουργού διαδικασίας συγκρότησης μαθηματικών εννοιών (υλικά διδασκαλίας μαθηματικών των Ντιένς). Βιομηχανικά υλικά διδασκαλίας μαθηματικών παραγωγή (Lego, Unifix). Παραδοσιακά και επινοημένα εκπαιδευτικά παιχνίδια στη διδασκαλία των μαθηματικών. Νοητικές ασκήσεις και κινητικές δραστηριότητες στη διδασκαλία των μαθηματικών. Η χρήση των υπολογιστών στη διδασκαλία μαθηματικών εννοιών. Επιστημολογικές, σημειολογικές και διδακτικές ενστάσεις για τη χρήση διδακτικών υλικών στη διδασκαλία των μαθηματικών.

(512) Αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην προσχολική εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Κ. Νικολοπούλου

ζ' εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με θεωρητικά και πρακτικά ζητήματα αναφορικά με την ένταξη, χρήση και αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην προσχολική εκπαίδευση. Θίγονται οι εξής θεματικές. Εκπαιδευτικές λειτουργίες του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Θεωρίες μάθησης και εφαρμογές των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Επιχειρηματολογία (υπέρ και ενάντια) της χρήσης υπολογιστή από νήπια. Βασικές προϋποθέσεις για την υποστήριξη-εμπλουτισμό της μάθησης των νηπίων με τη χρήση του υπολογιστή. Οι ΤΠΕ στο αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Ζητήματα σχετικά με το εκπαιδευτικό λογισμικό προσχολικής (κατηγοριοποίηση, χαρακτηριστικά καταλληλότητας, αξιολόγηση). Εκπαίδευση-επιμόρφωση και στάσεις των νηπιαγωγών στις ΤΠΕ. Ερευνητικά δεδομένα σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από νήπια σε τυπικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (αφορούν στη γνωστική και κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη, τη λεπτή κινητικότητα, το φύλο, την ειδική αγωγή και την υποστήριξη-διαμεσολάβηση των νηπιαγωγών ή ενηλίκων). Αποτελέσματα ερευνών σχετικά με τη χρήση των ΤΠΕ από νήπια στο σπίτι και ζητήματα προστασίας των παιδιών. Το εργαστήριο του μαθήματος εστιάζει στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην προσχολική εκπαίδευση (πχ. σχεδιασμός εκπαιδευτικού σεναρίου) και στην αξιολόγηση εκπαιδευτικών λογισμικών προσχολικής ηλικίας με χρήση ερωτηματολογίων αξιολόγησης.

(5K1) Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής (εργαστήριο)

Διδάσκοντες: Β. Τσελφές, Α. Παρούση

ε' εξάμηνο

Περιορισμένος αριθμός φοιτητών και υποχρεωτική παρακολούθηση.

Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα: 502 Έννοιες φυσικών επιστημών και ένα μάθημα από την ενότητα θεατρικής έκφρασης.

Προσοχή: Το μάθημα έχει 6 δ.μ. και προσφέρει 3 δ.μ. στην ενότητα 5 και 3 δ.μ. στην ενότητα 6.

Το θέατρο με κούκλες ως θεατρική τέχνη είναι ένας πολυσήμαντος χώρος διαχείρισης της γλώσσας, της κίνησης, της εικόνας, της μουσικής και της σκηνικής

τέχνης. Ένα σημαντικό όμως μέρος της διαχείρισης αυτής μπορεί να στηριχτεί σε έννοιες και πρακτικές των φυσικών επιστημών (φύση και διαχείριση του φωτός, κατασκευή ειδώλων, ερμηνείες σχετικών φαινομένων, κλπ). Ταυτόχρονα, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το κουκλοθέατρο μπορούν να μετασχηματιστούν σε ένα ικανοποιητικό ανάλογο των εργαστηριακών επιστημονικών δραστηριοτήτων, όπου το υποκείμενο εναλλάσσει ρόλους: επιχειρεί μια επαναλαμβανόμενη μετατόπιση από τη θέση του θεατή/παρατηρητή (που αναπαριστά, προβλέπει και ερμηνεύει τα «γεγονότα»), στη θέση του χειριστή (που παρεμβαίνει και τα «υλοποιεί»), όπως και αντίστροφα. Τέλος, τα φυσικά γεγονότα, όπως αναπαρίστανται τουλάχιστον μέσα από τα πειράματα επίδειξης, αποτελούν θεατρικά γεγονότα ενός θεάτρου αντικειμένων.

Σκοπός του μαθήματος είναι η διερεύνηση και η καταγραφή διαφορετικών τρόπων χρήσης του κουκλοθέατρου ως αυτόνομης θεατρικής έκφρασης και ταυτόχρονα, ως μέσου διδασκαλίας ιδεών και πρακτικών των φυσικών επιστημών στην προσχολική ηλικία.

Το περιεχόμενο του μαθήματος συγκροτείται κατά το πρώτο μέρος του από δύο ενότητες:

1. Παρουσίαση και ανάλυση διαφορετικών θεατρικών εκφράσεων. Αναπαράσταση και «κατασκευή» φυσικών φαινομένων: επιστημονική και διδακτική διάσταση (μελέτη αυθεντικών επιστημονικών κειμένων, εργαστηριακές δραστηριότητες κλπ).

2. Οι φοιτητές/τριες σχεδιάζουν και εφαρμόζουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Στο πλαίσιο αυτό καλούνται να διαχειριστούν το υλικό τους κάτω από τις προϋποθέσεις που θέτουν τόσο οι επιστημονικές υποθέσεις και πρακτικές της επιστήμης όσο και οι αρχές και οι υποθέσεις της αισθητικής και της διδακτικής. Το μάθημα αξιολογείται μέσα από τη δημόσια παρουσίαση της δουλειάς των φοιτητών/τριών.

Ενότητα 6. Αγωγή στις Τέχνες

Στην ενότητα αυτή επιδιώκεται η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τη χρήση των τεχνών στο χώρο της εκπαίδευσης τόσο ως εργαλείο όσο και ως αντικείμενο μάθησης. Αναγκαία προϋπόθεση γι' αυτό αποτελεί και η θεωρητική κατάρτιση στις σχετικές τέχνες.

Είναι υποχρεωτική η επιλογή τριών μαθημάτων, ένα από το χώρο της μουσικής και κινητικής αγωγής, ένα σχετικό με τις εικαστικές τέχνες και ένα με το θέατρο-κουκλοθέατρο.

Πιο αναλυτικά, στα μαθήματα παρέχονται καταρχήν οι θεωρητικές βάσεις της μουσικής και της κινητικής αγωγής, αναλύονται τα βασικά στοιχεία των μουσικοκινητικών παιχνιδιών, διδάσκονται πρώτες μορφές αυτοσχεδιασμού και εξετάζονται οι αρχές της διδακτικής της μουσικής σε παιδιά. Παράλληλα γίνεται βιωματική προσέγγιση του τραγουδιού, της χρήσης μουσικών οργάνων καθώς και της κατασκευής μουσικών οργάνων με απλά υλικά.

Τα μαθήματα της εικαστικής αγωγής χωρίζονται σε δύο ενότητες: αυτήν της γενικότερης εξοικείωσης με τις βασικές έννοιες και τεχνικές των εικαστικών τεχνών και αυτήν της διδακτικής τους ως επιστημονικού κλάδου. Η κάθε μία από τις ενότητες προσφέρει, με τα αντίστοιχα μαθήματα, τόσο την θεωρητική όσο και την πρακτική διάσταση του αντικειμένου της. Η θεωρητική μελέτη της Ιστορίας των

εικαστικών τεχνών συνοδεύεται από την προσωπική εμπειρία της καλλιτεχνικής δημιουργίας που προσφέρεται στο Εικαστικό Εργαστήριο. Η εξέταση των βασικών παραμέτρων της Διδακτικής των Εικαστικών Τεχνών, (η ιστορική της διάσταση καθώς και οι σύγχρονες προσεγγίσεις του ρόλου της τέχνης στην εκπαίδευση) συνοδεύονται από την εξάσκηση σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες κατάλληλες για εφαρμογή στην προσχολική ηλικία (Εφαρμογές στην Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών).

Τα μαθήματα θεατρικής αγωγής αποσκοπούν στην εξοικείωση με το θέατρο σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο. Η θεατρική πράξη ως μέσο καλλιέργειας αποσκοπεί στην απόκτηση γνώσεων αλλά και στην απόκτηση της ικανότητας να χρησιμοποιηθούν στην πράξη οι δεξιότητες που αποκτήθηκαν, τόσο για τη δημιουργία θεατρικών δρωμένων στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος όσο και στην ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον αποσκοπεί να ενεργοποιήσουν οι φοιτητές/τριες τις γνώσεις και τις δυνατότητές τους σε όλα τα επίπεδα και μέσα από τη συνειδητοποίηση των δυνάμεών τους να ασκηθούν σωματικά, ψυχικά και πνευματικά.

(601) Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής

Διδάσκων: Ν. Τσαφταρίδης

α' εξάμηνο

Η μουσική και κινητική αγωγή ως μέσο αισθητικής καλλιέργειας και έκφρασης συναισθημάτων. Ιστορικά στοιχεία για τη Μουσική και Κινητική (Μ.Κ.): πού ανιχνεύονται οι ρίζες της, με ποιο τρόπο εμφανίζεται, ποιο ρόλο έπαιξε, εξέλιξη και οπισθοχωρήσεις. Η εκ νέου ανακάλυψη της Μ.Κ. στις αρχές του 20ού αιώνα. Οι μεγάλοι μουσικοπαιδαγωγοί και η φιλοσοφία τους. Ρυθμός, λόγος, μελωδία, κίνηση και η έννοια της "στοιχειοδομικής" (elementar) μουσικής. Ο ήχος και τα βασικά στοιχεία της μουσικής μέσα από τα μουσικά και κινητικά παιχνίδια. Απλές κυκλικές φόρμες (rondo), επίμονο βάσιμο (basso ostinato) και ο αυτοσχεδιασμός στη σύνθεση μουσικοκινητικού έργου.

(602) Κατασκευές μουσικών οργάνων

Διδάσκων: Ν. Τσαφταρίδης

γ' εξάμηνο

Κατάταξη των μουσικών οργάνων. Βασικές γνώσεις για την παραγωγή του ήχου στα μουσικά όργανα. Απλές κατασκευές μουσικών οργάνων με υλικά όπως κουτιά από αναψυκτικά, πλαστικά ποτήρια, χάνδρες, κομμάτια από ξύλο, φύλλα, όστρακα. Ρυθμικά και μελωδικά παιχνίδια με χρήση των ιδιοκατασκευασμένων οργάνων.

(603) Μουσική και κινητική αγωγή: εφαρμογές στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία

Διδάσκων: Ν. Τσαφταρίδης

β' εξάμηνο

Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα: 601 Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής.

Η πρακτική εφαρμογή της Μουσικής και Κινητικής στις μικρές ηλικίες και ιδιαίτερα στο χώρο του νηπιαγωγείου. Φωνητικές δυνατότητες των νηπίων, όργανα και δυνατότητες χρήσης από αυτά. Ο αυτοσχεδιασμός, οι απλές φόρμες μουσικής, τα

μουσικά παιχνίδια και οι ηχοϊστορίες ως κύτταρο της μουσικής πράξης και της αισθητικής αγωγής. Παραδοσιακά και σύγχρονα τραγούδια που μπορούν να τραγουδηθούν από παιδιά. Η δυναμική της ομάδας.

(604) Δημιουργικές μουσικές δραστηριότητες: Η χρήση μικρών μελωδικών οργάνων

Διδάσκων: Π. Κανελλόπουλος

ε' εξάμηνο

Περιορισμένος αριθμός 60 φοιτητών/τριών και υποχρεωτική παρακολούθηση.

«Η μουσική είναι πολύ σημαντική υπόθεση για να την αφήσουμε στους μουσικούς», τονίζει ο Christopher Small. Και στόχος του μαθήματος αυτού είναι να θέσει τις βάσεις για τη δημιουργική χρήση των βασικών οργάνων της ορχήστρας Orff, μέσα από τον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση (αυτοσχεδιασμοί πάνω σε διαφορετικά μουσικά μέτρα, η χρήση του θορύβου, ανάπτυξη τρόπων αρμονικής και ρυθμικής συνοδείας, συνεργατική σύνθεση μικρών μουσικών κομματιών). Θα εξετάσουμε επίσης την λειτουργία του αυτοσχεδιασμού και της σύνθεσης στα πλαίσια του κινήματος της δημιουργικής μουσικής παιδαγωγικής, καθώς και σε σύγχρονες μουσικοπαιδαγωγικές ερευνητικές εργασίες. Το μάθημα εξερευνά τρόπους με τους οποίους η ουσιαστική ενασχόληση με την σύνθεση και τον αυτοσχεδιασμό από τα αρχικά ακόμα στάδια της εκπαίδευσης όλων των παιδιών μπορεί να καταστεί μέσο (α) κατανόησης μουσικών εννοιών, (β) ανάπτυξης της μουσικής δημιουργικότητας, της προσωπικής μουσικής φωνής των παιδιών, και (γ) δημιουργίας μιας σχέσης με τη μουσική η οποία να βασίζεται στην αυτόνομη μουσική σκέψη, στην κριτική κατανόηση εννοιών, και στο προσωπικό βίωμα της δημιουργίας μουσικής. Η δημιουργική συνεισφορά των φοιτητών/τριών στην τελική έκβαση του μαθήματος είναι καίριας σημασίας, καθώς το μάθημα συνδυάζει την θεωρητική αναζήτηση και την πρακτική άσκηση.

(605) Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα (σεμινάριο)

Διδάσκων: Ν. Τσαφταρίδης

δ' εξάμηνο

Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα «602 Κατασκευή μουσικών οργάνων».

Η κάθε περιοχή αλλά και η κάθε εποχή σηματοδοτούνται από συγκεκριμένα μουσικά ιδιώματα. Ένας από τους παράγοντες διαμόρφωσής τους είναι και τα μουσικά όργανα. Διερευνώνται διάφορα ιδιώματα μέσω της κατασκευής του αντίστοιχου μουσικού οργάνου. Η αφαιρετική κατασκευή γίνεται αφορμή γνωριμίας μέσω συμμετοχής σε ένα μουσικό δρώμενο (ακούγοντας, παίζοντας και τραγουδώντας) τα είδη μουσικής που επιλέγονται με βάση τα προσωπικά μας ενδιαφέροντα και αναζητήσεις. Η προσέγγιση είναι παιδαγωγική με διαπολιτισμικές διαστάσεις.

(606) Κρουστά μουσικά όργανα και ηχογόνες πηγές. Μια παιδαγωγική προσέγγιση της μουσικής (εργαστήριο)

Διδάσκων: Ν. Τσαφταρίδης

ζ' εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «605 Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα»

Σε βάθος εξερεύνηση των δυνατοτήτων των κρουστών μουσικών οργάνων, τα οποία έχουν κατασκευαστεί σε προηγούμενα μαθήματα, αλλά και του ήχου που μπορούν να παράγουν διάφορα αντικείμενα. Θα χρησιμοποιηθούν ξυλάκια, μαράκες, shaker, κασετίνες, δίτονες κουδούνες, bendir, νταούλια αλλά και κουτάλια, κουβάδες, τεκεδέδες, μπουκάλια, μεταλλικοί δίσκοι, πιάτα και σωλήνες. Ρυθμοί από την ελληνική παραδοσιακή μουσική αλλά και από διάφορους εξωευρωπαϊκούς μουσικούς πολιτισμούς θα μελετηθούν και θα αποτελέσουν τα παραδείγματα για τις δικές μας μουσικές κατασκευές. Παράλληλα αναπτύσσεται η δεξιότητα στη χρήση των κρουστών οργάνων μέσω ασκήσεων δεξιοτεχνίας που θα συνδυάζουν το παίξιμο, τη ρυθμική απαγγελία και τη σημειογραφία. Οι μουσικοί και εκπαιδευτικοί ορίζοντες των φοιτητών/τριών θα διευρύνονται με την επίσκεψη ειδικών δασκάλων, συνθετών και ερμηνευτών κρουστών.

(607) Διδακτική των εικαστικών τεχνών

Διδάσκουσα: Ο. Κούβου

ε' εξάμηνο

Η ιστορική διάσταση της διδακτικής της τέχνης ως επιστήμης, το θεωρητικό πλαίσιο των επικρατέστερων εκπαιδευτικών μοντέλων και οι σύγχρονες προβληματικές και πρακτικές. Η ικανότητα για αναπαράσταση κατά την προσχολική ηλικία και τα αναπτυξιακά στάδια του παιδικού ιχνογραφήματος. Η αναπαράσταση ως γνωστική διεργασία. Η συμβολή της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στη συναισθηματική, αντιληπτική και κοινωνική ανάπτυξη. Ο καθοδηγητικός ρόλος του/της εκπαιδευτικού στην καλλιτεχνική ανάπτυξη και την καλλιέργεια της οπτικής αντίληψης του νηπίου. Οι φοιτητές/τριες καθοδηγούνται στο σχεδιασμό υποδειγματικών μαθημάτων με κριτήριο τις αναπαραστατικές ικανότητες των παιδιών.

(608) Εικαστικό εργαστήριο

Διδάσκουσες: Ο. Κούβου [Α-Λ], Χ. Ντεπιάν [Μ-Ω]
(δύο τμήματα 60 φοιτητών/τριών)

γ' εξάμηνο

Η επιλογή αυτού του μαθήματος αποκλείει τη συμμετοχή στο εργαστήριο «609 Εφαρμογές στη διδακτική των εικαστικών τεχνών».

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «610 Ιστορία των εικαστικών τεχνών» για όσους εγγράφηκαν στο Τμήμα από τον Σεπτέμβριο 2004.

Σκοπός αυτού του εργαστηρίου είναι να δοθεί η ευκαιρία σε όσους/ες έχουν εξοικειωθεί σε θεωρητικό επίπεδο με την ιστορία των εικαστικών τεχνών και τα μορφολογικά τους στοιχεία να έχουν ίδια εμπειρία της διαδικασίας της καλλιτεχνικής δημιουργίας. Μέσω της προσωπικής τους εμπειρίας με τη ζωγραφική, το σχέδιο, τη χαρακτική, το κολάζ και τη γλυπτική οι φοιτητές/τριες εξερευνούν τις εκφραστικές δυνατότητες της εικαστικής γλώσσας. Αυτή η διαδικασία συμβάλλει τόσο στην καλλιέργεια του αισθητικού κριτηρίου όσο και στην αυτογνωσία, σημαντικές παράμετροι της γενικότερης αγωγής των εκπαιδευτικών.

(609) Εφαρμογές στη διδακτική των εικαστικών τεχνών (εργαστήριο)

Διδάσκοντες: Ο. Κούβου [Α-Κ], Χ. Ντεπιάν [Λ-Ω]
(δύο τμήματα 60 φοιτητών/τριών)

η' εξάμηνο

Η επιλογή αυτού του εργαστηρίου αποκλείει την συμμετοχή στο εργαστήριο «608 Εικαστικό Εργαστήριο».

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «607 Διδακτική των Εικαστικών Τεχνών» για όσους εγγράφηκαν στο Τμήμα από τον Σεπτέμβριο 2004.

Σκοπός αυτής της πρακτικής είναι η ενημερωμένη εφαρμογή των γνώσεων που αποκτήθηκαν στο μάθημα «607 Διδακτική των εικαστικών τεχνών». Αυτό συμπεριλαμβάνει την εξοικείωση με καλλιτεχνικές δραστηριότητες κατάλληλες για εφαρμογή στο νηπιαγωγείο όπως ζωγραφική με υδατοχρώματα, παστέλ και κραγιόνια, κολάζ με βασικά γεωμετρικά σχήματα, κατασκευές με πηλό, επικαλύψεις με ποικιλία υλικών, φροτάζ, στένσιλ, αποτυπώματα, παζλ, ασκήσεις σχετικές με το τυχαίο στην αναπαράσταση και χρήση ανακυκλώσιμων υλικών. Επίσης συμπεριλαμβάνεται εξάσκηση στη συλλογική εργασία, στον προγραμματισμό και την οργάνωση ενός καλλιτεχνικού εργαστηρίου σε νηπιαγωγείο και τέλος στην προετοιμασία των εποπτικών μέσων διδασκαλίας.

(610) Ιστορία των εικαστικών τεχνών

Διδάσκουσα: Ο. Κούβου

β' εξάμηνο

Εισαγωγή στις κυριότερες περιόδους της ιστορίας των εικαστικών τεχνών και τους κοινωνικούς παράγοντες που επηρέασαν ιστορικά την καλλιτεχνική δημιουργία: αρχαία ελληνική, ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδος, Μεσαίωνας, Αναγέννηση στην Ιταλία και στην βόρεια Ευρώπη, Μπαρόκ/Ροκοκό, Νεοκλασικισμός, Ρομαντισμός, Ρεαλισμός, Ιμπρεσιονισμός, Μοντερνισμός, Μεταμοντερνισμός. Εξετάζονται αντιπροσωπευτικά έργα της κάθε περιόδου με ιδιαίτερη έμφαση στην εξοικείωση με τις βασικές έννοιες της εικαστικής γλώσσας όπως τα μορφολογικά στοιχεία, οι μέθοδοι σύνθεσης και δομής του έργου, το θεματικό/εκφραστικό περιεχόμενο και η μορφή του, η έννοια του καλλιτεχνικού ύφους, του συμβόλου και του στερεότυπου.

(611) Εισαγωγή στο κουκλοθέατρο

Διδάσκουσα: Α. Παρούση

α' εξάμηνο

Εισαγωγή στις βασικές αρχές αλλά και τις ιδιομορφίες της θεατρικής έκφρασης μέσω της κούκλας, σε θεωρητικό και σε πρακτικό επίπεδο. Οι φοιτητές/τριες μελετούν γενικά ζητήματα θεατρικής δραματοουργίας, κειμένου, σκηνοθεσίας, αισθητικής και πρόσληψης του θεάματος από την πλευρά του θεατή. Ειδικότερα εστιάζουν σε διάφορα είδη κούκλας (ως προς την τεχνική της κίνησής τους), σε τεχνικές και είδη σκηνικής παρουσίας, σε κατασκευές κλασικών και σύγχρονων μορφών κούκλας, στη μυθοπλασία και το σενάριο του κουκλοθέατρου. Παράλληλα μελετάται η χρήση της θεατρικής κούκλας στην εκπαιδευτική διαδικασία.

(612) Κουκλοθέατρο και αυτοσχεδιασμοί*Διδάσκουσα: Α. Παρούση*

γ' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010

Αυτοσχεδιασμοί, κατασκευές αυτοσχέδιας κούκλας με στόχο την επιδεξιότητα και την αισθητική. Σκηνικές μελέτες με αυτοσχέδιες κούκλες, οι οποίες κινητοποιούν τη φαντασία, αναπτύσσουν την αίσθηση του χιούμορ, εμπλουτίζουν την ορατή εικόνα, απελευθερώνουν τον φοιτητή και την φοιτήτρια. Σκοπός είναι η ανακάλυψη των πολύπλευρων δυνατοτήτων που παρέχονται στην εμπύχωση της κούκλας με στοιχειώδη σκηνοθετική τεχνική έτσι ώστε να χρησιμοποιηθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία.

(613) Παιδαγωγικές προσεγγίσεις σ' ένα συνθετικό θέατρο, κούκλα-φιγούρα-αντικείμενο*Διδάσκουσα: Α. Παρούση*

δ' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η θεωρητική προσέγγιση και πρακτική επεξεργασία πολυθεαμάτων. Η κούκλα, η φιγούρα, το αντικείμενο ως κεντρικός πρωταγωνιστής των πολυθεαμάτων αποτελεί το παιδαγωγικό μέσο που θα επιδράσει στην κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας. Οι φοιτητές/τριες, μέσα από πειραματισμούς στη σύνθεση και στις τεχνικές της θεατρικής δημιουργίας, αποκτούν εμπειρία στη διδακτική μεθοδολογία, καθώς και κατανόηση των επικρατέστερων παιδαγωγικών θεωριών.

(614) Σύγχρονες και παραδοσιακές όψεις του θεάτρου σκιών, παιδαγωγικές εφαρμογές*Διδάσκουσα: Α. Παρούση*

β' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος θα μελετηθούν οι διαφορετικές όψεις του θεάτρου σκιών και η αξία του ως ιδιότυπου και πολύμορφου αντικειμένου σπουδής. Καταρχήν θα συζητηθούν οι μορφολογικές και οι ιστορικογενετικές συνιστώσες, που ανάγονται στην παραδοσιακή και λαϊκή φύση του θεάματος ως φορέα προφορικότητας και αυτοσχεδιασμού. Χώρος πολλαπλός και πολυσήμαντος με τη δική του γλώσσα, κίνηση, εικόνα, μουσική και σκηνική τέχνη.

Το πρακτικό μέρος του μαθήματος εστιάζει στην ανάλυση του θεάτρου σκιών (φως-σκιά, παραγωγή εικόνων), στους θεατρικούς αυτοσχεδιασμούς ως μέσου διαπαιδαγώγησης. Οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με τις βασικές θεατρικές λειτουργίες, όπως η κίνηση, η εμπύχωση φιγούρας και αντικειμένου, η σύνθεση και η εκτέλεση ενός στιγμιότυπου, ενώ παράλληλα θίγεται η δυνατότητα μιας διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης μέσα από το παιχνίδι με το φως και τη σκιά. Η προετοιμασία μικρών σπουδών συμβάλλει στη δυνατότητα δημιουργίας

εικόνων με κύριο στόχο την ευαισθητοποίηση των παιδιών της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας.

(615) Σύγχρονες μέθοδοι διδασκαλίας με την αξιοποίηση του δράματος και του θεάτρου*Διδάσκων: Π. Τζαμαργιάς*

α' εξάμηνο

Θέατρο και πολιτιστικές εκδηλώσεις στο σχολείο. Η φύση του θεάτρου στο σχολείο: καλλιτεχνικό γεγονός, επικοινωνιακή σχέση, διδασκόμενο μάθημα. Η παιδαγωγική σκοπιμότητα του θεάτρου. Διδακτικές προσεγγίσεις. Εργαστήρι Εφαρμογής (Θεατρικό παιχνίδι, Αυτοσχεδιασμός, Δραματοποίηση).

(616) Εισαγωγή στους κώδικες του θεάτρου. Θεωρία και πράξη (σεμινάριο)*Διδάσκων: Π. Τζαμαργιάς*

στ' εξάμηνο

Υποχρεωτική παρακολούθηση. Μέγιστος αριθμός 60 φοιτητές/τριες.

Θεατρική παράσταση και επικοινωνία. Πρωτογενείς και δευτερογενείς κώδικες της παράστασης. Σημειολογία της παράστασης και του θεάτρου. Ο ηθοποιός και η υποκριτική του. Ο ρόλος του σκηνοθέτη. Διαδικασία πρόσληψης του σκηνοικού θεάματος. Ο "ρόλος" του/της νηπιαγωγού στο σχολείο. Εργαστήρια υποκριτικής (ορθοφωνία κινησιολογία). Συγγράμματα: Θ. Γραμματάς, *Θεατρική παιδεία και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*, Αθήνα Τυπωθήτω και Τ. Μουδατσάκης, *Η ορθοφωνία στο θέατρο και στην εκπαίδευση*, Αθήνα, Εξάντας, 2000.

(617) Εισαγωγή στη χρήση φωτογραφίας*Διδάσκουσα: Χ. Ντεπιάν*

α' εξάμηνο

Το μάθημα έχει στόχο τη γνωριμία με το οπτικό μέσο της φωτογραφίας και δυνατότητες χρήσης του από παιδαγωγούς και μικρά παιδιά. Συμπεριλαμβάνει γνωριμία με τις βασικές αρχές της φωτογραφίας (ιστορία, σημαντικές εφαρμογές, τεχνική), εισαγωγή στη χρήση εξοπλισμού, φωτογραφική μηχανή, προβολέας διαφανειών, γραφοσκόπιο κ.λπ.). Περιλαμβάνει επίσης πρακτικές εφαρμογές που μπορούν να εμπλουτίσουν τις καθιερωμένες δραστηριότητες του νηπιαγωγείου, είναι κατάλληλες για μικρά παιδιά και μπορούν να τα φέρουν σε πρώτη επαφή με τις αρχές και δυνατότητες της φωτογραφίας.

(618) Παιδικό ιχνογράφημα*Διδάσκουσα: Ο. Κούβου*

στ' εξάμηνο

Περιορισμός: Αριθμός φοιτητών/τριών 15.

Εξετάζονται οι τελευταίες θεωρίες περί αναπαραστατικών ικανοτήτων των μικρών παιδιών και συγκεκριμένα η άποψη σύμφωνα με την οποία το παιδικό ιχνογράφημα είναι αποτέλεσμα αλληλοεπίδρασης με πολιτιστικά στερεότυπα. Αυτή η άποψη αμφισβητεί την κυρίαρχη θεωρία περί παιδικής τέχνης και ελεύθερης έκφρασης και δημιουργικότητας των παιδιών νηπιακής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Ως εκ τούτου η γνωστή έννοια "παιδική τέχνη" αντικαθιστάται με

τις έννοιες “σχολική τέχνη” και “σχεδιαστικό παιχνίδι” των παιδιών. Το μάθημα θα έχει πειραματικό και ερευνητικό χαρακτήρα και οι φοιτητές/τριες προβλέπεται να συνδυάσουν την θεωρητική διάσταση με την έρευνα συγκεκριμένων περιπτώσεων παιδικού σχεδίου.

(6Κ1) Θεατρικές εφαρμογές και διδακτική της φυσικής (εργαστήριο)

Διδάσκοντες: Β. Τσελφές, Α. Παρούση

ε΄ εξάμηνο

Περιορισμένος αριθμός φοιτητών και υποχρεωτική παρακολούθηση.

Απαιτείται οι φοιτητές να έχουν περάσει το μάθημα «502 Έννοιες φυσικών επιστημών» και ένα μάθημα από την ενότητα θεάτρου.

Προσοχή: Το μάθημα έχει 6 δ.μ. και προσφέρει 3 δ.μ. στην ενότητα 5 και 3 δ.μ. στην ενότητα 6. [Βλέπε περίληψη μαθήματος στην ενότητα 5].

Ενότητα 7. Γενική Παιδεία

Στην ενότητα αυτή προσφέρονται μαθήματα που εξοικειώνουν με διάφορους κλάδους των επιστημών του ανθρώπου, κυρίως την παιδική λογοτεχνία, τη γλωσσολογία και την ιστορία.

Τα υποχρεωτικά μαθήματα της ενότητας είναι τρία, ένα εισαγωγής στην παιδική λογοτεχνία, ένα στις επιστήμες της γλώσσας και τέλος ένα μάθημα ελληνικής ιστορίας.

Τα μαθήματα παιδικής λογοτεχνίας ενημερώνουν καταρχήν για βασικά θέματα που αφορούν τη θεωρία, κριτική και ιστορία της. Ασχολούνται διεξοδικότερα με ιδεολογικά ζητήματα, εφόσον τα κείμενα για παιδιά δεν έχουν μόνο λογοτεχνικές και αισθητικές αξιώσεις αλλά μεταφέρουν πάντα και ιδεολογικά μηνύματα. Γενικότερος σκοπός των σχετικών μαθημάτων είναι να διαφανεί η ιδιαιτερότητα αυτής της “περιοχής” της λογοτεχνίας σε σχέση με τη λογοτεχνία των ενηλίκων. Έμφαση δίνεται στη σχέση των κειμένων για παιδιά με άλλες λογοτεχνίες, ειδικότερα αυτή των γυναικών και με την πολυπολιτισμική. Τα ζητήματα αυτά προσεγγίζονται μεν μέσα από την ιστορική διάσταση, δίνεται όμως έμφαση στη σημερινή εποχή.

Τα μαθήματα γλώσσας εισάγουν στα θεωρητικά και μεθοδολογικά αξιώματα της γλωσσολογίας και των διεπιστημονικών κλάδων που καταπιάνονται με ψυχολογικές, κοινωνικές και βιολογικές όψεις της γλώσσας όπως και με τη σχέση της με την εκπαίδευση (κατεξοχήν η ψυχολογία, η κοινωνιογλωσσολογία, η εφαρμοσμένη και η εκπαιδευτική γλωσσολογία). Στοχεύουν κυρίως να δείξουν πόσο οι καθημερινές αντιλήψεις για τη γλώσσα απέχουν από τις επιστημονικές και διέπονται επιπλέον από κοινωνικές προκαταλήψεις. Η κατανόηση αυτών των ζητημάτων είναι άμεσης προτεραιότητας για την καθημερινή διδακτική πρακτική και τη συνειδητοποίηση του κοινωνικού ρόλου της εκπαίδευσης.

Με τα μαθήματα της Ιστορίας επιδιώκεται η πρόσληψη του ιστορικού παρελθόντος μέσα από συστηματική διερεύνηση, ταξινόμηση και αξιολόγηση των δεδομένων από την ανάλυση των ιστορικών πληροφοριών. Επιχειρείται η δημιουργία προϋποθέσεων για τη συγκρότηση μιας συνεκτικής επιχειρηματολογίας και τη διατύπωση τεκμηριωμένων απόψεων. Ειδικότερα οι φοιτητές μιλούν στην

ορθολογική προσέγγιση του ιστορικού φαινομένου με την απόκτηση και συγκρότηση βασικών γνώσεων για την ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία, τη διδακτική της ιστορίας και την ιστορία της εκπαίδευσης.

(704) Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία

Διδάσκουσα: Α. Γιαννικοπούλου (Α-Κ)

Α. Γιαννικοπούλου (Λ-Ω)

α΄ εξάμηνο

β΄ εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο α΄ έτος.

(1) Εισαγωγή σε θέματα θεωρίας της παιδικής λογοτεχνίας. α. Ποιο είναι το εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου παιδική λογοτεχνία; β. Ποια η θέση της και η σχέση της με τη λογοτεχνία; γ. Πώς διαφοροποιείται από τη λογοτεχνία των ενηλίκων; δ. Ποιος ο ρόλος του αναγνώστη και σε τι συνίστανται οι ιδιαιτερότητες του παιδιού αναγνώστη; ε. Συνοπτική αναφορά στις διαφορετικές προσεγγίσεις των κειμένων για παιδιά. στ. Εκτενέστερη αναφορά στην προσέγγιση που δίνει κυρίως έμφαση στις αφηγηματικές τεχνικές των κειμένων. (2) Στο δεύτερο και εκτενέστερο μέρος του μαθήματος, συζητούνται οι ειδολογικές κατηγοριοποιήσεις της παιδικής λογοτεχνίας. Εξετάζονται τα περισσότερα είδη της παιδικής λογοτεχνίας, περισσότερο όμως αυτά που αφορούν τις μικρότερες ηλικίες, δηλαδή το παραμύθι και το εικονογραφημένο βιβλίο. Το κάθε είδος παρουσιάζεται μέσα από την ιστορική του διαδρομή, με έμφαση ωστόσο στη νεότερη παιδική λογοτεχνία. Μέσα από την ιστορική αυτή προσέγγιση, αναδεικνύονται οι διαφορετικές σε κάθε εποχή αντιλήψεις για το τι είναι το παιδικό βιβλίο όπως και οι αντιλήψεις για τον αναγνώστη-παιδί.

(706) Διδακτική της λογοτεχνίας στην προσχολική εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Α. Γιαννικοπούλου

ε΄ εξάμηνο

Το μάθημα απευθύνεται αποκλειστικά σε φοιτητές/τριες ε΄ εξαμήνου

Συστήνεται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «704 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία»

Διαθεματικές προσεγγίσεις στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου με αφορμή τη λογοτεχνία. Θεωρητικά ζητήματα αναγκαιότητας της διαθεματικής προσέγγισης σε σχέση με πρακτικά προβλήματα επιλογής και παρουσίασης παιδικών βιβλίων στη σχολική τάξη. Το μεγάλο στοίχημα παρόμοιων προσπαθειών παραμένει ο μη ευτελισμός της λογοτεχνίας σε μέσο μετάδοσης επιστημονικών γνώσεων. Λογοτεχνία και Γλώσσα. Λογοτεχνία και Μαθηματικά. Λογοτεχνία και Φυσική. Λογοτεχνία και Τεχνολογία. Σχέσεις τους και αντιθέσεις τους. Η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών και οι σαρωτικές αλλαγές που έχουν επιφέρει στην επικοινωνία “γέννησαν” μια γόνιμη προβληματική για τις σχέσεις της λογοτεχνίας με την ετυμολογικά συγγενή της τεχνολογία. Το πρακτικό ζήτημα του πώς προσεγγίζεται η λογοτεχνία με τη βοήθεια της τεχνολογίας στο χώρο της εκπαίδευσης. Η θεωρητική ενασχόληση με τη νέα μορφή λογοτεχνίας που αναδύεται στο διαδίκτυο, γνωστή με ονόματα όπως κυβερνολογοτεχνία, διαδραστική λογοτεχνία, υπερλογοτεχνία και ηλεκτρονική λογοτεχνία, επίσης η “ποιητική” της και η πρόσληψή της. Οι αλλαγές που επιφέρει η λογική των ηλεκτρονικών υπολογιστών (υπερμέσα, πολυμέσα) στο χώρο του κλασικού

παιδικού βιβλίου. Προσέγγιση της Λογοτεχνίας με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών. Η υπερκειμενική, η πολυμεσική και η διαδραστική λογική των ηλεκτρονικών υπολογιστών στο παιδικό βιβλίο. Λογοτεχνικά κείμενα στη σχολική πράξη. Η επίλυση πρακτικών προβλημάτων από τους ενήλικες συναναγνώστες/ριες ή νηπιαγωγούς. Λογοτεχνικά είδη, θέση της ποίησης και ειδικότερα των λιγότερο γνωστών ειδών της (π.χ. σπτικό ποίημα).

(707) Ελληνική ιστορία, 19ος αιώνας

Διδάσκουσα: Φ. Ασημακοπούλου

δ' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο β' έτος.

Από τον Διαφωτισμό στην γέννηση και εδραίωση του ελληνικού κράτους και από τον πόλεμο της Ανεξαρτησίας στον πόλεμο του 1897.

Αναλυτικότερα: Εξοικείωση με τα εννοιολογικά και μεθοδολογικά εργαλεία της σύγχρονης ιστοριογραφίας. Με αναφορά στις ιστορικές πηγές, αλλά και τη σχετική βιβλιογραφία, διερευνώνται ειδικά θέματα της νεοελληνικής ιστορίας. Εξετάζονται όψεις της ιστορικής διαδικασίας διαμόρφωσης της νεοελληνικής κοινωνίας (18ος-19ος αι.). Στην κατεύθυνση αυτή παρουσιάζονται: (α) Η οθωμανική κατάκτηση, οι συνθήκες ανάδειξης της ιδέας του *ελληνικού έθνους* και της συγκρότησης του σχεδίου της πολιτικής του αυτοδιάθεσης. Πιο συγκεκριμένα: η φυσιογνωμία της οθωμανικής αυτοκρατορίας και οι θεσμοί οργάνωσης των Ρωμιών οι ελληνικές εμπορικές κοινότητες της δυτικής και της κεντρικής Ευρώπης και οι φορείς των εθνικών ιδεών στον ελλαδικό χώρο το εθνικοαπελευθερωτικό σχέδιο και ο αγώνας της Ανεξαρτησίας. (β) Οι κοινωνικοπολιτικές και ιδεολογικές διεργασίες που προσδιόρισαν την ιστορία της νεοελληνικής κοινωνίας από τα πρώτα χρόνια της Ανεξαρτησίας μέχρι και την αυγή του 20ού αιώνα. Πιο συγκεκριμένα: οι μορφές οργάνωσης ενός εθνικού, δυτικού τύπου, κράτους στον ελλαδικό χώρο και οι μορφές των αντιδράσεων και των αντιπαραθέσεων που τροφοδοτεί η διαδικασία της πολιτικής ενοποίησης και συγκεντροποίησης της εξουσίας το εγχείρημα του θεσμικού εκσυγχρονισμού· οι όροι αξιοποίησης του παραγωγικού δυναμικού, καθώς επίσης και ο ρόλος του κράτους στη διαμόρφωση των προσανατολισμών της ελληνικής οικονομίας.

(708) Ιστορία της εκπαίδευσης

Διδάσκουσα: Φ. Ασημακοπούλου

η' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Η εκπαίδευση την περίοδο της οθωμανικής κατάκτησης. Η εκπαίδευση στο νέο ελληνικό κράτος από το 1830 και εξής. Γλωσσικοί αγώνες στο τέλος του 19ου, κυρίως στις αρχές 20ού αιώνα: "Ευαγγελιακά" και "Ορεστειακά". Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στις αρχές του 20ού αιώνα: το Παρθενοναγωγείο του Βόλου, ο Εκπαιδευτικός Όμιλος, η Φοιτητική Συντροφιά. Οι απόπειρες μεταρρύθμισης και αντιμεταρρύθμισης 1913-1922. Προσπάθειες συνέχισής της πριν το 1917 εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης: Τα "Μαρασλειακά", η διάλυση του Εκπαιδευτικού Ομίλου. Η μεταρρύθμιση του 1929. Η εκπαίδευση στα χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά. Η παιδεία στην Αντίσταση. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964. Η εκπαίδευση στα χρόνια της επταετίας (1967-1974). Η μεταρρύθμιση του 1976. Η εκπαίδευση μετά το 1981.

(709) Γλώσσα, κοινωνία και νόηση

Διδάσκουσες: Μ. Κονδύλη [Α-Λ], Δ. Κατή [Μ-Ω]

β' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο α' έτος

Εισαγωγή στις επιστήμες της γλώσσας. Συνοπτική μόνο εξοικείωση με τους θεωρητικούς και εφαρμοσμένους επιστημονικούς κλάδους που μελετούν τη γλώσσα, με ιδιαίτερη έμφαση στη σχέση της με την εκπαίδευση. α) Οι επιστήμες της γλώσσας: η ιστορία τους, το αντικείμενο και η μεθοδολογία τους. Βασικά αξιώματα της γλωσσολογίας και η αναθεώρηση/αμφισβήτησή τους από νεότερα διεπιστημονικά πεδία. β) Εισαγωγή στις ψυχολογικές προσεγγίσεις της γλώσσας: η ομιλία και η κατανόησή της, η σχέση γλώσσας και νόησης. γ) Εισαγωγή στις κοινωνικές προσεγγίσεις της γλώσσας: η μελέτη της γλωσσικής ποικιλίας και αλλαγής από την κοινωνική και ιστορική γλωσσολογία, η μελέτη της γλώσσας ως κοινωνικής-πολιτισμικής πρακτικής από παραδόσεις όπως η εθνογραφία της επικοινωνίας, η εθνομεθοδολογία, ανάλυση συνεχούς λόγου (μονολόγων και συνομιλιών). δ) Σχέση γλώσσας και εκπαίδευσης: αναλυτικά προγράμματα, προβλήματα διγλωσσίας, κοινωνικής ποικιλίας, κρατικής πολιτικής και γλωσσικού σχεδιασμού.

(710) Γραπτός λόγος, κοινωνία και νόηση

Διδάσκουσα: Δ. Κατή

στ' εξάμηνο

Εξοικείωση με την προβληματική ποικίλων επιστημών για ζητήματα που αφορούν τη μάθηση και διδασκαλία του γραπτού λόγου στο σχολείο. α) Γραμματισμός, κοινωνία και εκπαίδευση: ο κοινωνικός χαρακτήρας της έννοιας του γραμματισμού και η ιστορία του, η διδασκαλία του στο σχολείο και ο ρόλος της στη διαμόρφωση συνειδήσεων και την αναπαραγωγή/ αναδιαμόρφωση της κοινωνικής ιεραρχίας. β) Γραπτός λόγος: η ιστορία της γραφής, οι μορφές και λειτουργίες της, νόηση και γραφή, κοινωνική διαστρωμάτωση και χρήσεις του γραπτού λόγου. γ) Η ανάγνωση και η γραφή ως νοητικές διεργασίες. δ) Παιδαγωγικές πρακτικές σχετικά με τη διδασκαλία και αξιολόγηση της ανάγνωσης και της γραφής. ε) Το παιδί και η μάθηση της ανάγνωσης και γραφής: ψυχολογικοί και κοινωνικοί συντελεστές αυτής της μάθησης.

(711) Ελληνική ιστορία, 20ός αιώνας

Διδάσκουσα: Φ. Ασημακοπούλου

ζ' εξάμηνο

Δεν θα διδαχθεί το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Η εθνική ολοκλήρωση και ο "αστικός εκσυγχρονισμός" των βενιζελικών κυβερνήσεων, 1909-1922: από το κίνημα στο Γουδί έως την μικρασιατική περιπέτεια. Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις των πολέμων, 1912-1922: Νέες Χώρες, Διχασμός, προσφυγικό ζήτημα Ο ελληνικός Μεσοπόλεμος: οικονομική ανασυγκρότηση και κρίση, κοινωνική αντιπαράθεση και μορφές οργάνωσής της, αριστερά, φασισμός, δημοκρατία, δικτατορία. Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος πόλεμος: οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις, οι πολιτικοί όροι, 1940-1950. Το μεταπολεμικό ελληνικό κράτος:

“εθνικοφροσύνη” και Νέος διχασμός: από το τέλος του εμφυλίου πολέμου έως τη δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967-1974). Η μεταπολίτευση: η δημοκρατική Ελλάδα.

(714) Διγλωσσία και εκπαίδευση

Διδάσκων με σύμβαση Π.Δ. 407/80

στ' εξάμηνο

Εισαγωγή στη θεωρία και την πράξη της διγλωσσίας και οι εφαρμογές της στη μάθηση, τη δίγλωσση ανάπτυξη και την εκπαίδευση σε συνθήκες γλωσσικής ετερότητας. Διερεύνηση της ταυτότητας του δίγλωσσου μαθητή, της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του ρόλου του σχολείου και του περιβάλλοντος όταν στηρίζουν τη διατήρηση ή τη δημιουργία της διγλωσσίας στο σχολικό περιβάλλον ή προωθούν την εξαφάνισή της. Εξέταση ερευνητικών πορισμάτων από την εφαρμογή μοντέλων δίγλωσσης εκπαίδευσης στο εξωτερικό καθώς και τα αίτια της σχολικής αποτυχίας. Το σχολείο ως τόπος συνάντησης διαφορετικών πολιτισμών και γλωσσών: η ελληνική πραγματικότητα. Προτάσεις, ανάλυση και αξιολόγηση παιδαγωγικών παρεμβάσεων από τους φοιτητές.

(716) Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία

Διδάσκουσα: Α. Γιαννικοπούλου

στ' εξάμηνο

Απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση του μαθήματος «704 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία»

Επειδή συχνά μια παιδαγωγούσα διάθεση βαραίνει στη συνείδηση πολλών αναφορικά με το παιδικό βιβλίο, θέματα ιδεολογίας αποκτούν ιδιαίτερη σπουδαιότητα στο χώρο της παιδικής λογοτεχνίας. Όχι μόνο στο παρελθόν (το κίνημα του διδακτισμού), αλλά ακόμη και στις μέρες μας, το παιδικό βιβλίο πολλές φορές αξιολογείται με βάση το ιδεολογικό μήνυμα που μεταφέρει στους μικρούς αναγνώστες του. Κι ενώ κανένα κείμενο δεν μπορεί να παραμείνει ιδεολογικά ‘ουδέτερο’, αφού, ακόμη και ανεξάρτητα από την πρόθεση των δημιουργών του, μια παθητική ιδεολογία εγγράφεται σε αυτό, στα βιβλία για παιδιά συχνά το μήνυμα προβάλλεται ως το κύριο στοιχείο του κειμένου.

Στο πλαίσιο των μαθημάτων οι φοιτητές/ φοιτήτριες θα μελετήσουν κείμενα παιδικής λογοτεχνίας εστιάζοντας κυρίως στους αφηγηματικούς μηχανισμούς που ευθύνονται για τον καθορισμό του ιδεολογικού στίγματος του βιβλίου. Έμφαση θα δοθεί όχι μόνο στα άμεσα αλλά και στα έμμεσα ή υφέρποντα ιδεολογικά μηνύματα και τον τρόπο που αυτά εγγράφονται στο κείμενο, άλλοτε με φορέα το λεκτικό κείμενο, άλλοτε το οπτικό και άλλοτε παρακειμενικά στοιχεία. Επίσης, θέματα όπως η διαπολιτισμικότητα και οι διαφυλικές σχέσεις, θα μελετηθούν σε μια σειρά από κείμενα που διαφέρουν αισθητικά μεταξύ τους (π.χ. λογοτεχνικό είδος, χρόνος έκδοσης, συγγραφές, κ.λπ.).

Ενότητα 8. Ξένη Γλώσσα

Στο Τμήμα θα προσφέρονται ανάλογα με το δυναμικό του σε διδάσκοντες/ουσες, μαθήματα ξένων γλωσσών για όσους/ες δεν κατέχουν επαρκώς μια ξένη γλώσσα, ή θέλουν να τελειοποιήσουν αυτή που ήδη γνωρίζουν στοιχειωδώς, ή τέλος να μάθουν μία ακόμη. Σημαντική θεωρείται επιπλέον η χρήση της ξένης γλώσσας για την ανάγνωση και τη γραφή επιστημονικών κειμένων. Στα μαθήματα της ενότητας αυτής δεν καταχωρούνται βαθμοί, παρά μόνο διδακτικές μονάδες.

Η κατοχή της αγγλικής γλώσσας σε υψηλό επίπεδο και η στοιχειώδης έστω ικανότητα χρήσης της για την ανάγνωση και γραφή επιστημονικών κειμένων κρίνεται παντελώς απαραίτητη για όσους/ες φοιτούν σε και αποφοιτούν από ένα πανεπιστημιακό τμήμα. Ως εκ τούτου, τα μαθήματα «Αγγλική Γλώσσα II», «Επιστημονική Ορολογία και Κείμενα I» καθώς και «Ορολογία και Κείμενα II» είναι υποχρεωτικά. Η παρακολούθηση του μαθήματος «Αγγλική Γλώσσα I» είναι ωστόσο προαιρετική. Αφορά μόνον όσους/ες δεν γνωρίζουν καθόλου ή σχεδόν καθόλου την αγγλική γλώσσα και νιώθουν την ανάγκη απόκτησης βασικών γνώσεων γι' αυτήν. Οι φοιτητές/τριες θεωρείται ότι διδάχθηκαν επαρκώς την αγγλική γλώσσα και επιστημονική ορολογία εάν έχουν συγκεντρώσει συνολικά 6 δ.μ. Όσοι/όσες όμως διαθέτουν πιστοποιητικό Proficiency του Cambridge ή του Michigan ή ελληνικό κρατικό πτυχίο γλωσσομάθειας επιπέδου Γ2 πιστώνονται με τις απαραίτητες 6 δ.μ. και απαλλάσσονται από την εξέταση στα μαθήματα αυτά. Όσοι/όσες πάλι διαθέτουν πιστοποιητικό First Certificate του Cambridge ή Michigan ή κρατικό πτυχίο γλωσσομάθειας επιπέδου B2 ή Γ1 πιστώνονται με 4 δ.μ. και υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μόνο το μάθημα «Επιστημονική Ορολογία και Κείμενα II».

Η προσφορά μαθημάτων μόνο αγγλικής γλώσσας τα τελευταία χρόνια στο Τμήμα οφείλεται αφενός στη σημασία της αγγλικής ως γλώσσας διεθνούς επικοινωνίας, αφετέρου και στην έλλειψη διδασκόντων άλλων γλωσσών. Το Τμήμα θεωρεί ωστόσο ότι θα πρέπει να προωθείται στο μέτρο του δυνατού και η γνώση άλλων γλωσσών. Στο νέο Π.Σ. παρέχεται η δυνατότητα αναγνώρισης της τυχόν γνώσης τους. Με την προσκόμιση σχετικού αναγνωρισμένου διπλώματος, οι φοιτητές/τριες θα πιστώνονται με 2 δ.μ.

(801) Αγγλική γλώσσα I

Διδάσκουσα: Α. Τσαρνά

χειμερινό εξάμηνο

Δεν παρέχονται διδακτικές μονάδες.

Γνώσεις αγγλικών: επίπεδο αρχαρίων (beginners level).

(802) Αγγλική γλώσσα II

Διδάσκουσα: Α. Τσαρνά

εαρινό εξάμηνο

Γνώσεις αγγλικών: ενδιάμεσο επίπεδο (intermediate level).

(803) Επιστημονική ορολογία και κείμενα I

Διδάσκουσα: Α. Τσαρνά

χειμερινό εξάμηνο

Εξοικείωση με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

(804) Επιστημονική ορολογία και κείμενα II

Διδάσκουσα: Λ. Τσαρνά

εαρινό εξάμηνο

Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα «803 Επιστημονική ορολογία και κείμενα I».

Εξοικείωση με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

Ενότητα 9. Πρακτικές Εφαρμογές

Η διδασκαλία αποτελεί μία διαδικασία συνεχούς εξέλιξης. Μέσω της ενότητας των πρακτικών εφαρμογών επιδιώκεται οι φοιτήτριες και οι φοιτητές να αναπτύξουν την ικανότητα κριτικής ανάλυσης και εφαρμογής της παιδαγωγικής θεωρίας, προσεγγίζοντας παράλληλα την πολυπλοκότητα των διαδικασιών μάθησης και διδασκαλίας.

Στην ενότητα αυτή είναι υποχρεωτικά πέντε συνολικά μαθήματα:

906: Παρατήρηση στο νηπιαγωγείο – Ανάλυση και κατανόηση του πλαισίου της τάξης.

901: Παιδαγωγική της διδασκαλίας I – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική.

902: Παιδαγωγική της διδασκαλίας II – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική.

903: Παιδαγωγική της διδασκαλίας III – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική.

904: Παιδαγωγική της διδασκαλίας IV – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική.

(906) Παρατήρηση στο νηπιαγωγείο – Ανάλυση και κατανόηση του πλαισίου της τάξης

Διδάσκοντες:

Χ. Δαφέρμου

Α. Ανδρούσου

Β. Τσάφος

γ' εξάμηνο [ομάδα α: Κ-Ο]

δ' εξάμηνο [ομάδα β: Π-Ω]

δ' εξάμηνο [ομάδα γ: Α-Ι]

Υποχρεωτικό στο β' έτος.

Εξοικείωση με τα εργαλεία της παρατήρησης ως μεθόδου διερεύνησης και κατανόησης του εκπαιδευτικού πλαισίου μιας τάξης νηπιαγωγείου. Οι φοιτήτριες/ές χωρισμένες/οι σε ομάδες και υπό την εποπτεία των διδασκουσών/διδασκόντων επισκέπτονται για ορισμένο χρονικό διάστημα ομαδικά ένα νηπιαγωγείο, το οποίο επιλέγουν από λίστα που ανακοινώνεται στην αρχή της ακαδημαϊκής χρονιάς. Το μάθημα εστιάζεται στην ανάλυση και κατανόηση των παραμέτρων της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσα από το υλικό που προσκομίζουν οι ίδιες/οι οι φοιτήτριες/ές.

Η αξιολόγηση του μαθήματος πραγματοποιείται σταδιακά σε όλη τη διάρκεια του εξαμήνου μέσα από διαδοχικές εργασίες, οι οποίες παρουσιάζονται στην ολομέλεια, και μία συνολική ατομική ή ομαδική εργασία, η οποία υποστηρίζεται σε συνάντηση με την/τον διδάσκουσα/διδάσκοντα.

(901) Παιδαγωγική της διδασκαλίας I – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική

Διδάσκουσες: Χ. Δαφέρμου [Α-Κ], Μ. Σφυρόερα [Λ-Ω]

ε' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο γ' έτος.

Σε συνέχεια του μαθήματος «Παρατήρηση στο νηπιαγωγείο – Ανάλυση και κατανόηση του πλαισίου της τάξης», βασικές επιδιώξεις του μαθήματος αυτού του ε' εξαμήνου είναι οι φοιτήτριες/ές:

(α) να κατανοήσουν τη σημασία της επιστημονικής γνώσης για την εκπαιδευτική πράξη και (β) να αρχίσουν να διερευνούν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την εργασία στο νηπιαγωγείο.

Σε αυτήν την προοπτική στο πλαίσιο των μαθημάτων μελετάται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την προσχολική εκπαίδευση και προσφέρονται σεμινάρια από διδάσκουσες και διδάσκοντες του τμήματος, στα οποία επιχειρείται η σύνδεση της θεωρητικής γνώσης του επιστημονικού πεδίου που υπηρετούν με τα δρώμενα της τάξης.

Στο πλαίσιο της παρουσίας τους στα νηπιαγωγεία (μία φορά την εβδομάδα) οι φοιτήτριες και οι φοιτητές πραγματοποιούν απλές ή συμμετοχικές παρατηρήσεις και περιορισμένου εύρους διδακτικές παρεμβάσεις. Τα ατομικά δελτία παρατήρησης που συντάσσουν, καθώς και οι διδακτικές παρεμβάσεις που σχεδιάζουν και υλοποιούν συνεργαζόμενες/οι σε ομάδες συζητούνται και αναλύονται στο πλαίσιο του μαθήματος, αλλά και των συστηματικών συναντήσεων με συνεργάτριες/τες εκπαιδευτικούς, οι οποίες/οι συμβάλλουν στην εποπτεία της πρακτικής τους άσκησης.

Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητριών/ών πραγματοποιείται σταδιακά κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, μέσα από διαδοχικές εργασίες, οι οποίες παρουσιάζονται στην ολομέλεια και εντάσσονται στο φάκελο που παραδίδουν στο τέλος του εξαμήνου, αλλά και τις περιορισμένου εύρους παρεμβάσεις που αναπτύσσουν στην τάξη.

(902) Παιδαγωγική της διδασκαλίας II – Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική

Διδάσκουσες: Χ. Δαφέρμου [Α-Κ], Μ. Σφυρόερα [Λ-Ω]

στ' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο γ' έτος.

Βασική επιδίωξη του μαθήματος είναι να καταστούν οι φοιτήτριες/ές ικανές/οί να αξιοποιούν κριτικά το εκάστοτε θεσμικό πλαίσιο για την εργασία στο νηπιαγωγείο. Σε αυτήν την προοπτική: (α) αναλύεται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, με αναφορά σε σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα για τη μάθηση και τη διδασκαλία στις μικρές ηλικίες και (β) προσφέρονται σεμινάρια από εξειδικευμένους επιστήμονες, τα οποία επικεντρώνονται σε συγκεκριμένες πτυχές της εκπαιδευτικής πραγματικότητας, αναδεικνύοντας τρόπους επιστημονικά τεκμηριωμένης

διαχείρισής της. Στο νηπιαγωγείο οι φοιτήτριες και οι φοιτητές αναλαμβάνουν τη συνολική διαχείριση της τάξης, αξιοποιώντας γνώσεις και εμπειρίες των προηγούμενων εξαμήνων, καθώς και όσα προσεγγίζονται στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος. Οι εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί και οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούν ατομικά ή σε μικρές ομάδες συζητούνται και αναλύονται στο πλαίσιο των μαθημάτων και των συναντήσεων με συνεργάτριες/τες εκπαιδευτικούς, οι οποίες/οι συμβάλλουν στην εποπτεία της πρακτικής τους άσκησης.

Η αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητριών/ών πραγματοποιείται σταδιακά κατά τη διάρκεια του εξαμήνου μέσα από διαδοχικές εργασίες, οι οποίες παρουσιάζονται στην ολομέλεια και εντάσσονται στο φάκελο που παραδίδουν στο τέλος του εξαμήνου, αλλά και τις παρεμβάσεις που αναπτύσσουν στην τάξη.

(903) Παιδαγωγική της διδασκαλίας III - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

Διδάσκων: Κ. Χρυσάφιδης

ζ' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο δ' έτος.

A. Θεωρητική προσέγγιση της μεθόδου project:

- Επιστημολογικές και ψυχοπαιδαγωγικές αφηρηρίες,
- Ιστορική αναδρομή, νέες κατευθύνσεις,
- Τρόποι και δυνατότητες εισαγωγής στο σχολείο,
- Η περίπτωση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

B. Ο ρόλος της επικοινωνίας στη διαμόρφωση κατάλληλου μαθησιακού κλίματος, για την εισαγωγή της μεθόδου project. Η σημασία του τεχνικού, του πρακτικού και του χειραφετικού ενδιαφέροντος (J. Habermas)

Γ. Ασκήσεις εφαρμογής της μεθόδου project στο Νηπιαγωγείο, με βάση τις προδιαγραφές του αναλυτικού προγράμματος, τις συνθήκες της καθημερινότητας και τη σχετική εμπειρία των φοιτητών, από τις περιόδους I και II. Στόχος των πρακτικών ασκήσεων την περίοδο αυτή είναι να γίνει ένας αναστοχασμός, για την αντιμετώπιση αρνητικών καταστάσεων και βελτίωση της δράσης.

(904) Παιδαγωγική της διδασκαλίας IV - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

Διδάσκων: Κ. Χρυσάφιδης

η' εξάμηνο

Υποχρεωτικό στο δ' έτος.

Οι φοιτητές αυτής της περιόδου είναι εξοικειωμένοι ήδη με τη θεωρητική προσέγγιση της μεθόδου project. Έχουν αρκετές εμπειρίες από τις πρακτικές εφαρμογές του προηγούμενου εξαμήνου, όσο και από τα ποικίλα παραδείγματα από την παγκόσμια εικόνα του Νηπιαγωγείου.

Στο θεωρητικό τομέα γίνεται μια προσπάθεια εξοικείωσης με τα συστατικά στοιχεία που συγκροτούν την προσχολική αγωγή στην Ελλάδα και ιδιαίτερα τα

θέματα που ανακύπτουν από την εισαγωγή της διαθεματικότητας και της ευέλικτης ζώνης.

Στην πρακτική άσκηση θα πρέπει να φέρουν σε πέρας ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα project, στηριγμένο στις αρχές της μεθόδου. Ταυτόχρονα θα πρέπει να είναι σε θέση να αιτιολογούν τις αποφάσεις τους ως προς την ανταπόκριση στα αιτήματα του σχεδιασμού δράσης αλλά και να αξιολογούν τα αποτελέσματα, με βάση την κονστρακτιβιστική προσέγγιση (J. Piaget – L.S. Vygotsky).

Ενότητα 10. Θεματικές Εργαστηριακές Εβδομάδες

Οι Θεματικές Εργαστηριακές Εβδομάδες εξετάζουν θέματα που συνδέονται με ζητήματα κρίσιμα για την εκπαίδευση, όπως η διαπολιτισμική εκπαίδευση, το φύλο, η ειδική αγωγή, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η σχέση ψυχολογίας και εκπαίδευσης. Η ιδιαιτερότητά τους συνίσταται στα εξής. Καταρχάς στη διεξαγωγή τους συμβάλλουν διαφορετικοί εξωτερικοί επιστήμονες προσκεκλημένοι από τους υπεύθυνους διδάσκοντες. Επιπλέον η διάρκεια των μαθημάτων συμπυκνώνεται σε μια βδομάδα. Τέλος, η μορφή των μαθημάτων είναι εργαστηριακή, σε μικρές ομάδες και περιλαμβάνει οπωσδήποτε σύνδεση με την διδακτική πράξη. Οι φοιτητές/τριες εκπονούν μια μικρή εργασία την οποία παραδίδουν πριν την εκάστοτε εξεταστική περίοδο. Απευθύνονται αποκλειστικά στους φοιτητές/τριες του τρίτου έτους. Κάθε χρόνο διοργανώνονται τουλάχιστον 2 έως 4 τέτοιες Εβδομάδες, με θεματικές που είναι δυνατόν να ανανεώνονται. Οι φοιτητές/τριες επιλέγουν υποχρεωτικά μία από αυτές και τη δηλώνουν στη γραμματεία όπως και τα υπόλοιπα μαθήματα. Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκής χρονιάς ανακοινώνονται οι ΘΕΒ, το χρονικό διάστημα που θα λάβουν χώρα και το αναλυτικό τους περιεχόμενο. Ορίζεται μέγιστος αριθμός συμμετοχής των φοιτητών/τριών ανά ΘΕΒ, είτε το μισό του αντίστοιχου έτους αν οι προσφερόμενες ΘΕΒ είναι 2 ή το ένα τρίτο αν οι προσφερόμενες ΘΕΒ είναι 3 κ.ο.κ. Τα μαθήματα πραγματοποιούνται και τις επτά ημέρες της εβδομάδας, απογεύματα τις καθημερινές και πρωί και απόγευμα το Σάββατο και την Κυριακή. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική και δικαιολογείται μόνο μία απουσία ενός τριώρου.

(ΘΕ1) Διάπολιτισμική εκπαίδευση

Διδάσκουσα: Α. Ανδρούσου

ε' εξάμηνο

Επεξεργασία σε μικρές ομάδες, με βιωματικό τρόπο, ζητήματα που άπτονται της παρουσίας των ξένων παιδιών στο ελληνικό σχολείο. Με αφορμή διάφορα ερεθίσματα (ταινίες, μικρές θεατρικές παρεμβάσεις, μαρτυρίες, εκπαιδευτικό υλικό, κείμενα, κ.λπ) θα προσεγγιστούν θέματα όπως: ταυτότητα/ετερότητα, μετανάστευση, ρατσισμός και ξενοφοβία, κοινωνικές διακρίσεις, μειονότητες, κ.ά. Πεδίο αναφοράς θα είναι το σχολείο και η παιδαγωγική πράξη. Θα παρέμβουν εκπαιδευτικοί, σκηνοθέτες, μουσικοί, μετανάστες πρώτης και δεύτερης γενιάς, πανεπιστημιακοί διάφορων ειδικοτήτων. Οι φοιτητές/τριες θα αξιολογηθούν με εργασία. Θα δοθεί φάκελος με διάφορα κείμενα. Προτεινόμενη ιστοσελίδα: www.kleidiakiaiantikleidia.net

(ΘΕ2) Φύλο, σώμα, ετερότητες

Διδάσκουσες: *M. Λεοντσίνη, M. Μακρυνιώτη*

στ' εξάμηνο

Μετονομασία της ΘΕ2: *Εκπαίδευση, κοινωνικό φύλο και σώμα*

Επεξεργασία της έννοιας του κοινωνικού φύλου, υπό το πρίσμα της παραδοχής ότι οι σύγχρονες πατριαρχικές κοινωνίες χαρακτηρίζονται από ασυμμετρία των φύλων. Αναφορά στη διαπλοκή του φύλου με τη φυλή, την τάξη, τη θρησκεία κ.ά. καθώς και στη σχέση του με τα φαινόμενα των διακρίσεων. Ευαισθητοποίηση στη θεωρητική και πολιτική διάσταση των προσωπικών βιωμάτων. Ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο της εκπαίδευσης στην κατασκευή του κοινωνικού φύλου και στην αναπαραγωγή αυτής της ασυμμετρίας. Παρεμβάσεις από ειδικούς στις παραπάνω θεματικές, με βάση θεωρητικές εισηγήσεις και αναφορές στην εμπειρία τους. Οι φοιτήτριες και οι φοιτητές θα επεξεργαστούν σε μικρές βιωματικές ομάδες ζητήματα που αφορούν τις σχέσεις των φύλων, τη θηλυκότητα και τον ανδρισμό. Λογοτεχνικά κείμενα, διαφημίσεις, προβολές ταινιών ή έργων τέχνης θα διερευνηθούν ως τόποι δόμησης των κυρίαρχων αναπαραστάσεων του ανδρισμού και της θηλυκότητας. Θα δοθεί φάκελος με σχετικά κείμενα. Η αξιολόγηση θα γίνει με βάση ατομική εργασία.

(ΘΕ3) Περιβαλλοντική εκπαίδευση

Διδάσκουσα: *E. Φλογαίτη*

ε' εξάμηνο

Επεξεργασία σε μικρές ομάδες με βιωματικό τρόπο εννοιών και ζητημάτων σχετικών με την περιβαλλοντική εκπαίδευση όπως για παράδειγμα η αειφόρος οικονομική ανάπτυξη, η αειφορία και το αειφόρο σχολείο, οι διαπλεκόμενες έννοιες της διεπιστημονικότητας, της ολιστικής προσέγγισης στη μάθηση, της συστημικής προσέγγισης, της διαθεματικότητας, καθώς και ζητήματα που εγείρονται σε σχέση με την επίλυση προβλημάτων, τη διευθέτηση συγκρούσεων, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και δράσης, τη διασαφήνιση και επεξεργασία αξιών κ.λπ. Πεδίο αναφοράς θα είναι το σχολείο και η παιδαγωγική πράξη. Θα παρέμβουν πανεπιστημιακοί, ερευνητές, εκπαιδευτικοί κ.ά. Θα δοθεί φάκελος με σχετικά κείμενα. Η αξιολόγηση θα γίνει με εργασίες.

(ΘΕ4) Παιδί και παιχνίδι

Διδάσκουσα: *P. Παπαδοπούλου,*
συνεργασία *A. Ανδρούσου, M. Κανατσούλη*

στ' εξάμηνο

Στη Θεματική Εργαστηριακή Εβδομάδα με θέμα «Παιδί και Παιχνίδι», θα προσεγγιστούν ποικίλες διαστάσεις του παιχνιδιού μέσα από διαφορετικές επιστημονικές οπτικές (π.χ. ψυχολογία, κοινωνιολογία, παιδαγωγική, παιδική λογοτεχνία) και εφαρμογές και θα εξεταστεί ο ρόλος και η θέση του παιχνιδιού στην ανάπτυξη και την εκπαίδευση των παιδιών. Με αφορμή διαφορετικά ερεθίσματα (π.χ. κείμενα, βιβλία, ταινίες, δραστηριότητες, επισκέψεις μουσείων κ.λπ.), οι φοιτητές/τριες θα επεξεργαστούν με βιωματικό τρόπο σε μικρές ομάδες ζητήματα όπως: θεωρητικές προσεγγίσεις για το παιχνίδι, το παιχνίδι στη λογοτεχνία και την τέχνη, το παραδοσιακό και το βιομηχανικό και ηλεκτρονικό παιχνίδι, οι χώροι του παιχνιδιού, το θεατρικό παιχνίδι κ.ά. Θα γίνουν παρεμβάσεις

από ειδικούς στα θέματα με τα οποία θα ασχοληθεί η ΘΕΒ, με θεωρητικές εισηγήσεις και οργάνωση δραστηριοτήτων. Θα δοθεί φάκελος με κείμενα. Η αξιολόγηση θα γίνει με εργασίες.

(ΘΕ6) Κοινωνικές ανισότητες και εκπαίδευση

Διδάσκουσα: *N. Ασκοΐνη*

στ' εξάμηνο

Αντικείμενο είναι οι πολλαπλές εκδοχές της κοινωνικής ανισότητας στην εκπαίδευση και οι μηχανισμοί με τους οποίους ο εκπαιδευτικός θεσμός ενισχύει και (ανα)παράγει την ανισότητα. Η έμφαση δίνεται στις ταξικές ανισότητες, αλλά παράλληλα εξετάζεται πώς διαπλέκονται με τις εθνοπολιτισμικές διαφορές και ιεραρχίες. Βασικός στόχος είναι η διαμόρφωση ενός πρίσματος «ανάγνωσης» των κοινωνικών ανισοτήτων και κυρίως των αόρατων μορφών τους στο χώρο του σχολείου. Η επεξεργασία των σχετικών ζητημάτων γίνεται σε μικρές ομάδες με βιωματικές μεθόδους και με βάση την ανάλυση εμπειριών και παραδειγμάτων. Ως έναυσμα χρησιμοποιείται ποικίλο υλικό (λογοτεχνικά κείμενα, ταινίες, ερευνητικό υλικό), το οποίο αναλύεται με τη βοήθεια των ειδικών επιστημόνων και εκπαιδευτικών που παρεμβαίνουν. Δίνεται φάκελος με σχετικά κείμενα και η αξιολόγηση γίνεται με εργασία.

(ΘΕ7) Διαφοροποιημένη παιδαγωγική

Διδάσκοντες: *Χαρά Δαφέρμου, Μαρία Σφυρόερα, Βασίλης Τσάφος* στ' εξάμηνο

Στόχος της θεματικής βδομάδας είναι η προσέγγιση με βιωματικό τρόπο, σε μικρές ομάδες, ζητημάτων που εστιάζουν στην παιδαγωγική αξιοποίηση της ανομοιογένειας στη σχολική τάξη. Οι φοιτήτριες/τές με αφετηρία την επεξεργασία ταινιών, προσωπικών αφηγήσεων και σχετικών κειμένων θα προσεγγίσουν έννοιες που συνδέονται με το θεωρητικό πλαίσιο της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής όπως: κίνητρο, αξιοποίηση του βιώματος, συστηματική παρατήρηση της εξέλιξης των παιδιών, διαμεσολαβητικός-υποστηρικτικός ρόλος της/του εκπαιδευτικού, συνεργατική μάθηση, δημιουργική αλληλεπίδραση κ.ά. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην ανάπτυξη προβληματισμού και συζήτησης σχετικά με τις σημαντικές ευκαιρίες που μπορεί να παρέχει η ανομοιογένεια στη σχολική τάξη σε μια προοπτική εμπλουτισμού της μαθησιακής διαδικασίας. Θα παρέμβουν εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου) και πανεπιστημιακοί. Θα δοθεί φάκελος με κείμενα. Οι φοιτητές θα αξιολογηθούν με εργασία.

Ενότητα 11. Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία

Η πτυχιακή εργασία συνδέεται με τις πιο δημιουργικές διεργασίες στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών. Προϋποθέτει στενή συνεργασία ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό και τους/τις φοιτητές/τριες, αλλά και μεταξύ των τελευταίων όταν η εργασία είναι ομαδική. Δημιουργείται η δυνατότητα για τους/τις φοιτητές/τριες να συνθέσουν τις γνώσεις που έχουν κατακτήσει με τρόπο επιστημονικό αλλά και προσωπικό, να συνδυάσουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις με εμπειρικές εφαρμογές και παιδαγωγικές παρεμβάσεις μέσα από διαδικασίες τεκμηρίωσης και κριτικές αναλύσεις. Η εργασία παρέχει τη δυνατότητα για την καλλιέργεια βασικών

δεξιότητων που συνδέονται με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού: συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, στην επίλυση προβλημάτων σε πολλαπλά επίπεδα, στην ικανότητα αυτενέργειας αλλά και συλλογικής εργασίας.

Η συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε ειδικά σεμινάρια για την πτυχιακή εργασία (ΕΣΠΕ), η παρακολούθηση της παρουσίασης διδακτορικών διατριβών, όπως και η ενδεχόμενη βοηθητική συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη ερευνητικών ικανοτήτων. Η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας στηρίζεται σε πιο δυναμικές, διαμορφωτικές μεθόδους αξιολόγησης, καθώς η στενότερη επαφή με τους/τις διδάσκοντες/ουσες οδηγεί σε ενδιαμέσες αξιολογήσεις με υποστηρικτικό χαρακτήρα για την παραγωγή ενός αξιόλογου προϊόντος. Μέσω της θεματολογίας των πτυχιακών εργασιών μπορούν να ενισχυθούν οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις και ως ένα βαθμό οι διατημηματικές συνεργασίες κατά την επίβλεψη των εργασιών.

Η δυνατότητα για εκπόνηση πτυχιακής εργασίας παρέχεται σε όσους/ες έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς αριθμό μαθημάτων αντιστοίχων με έξι εξάμηνα, δηλαδή τουλάχιστον 100 δ.μ. με την επαναληπτική περίοδο Σεπτεμβρίου. Η εργασία είναι προαιρετική και λαμβάνει 12 διδακτικές μονάδες, δηλαδή τις αντίστοιχες τεσσάρων μαθημάτων.

Κάθε μέλος ΔΕΠ, ανάλογα με την ειδικότητα και τις ανάγκες των μαθημάτων του μπορεί, εάν το επιθυμεί, να επιβλέπει πτυχιακές εργασίες, ατομικές ή συλλογικές. Οι συλλογικές εργασίες ενθαρρύνονται ιδιαίτερα και μπορούν να οργανώνονται σε ομάδες έως και τεσσάρων φοιτητών/τριών. Οι διδάσκοντες/ουσες καθορίζουν τα θέματα στα οποία προσφέρεται η δυνατότητα εργασίας στην αρχή κάθε χρόνου. Τα θέματα, οι διδάσκοντες που προσφέρονται γι' αυτή τη δυνατότητα όπως και ο μέγιστος αριθμός φοιτητών/τριών που μπορούν να επιβλέψουν, ανακοινώνονται από τη Γραμματεία τον Σεπτέμβρη κάθε ακαδημαϊκού έτους. Οι ενδιαφερόμενοι/ες φοιτητές θα πρέπει να έλθουν σε συνεννόηση με διδάσκοντα και εφόσον γίνουν αποδεκτοί για διπλωματική εργασία, θα πρέπει να δηλώσουν αυτή την επιλογή στη Γραμματεία. Η συνεργασία για τη διαμόρφωση της μεθοδολογίας αναπτύσσεται στον κύκλο των ειδικών σεμιναρίων για την εκπόνηση πτυχιακών εργασιών (ΕΣΠΕ) που αναλαμβάνει κάθε μέλος ΔΕΠ. Τα ΕΣΠΕ επικεντρώνονται στα θέματα που έχουν ανακοινώσει οι διδάσκοντες/ουσες. Στο πλαίσιο τους παρουσιάζεται το υλικό που επεξεργάζονται οι φοιτητές/τριες ενώ οι διδάσκοντες/ουσες παρεμβαίνουν όταν το κρίνουν αναγκαίο για την ολοκλήρωση κάθε εργασίας.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους, παραδίδεται γραπτή μέχρι τις 20 Μαΐου και υποστηρίζεται τον Ιούνιο. Σε περίπτωση που οι επιβλέποντες/ουσες κρίνουν ότι η επεξεργασία του θέματος δεν έχει ολοκληρωθεί, η υποστήριξη της πτυχιακής αναβάλλεται για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Οι φοιτητές/τριες που δεν ολοκληρώνουν την πτυχιακή μέσα σε αυτά τα χρονικά όρια χάνουν το δικαίωμα υποστήριξης και θα πρέπει να κάνουν άλλες επιλογές.

Στην πτυχιακή εργασία αναφέρονται το όνομα ή τα ονόματα των συγγραφέων, ο τίτλος, τα περιεχόμενα, η περίληψη, η εισαγωγή, η μεθοδολογία που ακολουθείται, τα δεδομένα και η επεξεργασία τους, τα αποτελέσματα και ο σχολιασμός, τα συμπεράσματα, οι προτάσεις, τα παραρτήματα και η βιβλιογραφία. Η πτυχιακή κατατίθεται δακτυλογραφημένη σε χαρτί Α4, έως 70 χαρακτήρες ανά γραμμή, με

μέγεθος γραμματοσειράς 12 στιγμών, με διάστιχο 1,5 και περιθώρια 2,5 εκατοστών. Η εργασία πρέπει να έχει έκταση γύρω στις 18.000-20.000 λέξεις (περίπου 80 σελίδες).

Μετά την παράδοση της εργασίας ορίζονται ως αξιολογητές/τριες, πέρα από τον/την επιβλέποντα/ουσα, και ένα μέλος ΔΕΠ συναφούς αντικείμενου. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση: (α) το βαθμό ανταπόκρισης των φοιτητών/τριών στις απαιτήσεις, όπως διαμορφώνονται στα ΕΣΠΕ (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση μόνο από τον/την επιβλέπων/ουσα. (β) τη γραπτή εργασία που κατατίθεται (60% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τα δύο μέλη ΔΕΠ. (γ) την προφορική παρουσίαση της εργασίας (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τα δύο μέλη ΔΕΠ. Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της γραπτής εργασίας αφορούν: (α) την ποιότητα του γραπτού λόγου, (β) τη χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας, (γ) την ποιότητα της πρακτικής ή της παρέμβασης που σχετίζεται με το θέμα που αναπτύσσεται. (δ) την ποιότητα και το επίπεδο του προσωπικού συλλογισμού του/της φοιτητή/τριας, (ε) την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Ενότητα 12. Προαιρετικό μάθημα από άλλο τμήμα του ΕΚΠΑ

Ο εμπλουτισμός του ατομικού προγράμματος σπουδών με την παρακολούθηση ενός μαθήματος από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Αθηνών συστήνεται ένθερμα. Μαθήματα που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με το αντικείμενο σπουδών του ΤΕΑΠΗ προσφέρονται σε Τμήματα όπως το Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Μαζικών Μέσων Επικοινωνίας, Ψυχολογίας, Παιδαγωγικής και Φιλοσοφίας, Φιλολογίας, Αγγλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας, Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης, Μουσικών Σπουδών, Θεατρικών Σπουδών, Φυσικής Αγωγής και άλλα. Για εγγραφή στα μαθήματα αυτά απαιτείται άδεια του διδάσκοντος ή της διδάσκουσας.

Ενότητα 13. Άλλη ξένη γλώσσα

Οι κάτοχοι των πτυχίων άλλων γλωσσών (γαλλικής, γερμανικής, ιταλικής, ισπανικής και ρώσικης γλώσσας) αντιστοίχων με το επίπεδο Γ2 του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας πιστώνονται με τρεις διδακτικές μονάδες επιπλέον, σύμφωνα με το ΦΕΚ 277, παράρτημα Γ/17-08-05.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στο Τ.Ε.Α.Π.Η. λειτουργούν τέσσερα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) σε συνεργασία με άλλα τμήματα και Πανεπιστήμια.

Διακρατικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα»

Το 1994 με πρωτοβουλία της Μαρίας Ηλιού, καθηγήτριας του ΤΕΑΠΗ, σε συνεργασία με την Dr. Eva Gamarnikow από το Institute of Education ιδρύθηκε το Πρόγραμμα “Συγκριτική Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα”. Αφετηρία για την οργάνωσή του αποτέλεσε η ανάγκη να τεθούν τα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προάσπισης τους στο επίκεντρο όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων. Το ακαδημαϊκό έτος 2001-02 το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών αναμορφώθηκε, αναπτύχθηκε και λειτούργησε ως ΠΜΣ “Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα” με δύο κατευθύνσεις: (1) Εκπαίδευση και Κοινωνικές Διακρίσεις (2) Ειδική Αγωγή.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-9, το ΠΜΣ “Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα”, κατεύθυνση ‘Κοινωνικές Διακρίσεις’, αναμορφώθηκε και λειτουργεί ως πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών, στον κλάδο των επιστημών της αγωγής, με τίτλο “Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα” (ΦΕΚ 2116/14-10-2008) του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Τ.Ε.Α.Π.Η.) και του Institute of Education (IOE) του Πανεπιστημίου του Λονδίνου.

Το Π.Μ.Σ., σύμφωνα με το Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.), οδηγεί στη χορήγηση μεταπτυχιακών τίτλων, στον κλάδο των Επιστημών της Αγωγής:

(α) Στους φοιτητές που εγγράφονται, φοιτούν και εκπονούν επιτυχώς τις προβλεπόμενες εργασίες στο ΕΚΠΑ και στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (IoE) Το Δίπλωμα απονέμεται από κοινού από τα δύο συνεργαζόμενα ιδρύματα.

Οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα που προσφέρονται και στα δύο πανεπιστήμια και αξιολογούνται με τα κριτήρια του αντίστοιχου πανεπιστημίου. Η φοίτηση είναι διετής και περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο πλήρη ακαδημαϊκά τρίμηνα (spring and summer term) στο Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (εαρινό εξάμηνο του πρώτου έτους σπουδών) και 3 ακαδημαϊκά εξάμηνα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

(β) Στους φοιτητές που φοιτούν και εκπονούν επιτυχώς τις προβλεπόμενες εργασίες στο ΕΚΠΑ. Το Δίπλωμα απονέμεται από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Αθηνών με αναφορά στο συνεργαζόμενο Ίδρυμα (Institute of Education). Οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα που προσφέρονται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια του. Η φοίτηση περιλαμβάνει 4 ακαδημαϊκά εξάμηνα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Υποψήφιοι φοιτητές μπορούν να είναι οι κάτοχοι πτυχίου συναφούς προς το αντικείμενο του μεταπτυχιακού με πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής και της αγγλικής γλώσσας. Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του προγράμματος και τους διδάσκοντες, καθώς και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες του Διακρατικού Προγράμματος “Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα”, αποκτούν γνώσεις που τους/τις καθιστούν ικανούς/ές να μελετούν και να αναλύουν (α) τις διαφορετικές κατηγορίες κοινωνικών ταξινομήσεων και ιεραρχήσεων και (β) τους ποικίλους τρόπους που αυτές αλληλεπιδρούν με την εκπαίδευση και συμβάλλουν στη συγκρότηση κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και στην παραγωγή ή την ενίσχυση κοινωνικών διακρίσεων. Αποκτούν επίσης ικανότητες μελέτης και σχεδιασμού πολιτικών αλλά και πρακτικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τα παραπάνω στη λειτουργία του εκπαιδευτικού θεσμού.

Το Διακρατικό Πρόγραμμα “Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα” (Joint MA in Education and Human Rights) διοικείται από τη Διοικούσα Επιτροπή (ΔΕ) με μέλη: Γίτσα Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια (Διευθύντρια του ΠΜΣ και Πρόεδρος της ΔΕ), Εύη Ζαμπέτα, Αναπλ. Καθηγήτρια, Μαίρη Λεοντσίνη, Επ. Καθηγήτρια και την Course Leader του Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου Δρ. Eva Gamarnikow.

Συμμετέχει ένας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Το γραφείο υποστήριξης των προγραμμάτων στεγάζεται στο κτήριο της Ιπποκράτους 35, 3ος όροφος, τηλ.: 210-36 88 526. Στο γραφείο υποστήριξης απασχολούνται οι Γεωργία Βεζύρη και Γεωργία Παπαδοπούλου. Επίσης, υποστηρίζονται διοικητικά από την κ. Α. Χαλαζωνίτη, υπάλληλο της Γραμματείας του ΤΕΑΠΗ, Νέο Χημείο, Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, δεξιά, τηλ.: 210-36 88 040.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ειδική Αγωγή»

Το ΠΜΣ “Ειδική Αγωγή” είναι από το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 ανεξάρτητο και αυτοτελές πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΕΑΠΗ. Ξεκίνησε να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2001-02 ως κατεύθυνση “Ειδική Αγωγή” του διεθνούς, διαπανεπιστημιακού και διατμηματικού, με το Institute of Education, University of London, ΠΜΣ “Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα”. Ως το 2004 χρηματοδοτήθηκε από την αντίστοιχη δράση του ΕΠΕΑΕΚ.

Από την αρχή της λειτουργίας του, σκοπός του Προγράμματος ήταν η εξειδίκευση των μεταπτυχιακών φοιτητών και φοιτητριών (ΜΦ) σε θέματα ευαισθητοποίησης και διδασκαλίας για την εκπαίδευση και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Βασική επιδίωξη του Προγράμματος είναι η προσφορά υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών λαμβάνοντας υπόψη τους νέους επιστημονικούς προβληματισμούς και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της ελληνικής κοινωνίας για εξειδικευμένες γνώσεις σε συγκεκριμένους τομείς της εκπαίδευσης.

Το ΠΜΣ “Ειδική Αγωγή” αξιοποιεί πλήρως τις δυνατότητες του ΤΕΑΠΗ ως προς τα εξειδικευμένα μέλη ΔΕΠ που διαθέτει, τις δραστηριότητές του για την ανάπτυξη της έρευνας και της επαγγελματικής εξειδίκευσης-κατάρτισης, καθώς επίσης και τις διεθνείς συνεργασίες του Τμήματος με άλλα ΑΕΙ και ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Αναποκρίνεται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και της ελληνικής κοινωνίας, η οποία καλείται να αντιμετωπίσει πολλαπλές κοινωνικές διαφορές και αλλαγές, καθώς επίσης και τις συνέπειές τους στην εκπαίδευση.

Οι ΜΦ του Προγράμματος “Ειδική Αγωγή” αποκτούν γνώσεις (α) για τα άτομα με αναπηρίες, τις ιδιαιτερότητες και τις ειδικές εκπαιδευτικές τους ανάγκες, και (β) για τις σύγχρονες προσεγγίσεις σχετικά με τους ποικίλους τρόπους που οι ιδιαιτερότητες αυτές αλληλεπιδρούν με την εκπαίδευση και την κοινωνική τους ένταξη. Αποκτούν επίσης ικανότητες για να διδάξουν σε ειδικές τάξεις ή για να αντιμετωπίσουν παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο πλαίσιο της ένταξης στο κανονικό σχολείο. Ο Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών απονέμεται από το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Το διετές Πρόγραμμα “Ειδική Αγωγή” περιλαμβάνει ένα εξάμηνο (το εαρινό του πρώτου έτους σπουδών) πρακτικής άσκησης, με εποπτεία, σε ενταξιακά προγράμματα, ειδικά σχολεία, Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ) ή και σε αναγνωρισμένα από το κράτος θεραπευτικά Κέντρα Ημέρας. Στους αποφοίτους απονέμεται Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικεύσεως στην Ειδική Αγωγή, του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να είναι οι κάτοχοι πτυχίου συναφούς προς το αντικείμενο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, με πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής και της αγγλικής γλώσσας. Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του προγράμματος και τους διδάσκοντες, καθώς και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Ειδική Αγωγή” διοικείται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (ΓΣΕΣ) του ΤΕΑΠΗ. Τα θέματα που αφορούν το ΠΜΣ εισάγουν τα μέλη Συντονιστικής Επιτροπής, που για το ακαδημαϊκό έτος 2008-09 ορίστηκαν οι εξής: οι Καθηγήτριες Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου (διευθύντρια) και Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη, η Επίκουρη καθηγήτρια Καλλιρόη Παπαδοπούλου και αναπληρωματικό μέλος η Λέκτορας Δέσποινα Παπούδη.

Το ΠΜΣ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γραμματεία του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Ναυαρίνου 13^α, ισόγειο (Αθανασία Χαλαζωνίτη, τηλέφωνο: 210 3688040).

Υποστηρίζεται επίσης από το Γραφείο του ΜΠΣ, Ιπποκράτους 35, 3^{ος} όροφος. Στο Γραφείο του ΠΜΣ απασχολείται η Κατερίνα Μίχα και κατά περίπτωση η Γεωργία Παπαδοπούλου, ως ειδική συνεργάτιδα.

Τηλέφωνο Γραφείου : 210 3688526 e-mail: pmsteapi@ecd.uoa.gr
ιστοσελίδα: www.ecd.uoa.gr/metap.htm

Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία»

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών “Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία” (ΠΜΣΠΕΚ) είναι διατμηματικό και οργανώνεται σε συνεργασία με το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (ΤΠΕΔΔ) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Υποστηρίζεται διοικητικά από το ΤΠΕΔΔ. Η συνεργασία των δύο Τμημάτων θεσμοθετήθηκε το 1997, δύο χρόνια μετά τη δοκιμαστική λειτουργία του Προγράμματος στο ΤΠΕΔΔ, με στόχο να ενισχυθεί η κατεύθυνση της

Κοινωνιολογίας και να εμπλουτιστεί το διαθέσιμο επιστημονικό δυναμικό. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, το ΠΜΣΠΕΚ χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ), κατά την περίοδο 1998-2000. Με την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης αυτής το Πρόγραμμα έχει εξασφαλίσει επαρκή υποδομή, τόσο σε τεχνικό εξοπλισμό όσο και σε εκπαιδευτικό υλικό.

Το ΠΜΣΠΕΚ απονέμει τους ακόλουθους μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών:

- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικεύσεως: η διάρκεια φοίτησης είναι δύο ακαδημαϊκά έτη (τέσσερα εξάμηνα). Περιλαμβάνει δύο κατευθύνσεις, Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, τις οποίες οι φοιτητές/τριες επιλέγουν από το δεύτερο εξάμηνο σπουδών.
- Διδακτορικό Δίπλωμα: η μικρότερη διάρκεια φοίτησης είναι τρία (3) χρόνια και η μεγαλύτερη έξι (6), με δικαίωμα παράτασης μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Το ΠΜΣΠΕΚ απευθύνεται σε ευρύ φάσμα πτυχιούχων από ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια. Αποσκοπεί ωστόσο να επιλέγει κάθε φορά φοιτητές/τριες με υψηλές επιδόσεις και ισχυρό κίνητρο. Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης για συμμετοχή στο Πρόγραμμα ανακοινώνονται στον ημερήσιο τύπο. Η αξιολόγηση των αιτήσεων πραγματοποιείται μια φορά το χρόνο σε δύο στάδια. Στο πρώτο οι αιτήσεις εξετάζονται από την Επιτροπή Αξιολόγησης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδικεύσεως, η οποία επιλέγει εκείνες που θα προχωρήσουν στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, στο οποίο προβλέπεται συνέντευξη των υποψηφίων.

Η συμμετοχή στο ΠΜΣΠΕΚ προβλέπει την καταβολή διδάκτρων, τα οποία δαπανώνται για την καλύτερη λειτουργία του. Προβλέπεται πάντως και η οικονομική ενίσχυση των φοιτητών/τριών, που συνδυάζεται με τη συμβολή τους στην κάλυψη διοικητικών αναγκών. Επιπλέον οι φοιτητές/τριες του Προγράμματος δικαιούνται χαμηλότοκο μακροχρόνιο δάνειο από τις Τράπεζες για τη χρηματοδότηση των σπουδών τους, ενώ απολαμβάνουν και όλων των ωφελειών που προκύπτουν από τη φοιτητική τους ιδιότητα.

Οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣΠΕΚ έχουν πρόσβαση στις βιβλιοθήκες των δύο Τμημάτων καθώς και στα Εργαστήρια Πολιτικής Επικοινωνίας και Πληροφορικής του ΤΠΕΔΔ. Στις δραστηριότητες του Προγράμματος περιλαμβάνονται εκδηλώσεις (ομιλίες, συνέδρια και σεμινάρια) που εξοικειώνουν τους/τις φοιτητές/τριες με ζητήματα που αφορούν άμεσα τις θεματικές του και συμβάλλουν στην ανάπτυξη της σχετικής προβληματικής στην ελληνική κοινωνία.

Το Πρόγραμμα διευθύνει πενταμελής Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τρία μέλη του ΤΠΕΔΔ και δύο μέλη του ΤΕΑΠΗ. Το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στεγάζεται στο κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών που βρίσκεται στην οδό Αιόλου 42-44. Το τηλέφωνο της Γραμματείας είναι 210-36 89 539.

Διαπανεπιστημιακό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση»

Το Διαπανεπιστημιακό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με αντικείμενο “Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση”, το οποίο δέχθηκε τους/τις πρώτους/τες φοιτητές/τριες κατά το ακαδημαϊκό έτος 2005-06. Στο πρόγραμμα συνεργάζονται το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών καθώς και το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, και το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Στο πρόγραμμα συνεργάζεται συμπράττοντας το Τμήμα Ηλεκτρονικής του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πειραιά.

Το Πρόγραμμα στοχεύει στην ανάπτυξη της κριτικής αξιολόγησης της έρευνας στον χώρο των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση, στην διεύρυνση των γνώσεων των φοιτητών/τριών σχετικά με τις πρακτικές εφαρμογές σ’ αυτό το χώρο, καθώς και στην ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας με ειδικούς στην εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στους τομείς της εκπαίδευσης.

Στο Διαπανεπιστημιακό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί: (α) Πτυχιούχοι των Τμημάτων που έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ή εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. (β) Πτυχιούχοι άλλων συναφών και ομοταγών Τμημάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής με επίσημα αναγνωρισμένους τίτλους σπουδών, αντίστοιχους και ισότιμους με τους ελληνικούς, σε ποσοστό επί των εισαγομένων φοιτητών καθοριζόμενο από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ).

Το Διαπανεπιστημιακό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών απονέμει τους ακόλουθους μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών:

- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης με διάρκεια φοίτησης δύο ακαδημαϊκά έτη (4 εξάμηνα)
- Διδακτορικό Δίπλωμα με διάρκεια φοίτησης από τρία ακαδημαϊκά έτη (6 εξάμηνα) έως και πέντε ακαδημαϊκά έτη (10 εξάμηνα).

Το πρόγραμμα διοικείται από Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ), την οποία αποτελούν τα εξής μέλη: Από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών η Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα, καθηγήτρια, Πρόεδρος της ΕΔΕ, ο Κωνσταντίνος Χρυσάφιδης, καθηγητής και ο Βασίλης Γιαλαμάς, αναπληρωτής καθηγητής, από το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης ο Μιχάλης Μείμαρης, καθηγητής, η Μπετίνα Ντάβου, αναπληρώτρια καθηγήτρια και ο Γιώργος Πλειός, επίκουρος καθηγητής, από το Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ο Σπύρος Παπαδόπουλος, επίκουρος καθηγητής, ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου, επίκουρος καθηγητής και ο Αλέξανδρος Ψυχούλης, επίκουρος καθηγητής, καθώς και ως εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών του Προγράμματος τον Νικόλαο Βλάσση.

Η Συντονιστική Επιτροπή του προγράμματος απαρτίζεται από τους: Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα ως τακτικό μέλος και Κωνσταντίνο Χρυσάφιδη ως αναπληρωματικό μέλος, Μιχάλη Μείμαρη ως τακτικό μέλος και Γιώργο Πλειό ως αναπληρωματικό μέλος, Σπύρο Παπαδόπουλο ως τακτικό μέλος και Γιώργο Παπακωνσταντίνου ως αναπληρωματικό μέλος.

Επισπεύδων φορέας είναι το ΤΕΑΠΗ του ΕΚΠΑ, το οποίο έχει και την ευθύνη της διοικητικής υποστήριξης του Προγράμματος. Η γραμματεία του Προγράμματος στεγάζεται στο κτήριο του Νέου Χημείου, Ναυαρίνου 13α.

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία»

Το Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην εκπαίδευση, την υγεία, την εργασία» έχει οργανωθεί από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στη Προσχολική Ηλικία (ΤΕΑΠΗ) του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010.

Το Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει ως αντικείμενο τη Συμβουλευτική Ψυχολογία και τη Συμβουλευτική. Έχει σχεδιασθεί για να προσφέρει επιστημονική γνώση και επαγγελματικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου για την δημιουργία εξειδικευμένου επιστημονικού δυναμικού στη Συμβουλευτική Ψυχολογία και τη Συμβουλευτική, ευαισθητοποιημένου σε πολιτισμικά ζητήματα. Καλύπτει δύο κατευθύνσεις:

- A) Συμβουλευτική Ψυχολογία
- B) Συμβουλευτική

Στοχεύει: α) Να εξοπλίσει τους φοιτητές με τις απαραίτητες γνώσεις, εμπειρίες και δεξιότητες που θα τους καταστήσουν ικανούς να επιδώσουν επαγγελματική σταδιοδρομία σε τομείς της αγοράς εργασίας, στους οποίους η Συμβουλευτική Ψυχολογία και η Συμβουλευτική κρίνονται αναγκαίες, β) Να καταστήσει ειδικούς στην Συμβουλευτική Ψυχολογία και τη Συμβουλευτική άτομα που θα στελεχώνουν πανεπιστήμια, σχολεία, νοσοκομεία, κέντρα υγείας, οργανισμούς, επιχειρήσεις και άλλους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, γ) Να προετοιμάσει ένα ειδικά καταρτισμένο επιστημονικό δυναμικό που θα στελεχώσει μελλοντικά τα ΑΕΙ και θα προωθήσει την έρευνα και την διδασκαλία στη Συμβουλευτική Ψυχολογία και τη Συμβουλευτική, δ) Να καταστήσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές ικανούς να συνδέσουν την θεωρία, την έρευνα και την πρακτική εφαρμογή στην σκέψη και την επαγγελματική τους κατάρτιση, έτσι ώστε να αποκτήσουν τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια προετοιμασία τους για την ακαδημαϊκή, επιστημονική, ερευνητική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία, τόσο στο χώρο της Ενωμένης Ευρώπης, όσο και παγκοσμίως.

Το Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών απονέμει τους ακόλουθους μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών:

- Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης (ΜΔΕ) στους εξής τομείς:

Συμβουλευτική Ψυχολογία Συμβουλευτική

Η διάρκεια φοίτησης είναι δύο ακαδημαϊκά έτη (τέσσερα εξάμηνα)

- Διδακτορικό Δίπλωμα: η μικρότερη διάρκεια φοίτησης είναι τρία (3) χρόνια και η μεγαλύτερη πέντε (5) χρόνια.

Στο Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών γίνονται δεκτοί:

1. Για την ειδίκευση στη «Συμβουλευτική Ψυχολογία»

α. πτυχιούχοι των Τμημάτων Ψυχολογίας Ελληνικών Πανεπιστημίων καθώς και

β. πτυχιούχοι Τμημάτων Ψυχολογίας αναγνωρισμένων ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι γνωρίζουν καλά την ελληνική γλώσσα.

2. Για την ειδίκευση στη «Συμβουλευτική»:

α. πτυχιούχοι των Τμημάτων ΦΠΨ με κατεύθυνση Ψυχολογία, Κοινωνικής Διοίκησης με κατεύθυνση Κοινωνική Εργασία, Νοσηλευτικής, Παιδαγωγικών και γενικά, Τμημάτων Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών επιστημών των ΑΕΙ της ημεδαπής και των αντίστοιχων τμημάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι γνωρίζουν καλά την ελληνική γλώσσα, καθώς και

β. πτυχιούχοι των Σχολών Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας των Τ.Ε.Ι., σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 12γ του άρθρου 5 του Ν. 2916/01 που προστέθηκε στο άρθρο 25 του Ν. 1401/87(ΦΕΚ 114Α').

Απαραίτητη προϋπόθεση για την παρακολούθηση του Προγράμματος είναι η άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας.

3. Για την κτήση του Διδακτορικού Διπλώματος γίνονται δεκτοί:

α) κάτοχοι ΜΔΕ του παρόντος Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

β) Κάτοχοι ΜΔΕ συγγενούς γνωστικού αντικείμενου με το παρόν ΠΜΣ της ημεδαπής ή άλλων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής (σύμφωνα με το άρθρο 12 παρ.2α του Ν.2083/1992).

Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του προγράμματος και τους διδάσκοντες, καθώς και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών περιλαμβάνονται στον οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ και στη ιστοσελίδα του Τμήματος www.ecd.uoa.gr.

Το Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην εκπαίδευση, την υγεία, την εργασία» διοικείται από Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (ΕΔΕ), την οποία αποτελούν τα εξής μέλη: Από το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών η Μαρία Μαλικιώση-Λοϊζου, καθηγήτρια, Πρόεδρος της ΕΔΕ, η Ευαγγελία Κούρτη, αναπληρώτρια καθηγήτρια και η Καλλιρρόη Παπαδοπούλου, επίκουρη καθηγήτρια. Από το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης οι καθηγήτριες Θεανώ Καλλινικάκη και Αντωνία Παπαστυλιανού και η αναπληρώτρια καθηγήτρια Αγάπη Κανδυλάκη.

Το ΠΜΣ υποστηρίζεται διοικητικά από τη Γραμματεία του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Ναυαρίνου 13α, ισόγειο (Κωνσταντίνα Λυκόκα, τηλέφωνο: 210-3688037, e-mail: klykoka@ecd.uoa.gr)

Διδακτορικό Δίπλωμα

Το Τμήμα προσφέρει τη δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής στα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει, με στόχο την προώθηση της επιστημονικής έρευνας. Οι διδακτορικές διατριβές εντάσσονται στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών που λειτουργούν, υπάρχει όμως δυνατότητα εγγραφής υποψηφίων διδασκτόρων και ανεξάρτητα από αυτό το πλαίσιο.

Οι υποψήφιοι διδάκτορες πρέπει να είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Κατά περίπτωση μπορούν να εξεταστούν και υποψηφιοί που δεν πληρούν αυτό το κριτήριο. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδασκτόρων γίνεται τρεις φορές το χρόνο (κατά τους μήνες Οκτώβριο, Φεβρουάριο και Μάιο). Οι σχετικές αιτήσεις με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία και συνοδεύονται από:

(α) Δείγμα επιστημονικής εργασίας (κατά προτίμηση αντίγραφο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας).

(β) Ερευνητική πρόταση (να μην υπερβαίνει τις 10 σελίδες), η οποία να παρουσιάζει συνοπτικά το θέμα, να το τοποθετεί στην τρέχουσα ακαδημαϊκή συζήτηση, να προτείνει τη μεθοδολογία έρευνας για την πραγματοποίηση της διατριβής και να περιλαμβάνει ενδεικτική βιβλιογραφία.

Οι αιτήσεις αξιολογούνται από τα μέλη ΔΕΠ που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο, εγκρίνονται από τη ΓΣ μετά από εισήγηση του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ.

Το Τμήμα, ανάλογα με τα ερευνητικά και θεωρητικά ενδιαφέροντα των μελών ΔΕΠ, έχει τη δυνατότητα να προκηρύξει θεματικές περιοχές που προσφέρονται για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Μεταδιδακτορική έρευνα

Στο ίδιο πλαίσιο παρέχεται η δυνατότητα διεξαγωγής μεταδιδακτορικής έρευνας από διδάκτορες των οποίων η διατριβή εμπίπτει στα ερευνητικά αντικείμενα του ΤΕΑΠΗ. Την εποπτεία της έρευνας αναλαμβάνει ένα μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Το θέμα της μεταδιδακτορικής έρευνας εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος έπειτα από εισήγηση του εποπτεύοντος μέλους ΔΕΠ. Το Τμήμα μπορεί να ζητήσει από τον/ην υποψήφιο/α, εφόσον αυτός/ή το επιθυμεί, να αναλάβει διδακτικές υποχρεώσεις. Τη διδασκαλία αναλαμβάνει από κοινού με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος. Το ΤΕΑΠΗ δεν έχει υποχρέωση αμοιβής των μεταδιδακτορικών ερευνητών, παρέχει όμως το δικαίωμα της πρόσβασης στη Βιβλιοθήκη με δικαίωμα δανεισμού καθώς και άλλες σχετικές διευκολύνσεις για τη διεξαγωγή της έρευνας.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Αθηνών (Δ.Ν.Α.) ιδρύθηκε και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1995-96 με το Νόμο 2327/95 (ΦΕΚ 156/31-7-95 Κεφ. Β' άρθρα 5,6,7,8 και 9). Τότε ανατέθηκε στο ΤΕΑΠΗ (επιονομαζόμενο τότε Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών) του Πανεπιστημίου Αθηνών η ευθύνη για την οργάνωση και τη λειτουργία του. Δόθηκε ωστόσο η δυνατότητα συνεργασίας με άλλα Τμήματα για την επίτευξη των σκοπών του Δ.Ν.Α.

Σκοπός του Δ.Ν.Α. είναι η μετεκπαίδευση και εξειδίκευση του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην προσχολική βαθμίδα. Στο πλαίσιο αυτό το Δ.Ν.Α. επιδιώκει: (α) να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα των επιστημών και ειδικότερα των επιστημών της αγωγής και της εκπαιδευτικής τεχνολογίας, (β) να προάγει την έρευνα, την παραγωγή και τη μετάδοση γνώσεων και εμπειριών που συμβάλλουν στην εκπαιδευτική ανάπτυξη της χώρας, (γ) να παρέχει τις απαραίτητες πρόσθετες γενικές και ειδικές γνώσεις και δεξιότητες, που εξασφαλίζουν την ελεύθερη και ισότιμη επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η δομή και λειτουργία του Δ.Ν.Α. καθορίζεται με τις διατάξεις του σχετικού νόμου ίδρυσής του. Η μετεκπαίδευση διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Η επιλογή των εκπαιδευτικών για φοίτηση γίνεται από το ΥΠΕΠΘ με γραπτές εξετάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης, που προβλέπεται από το άρθρο 9, παρ. 5, περίπτ. β' του παραπάνω Νόμου. Η φοίτηση είναι υποχρεωτική και κατά τη διάρκεια της οι μετεκπαιδευόμενοι/ες απαλλάσσονται από τα διδακτικά και διοικητικά τους καθήκοντα. Δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής για μετεκπαίδευση στο Δ.Ν.Α. έχουν οι νηπιαγωγοί δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης που έχουν συμπληρώσει πέντε χρόνια και δεν έχουν περισσότερα από είκοσι πέντε χρόνια εκπαιδευτικής υπηρεσίας. Στην παραπάνω προϋπηρεσία συμπεριλαμβάνεται και εκείνη που έχει ο/η εκπαιδευτικός και ως αναπληρωτής/ρια στη δημόσια εκπαίδευση.

Το Δ.Ν.Α. έχει δύο κατευθύνσεις: τη Γενική Αγωγή και την Ειδική Αγωγή. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει, μαθήματα, σεμινάρια, θεματική εβδομάδα και πρακτικές ασκήσεις. Μετά την επιτυχή περάτωση του προγράμματος μαθημάτων, χορηγείται δίπλωμα διετούς μετεκπαίδευσης στις επιστήμες της αγωγής. Οι κάτοχοι του τίτλου αυτού έχουν όλα τα δικαιώματα των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων των Α.Ε.Ι.

Η εσωτερική οργάνωση και η λειτουργία των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών του όπως και οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης του προσωπικού σε αντίστοιχες θέσεις ρυθμίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των Α.Ε.Ι. Όργανα διοίκησης του Διδασκαλείου είναι: (α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του ΤΕΑΠΗ ειδικά για θέματα του Διδασκαλείου, (β) Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και (γ) Ο/η πρόεδρος και οι δύο αντιπρόεδροι του Δ.Σ.

Η Γραμματεία του στεγάζεται στην οδό Ιπποκράτους 31, 5^{ος} όροφος, τηλέφωνο 210-36 88 551-4, Fax: 210-36 88 551, e-mail: didnip@ecd.uoa.gr.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι διδάσκοντες/ουσες του ΤΕΑΠΗ εμπλέκονται σε ποικίλες ερευνητικές δραστηριότητες και προγράμματα δράσης. Στη σχετική ενότητα αναφέρονται μόνο εκείνες οι δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από κάποιον φορέα όπως και τα ερευνητικά κέντρα που λειτουργούν στο πλαίσιο του Τμήματος.

Προγράμματα Έρευνας

Επαγγελματική γνώση στην εκπαίδευση και την υγεία: η αναδιάρθρωση της εργασίας και του επαγγελματικού βίου μεταξύ του κράτους και του πολίτη στην Ευρώπη (PROFKNOW)

Επιστημονική Υπεύθυνη: Ε. Ζαμπέτα.

Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Έρευνας, 6^ο Πλαίσιο Κοινωνικοοικονομικής Έρευνας, πρόγραμμα STREP.

Η έρευνα εξετάζει την εκπαίδευση και την υγεία ως τομείς της κοινωνικής πολιτικής του κράτους και επιχειρεί να αναλύσει τις συνέπειες της αναδιάρθρωσης κράτους πρόνοιας στον αναπροσδιορισμό της σχέσης κράτους-πολίτη. Το ζήτημα αυτό εξετάζεται μέσω της ανάλυσης των αναδιρθρώσεων που επιτελούνται στον επαγγελματικό βίο των εκπαιδευτικών και των νοσηλευτών. Το ενδιαφέρον της έρευνας εστιάζεται ιδιαίτερα στον κοινωνικό προσδιορισμό της επαγγελματικής γνώσης και στις διαδικασίες ανασυγκρότησης της έννοιας του επαγγελματισμού. Το μεθοδολογικό εργαλείο το οποίο έχει επιλεγεί είναι η σε βάθος ανάλυση αφηγήσεων του επαγγελματικού βίου (life histories). Η ταυτόχρονη διερεύνηση και αντιπαράθεση των αναδιρθρώσεων που επιτελούνται σε δύο διαφορετικά επαγγέλματα υψηλής κρισιμότητας για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών προς τον πολίτη αναμένεται να αναδείξει και ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά που τείνει να προσλάβει η σχέση κράτους-πολίτη στην αναδυόμενη Ευρωπαϊκή κοινωνία. Η έρευνα, η οποία είναι τριετούς διάρκειας, διεξάγεται ταυτόχρονα σε επτά χώρες και συγκεκριμένα, στην Αγγλία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Σουηδία και Φινλανδία. Τον διεθνή συντονισμό του προγράμματος έχει το Πανεπιστήμιο του Gothenburg με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή Sverker Lindblad. Στην ελληνική ερευνητική ομάδα μετέχουν επίσης οι Δρ. Γιάννης Σκαλκίδης, λέκτορας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Δρ. Νάσια Δακοπούλου, εκπαιδευτικός, Δρ. Δήμητρα Θωμά, εκπαιδευτικός, Δρ. Αρετή Σταυροπούλου, νοσηλεύτρια.

Πρόγραμμα «Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων»

Επιστημονικές Υπεύθυνες: Άννα Φραγκουδάκη και Θάλεια Δραγώνα.

Χρηματοδότηση: ΥΠΕΠΘ (Μέτρο 1.1, ΕΠΕΑΕΚ).

Το έργο πηγάζει από το Υπουργείο Παιδείας και χρηματοδοτείται κατά 80% από Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Ανήκει σε μέτρο του ΕΠΕΑΕΚ για τη βελτίωση της εκπαίδευσης ομάδων ελλήνων πολιτών που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό. Αφορά τον πληθυσμό ηλικίας 6-15 ετών της μειονότητας της Θράκης.

Το έργο ανατέθηκε το 1997 σε ομάδα επιστημόνων με επικεφαλής τις ως άνω υπεύθυνες, ενώ το 2000 και το 2005 η ίδια ομάδα επελέγη μετά από δημόσιο διαγωνισμό και διαδικασίες αξιολόγησης.

Το "Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων", στο εξής ΠΕΜ, είχε από το Υπουργείο Παιδείας τις ακόλουθες γενικές προδιαγραφές. Βασικός στόχος είναι η αναβάθμιση της εκπαίδευσης των παιδιών της μειονότητας σε σχολική ηλικία. Επιμέρους στόχοι είναι: η ενίσχυση της ελληνομάθειας, η καταπολέμηση της διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση και το άνοιγμα του δρόμου στα παιδιά της μειονότητας για την αρμονική ένταξη στην ελληνική κοινωνία μέσα από το σχολείο, επίσης η κοινωνική κινητικότητα μέσα από την άνοδο στις ανώτερες εκπαιδευτικές βαθμίδες. Οι γενικές προδιαγραφές έγιναν από τις ομάδες συνεργα(ρι)ών του ΠΕΜ συγκεκριμένο σχέδιο δράσεων και παρεμβάσεων που περιέλαβε τη δημιουργία νέων εκπαιδευτικών υλικών, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και ποικίλες παρεμβάσεις στην τοπική κοινωνία.

Ο μαθητικός πληθυσμός της μειονότητας στη Θράκη είναι 7.500 παιδιά 6-12 χρονών που φοιτούν στο δημοτικό σχολείο, και 3.100 έφηβοι 12-15 χρονών που φοιτούν στο γυμνάσιο. Το 90% των παιδιών ηλικίας δημοτικού φοιτά στα ξεχωριστά, αμιγή μειονοτικά δημοτικά σχολεία, που λειτουργούν με διπλό και δίγλωσσο πρόγραμμα. Τα μισά μαθήματα στα ελληνικά διδάσκουν εκπαιδευτικοί της πλειονότητας και τα μισά στα τουρκικά της μειονότητας. Το σύνολο σχεδόν των παιδιών ολοκληρώνει την 6χρονη εκπαίδευση του δημοτικού. Αρκετό όμως ποσοστό την τελειώνει με ελλιπή γνώση της ελληνικής γλώσσας. Μετά το δημοτικό, σήμερα 25% των παιδιών της μειονότητας φοιτά στα δύο μειονοτικά γυμνάσια και 75% σε δημόσια γυμνάσια. Η διαρροή από τη γυμνασιακή τριετία είναι ακόμα σήμερα ψηλή, με κύριο αίτιο την ανεπαρκή εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας στο (μειονοτικό) δημοτικό σχολείο.

Το ΠΕΜ ξεκίνησε το Σεπτέμβριο 1997 και ολοκληρώνεται το Ιούλιο 2008. Στο διάστημα αυτό έκανε τα ακόλουθα.

- *Σχολικά βιβλία και εκπαιδευτικά υλικά.*

Έγιναν σχολικά βιβλία και εκπαιδευτικά υλικά κατάλληλα για μαθη(ρι)ές με άλλη μητρική γλώσσα.

Για το δημοτικό σχολείο έγιναν 40 σχολικά βιβλία, μέθοδοι εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας, γραμματικές και λεξικά για αλλόγλωσσα παιδιά, ηλεκτρονική μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής και ηλεκτρονικά παιχνίδια μαθησιακά της ύλης του δημοτικού σχολείου. Το εκπαιδευτικό υλικό αναγνωρίζει και σέβεται την ταυτότητα των μειονοτικών μαθητών και είναι επιστημονικά θεμελιωμένο, παιδαγωγικά μοντέρνο, πολύχρωμο και ευχάριστο. Από το 2000 είναι τα επίσημα βιβλία του κράτους για τα μειονοτικά δημοτικά σχολεία.

Για το γυμνάσιο έγιναν συμπληρωματικά εκπαιδευτικά υλικά για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, γραμματική και λεξικά, εκπαιδευτικό υλικό για την ιστορία, τη λογοτεχνία, τα μαθηματικά, τη φυσική, και λογισμικό υλικό για τη γεωγραφία. Το σύνολο του υλικού είναι παιδαγωγικά μοντέρνο, κινητοποιεί την περιέργεια και την πρωτοβουλία των μαθητών και καλλιεργεί την ανάπτυξη κριτικής σκέψης.

- *Επιμόρφωση εκπαιδευτικών*

Έγινε συστηματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δημοτικού και γυμνασίου, 120 κατά μ.ό. ώρες ανά σχολικό έτος. Παράλληλα οι ομάδες των επιμορφωτών επισκέπτονταν τακτικά τους επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς στα σχολεία τους. Τα

θέματα των επιμορφώσεων συνοψίζονται στα εξής: η διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, η δίγλωσσία, οι σύγχρονες παιδαγωγικές τεχνικές, η χρήση των νέων εκπαιδευτικών υλικών, οι κοινωνικές ανισότητες στην εκπαίδευση, η διαχείριση των διαφορών, η σημασία της μητρικής γλώσσας στη μάθηση, η ξеноφοβία και οι διακρίσεις.

- *Επιμορφωτικά εργαλεία*

Την επιμόρφωση υποβοήθησαν ειδικά επιμορφωτικά υλικά, όπως μια εκπαιδευτική ταινία με τίτλο «Πώς σε λένε;» και περιεχόμενο τις ποικίλες ταυτότητες των πολιτών της Θράκης και στόχο τη συνύπαρξη ταυτοτήτων και πολιτισμών, επίσης μια σειρά από 34 μικρά βιβλία που είναι και στο διαδίκτυο www.kleidiakaiantikleidia.net με περιεχόμενα από το σύνολο των θεμάτων της επιμόρφωσης.

- *Έρευνες*

Όταν ξεκίνησε το ΠΕΜ το 1997 διαπιστώθηκε η απουσία πολλών στοιχείων για τα παιδιά της μειονότητας που οδήγησε στην οργάνωση απογραφικών και ποιοτικών ερευνών, με τα ακόλουθα περιεχόμενα: το κοινωνικό και μορφωτικό προφίλ των εκπαιδευτικών, η κοινωνική και μορφωτική ταυτότητα των γονέων μαθητών, τα επίπεδα ελληνομάθειας των μαθητών, το μέγεθος και τα αίτια της διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση, οι στάσεις απέναντι στο σχολείο, οι αναπαραστάσεις των εκπαιδευτικών και των γονέων για την εκπαίδευση και τις εθνοτικές ταυτότητες και άλλα.

- *Παρεμβάσεις στην τοπική κοινωνία*

Από την πρώτη κιόλας χρονιά έγινε φανερό ότι δεν επρόκειτο το ΠΕΜ να καταφέρει και πολλά πράγματα, εάν δεν έβρισκε τρόπους να εμπλέξει το σύνολο της τοπικής κοινωνίας.

Η πιο πετυχημένη παρέμβαση είναι η ίδρυση των Κέντρων Στήριξης του ΠΕΜ, των ΚΕΣΠΕΜ, είδος πολιτιστικών κέντρων, που διαθέτουν

Εργαστήρια υπολογιστών, βιβλιοθήκη, γραμματειακό προσωπικό μικτό (πλειονότητας και μειονότητας) και δίγλωσσο, και προσφέρουν τα απογεύματα και τα Σαββατοκύριακα όλο το σχολικό έτος, τα πρωινά το καλοκαίρι μαθήματα ελληνικής γλώσσας, συμβουλευτική για εκπαιδευτικούς και γονείς, δανειστική βιβλιοθήκη για παιδιά, βιβλιοθήκη εκπαιδευτικών υλικών για εκπαιδευτικούς, μαθήματα - ελληνικών για γονείς. Από το 2003 λειτούργησαν με μεγάλη εκπαιδευτική επιτυχία δύο ΚΕΣΠΕΜ στις πόλεις Κομοτηνή και Ξάνθη, από το 2006 λειτουργούν άλλα οχτώ σε μικρότερους οικισμούς (τέσσερις του νομού Ξάνθης και τέσσερις Ροδόπης), επίσης από το 2006 λειτουργούν δύο «Κινητά ΚΕΣΠΕΜ», αυτοκίνητα εφοδιασμένα με βιβλία και ηλεκτρονικούς υπολογιστές, που με τη βοήθεια εμψυχωτών μεταφέρουν το έργο του ΠΕΜ στα παιδιά των μακρινών και απομονωμένων οικισμών.

Στα ΚΕΣΠΕΜ λειτουργούν και τα Δημιουργικά Εργαστήρια Νέων (Δ.Ε.Ν.), με την επίβλεψη εμψυχωτών που ανήκουν τόσο στη μειονότητα όσο και στην πλειονότητα. Τα Δ.Ε.Ν. έχουν μικτές ομάδες παιδιών. Η σημασία αλλά και η επιτυχία αυτών των εργαστηρίων φαίνεται μέσα από τη σοφία που δείχνουν τα παιδιά, που είναι πολύ πιο ικανά να εφευρίσκουν γέφυρες στις ανομοιότητες και να διαπραγματεύονται τις διαφορές, ώστε να μην αναπαράγουν το παρελθόν αλλά να δημιουργούν το μέλλον.

Μεγαλύτερη επιτυχία από όλα έχουν τα μαθήματα στα ΚΕΣΠΕΜ και τα κινητά ΚΕΣΠΕΜ. Όντας έξω από το σχολείο, που πάντοτε χρειάζεται πολύ περισσότερο χρόνο για να αλλάξει, τα ΚΕΣΠΕΜ, με το μικτό τους προσωπικό, εφαρμόζουν στην

πράξη το θρακικό όραμα της πολυγλωσσίας, της συνύπαρξης και της συνεργασίας. Τα εκπαιδευτικά τους αποτελέσματα είναι θεαματικά καλά.

- Το σύνθημα του ΠΕΜ που αγάπησαν τα παιδιά είναι ένα πολύχρωμο παζλ με τη φράση, «Πρόσθεση, ΟΧΙ Αφαίρεση / Πολλαπλασιασμός, ΟΧΙ Διαίρεση». Δυο λόγια για τα αποτελέσματα του ΠΕΜ:

- Το 2007 τελείωσε το δημοτικό η πρώτη φουρνιά παιδιών που διδάχτηκαν με τα εκπαιδευτικά υλικά και τις μεθόδους του ΠΕΜ. Η διαρροή από την 9χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση που το 2000 ήταν 65% έχει μειωθεί στο μισό. Βέβαια είναι πάντα πολύ ψηλή αν αναλογιστεί κανείς ότι ο εθνικός μέσος όρος είναι 8%. Είναι ωστόσο πολύ ταχείες και μεγάλες οι αλλαγές ώστε να προδιαγράφουν ένα καλύτερο μέλλον. Μέσα σε 10 χρόνια από το 1995 η πρόσβαση στο γυμνάσιο έχει τετραπλασιαστεί. Μέσα σε 4 χρόνια από το 2000 η πρόσβαση στο λύκειο έχει αυξηθεί κατά 60%. Η ραγδαία η αύξηση ποσοστών συμμετοχής στη δευτεροβάθμια χαρακτηρίζει εξίσου τα κορίτσια.

- Για τα παιδιά της μειονότητας, το ΠΕΜ συνέβαλε αποφασιστικά στη μετατροπή της ελληνικής γλώσσας σε εργαλείο προσιτό στην εκμάθηση και συμβατό με τις προσδοκίες κοινωνικής ένταξης με στόχο την κοινωνική άνοδο και προκοπή. Ενίσχυσε τα κίνητρα μάθησης που υπήρχαν ήδη, ενίσχυσε την αυτοεικόνα των δυνατοτήτων, και ακόμα για το μικρό, σε σχέση με το σύνολο των κοντά δέκα χιλιάδων μαθητών, ποσοστό όσων παιδιών "φοίτησαν" και κοινωνικοποιήθηκαν στα ΚΕΣΠΕΜ, άνοιξε οριστικά το δρόμο της μάθησης, της σχολικής επιτυχίας και της αρμονικής κοινωνικής ένταξης.

Άρα οι αλλαγές στο χώρο της εκπαίδευσης των παιδιών της μειονότητας αποτυπώνονται σε αριθμούς ενδεικτικούς σημαντικής βελτίωσης, τόσο ως προς τα μεγέθη όσο ιδίως ως προς την ταχύτητα των αλλαγών, την αύξηση της πρόσβασης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τη μείωση της σχολικής διαρροής. Δεν πιστώνονται προφανώς μόνο στο έργο που έκανε το ΠΕΜ. Είναι αποτέλεσμα της αλλαγής προσανατολισμού της ελληνικής πολιτικής απέναντι στη μειονότητα και των γενικότερων κοινωνικών αλλαγών που επιτελούνται στην ίδια τη θρακική κοινωνία.

Στο ΠΕΜ εργάζονται σήμερα πάνω από 200 άτομα, επιστήμονες από τα πανεπιστήμια Αθηνών, Αιγαίου, Θεσσαλονίκης, Θράκης, Κρήτης και Πατρών, εκπαιδευτικοί α/θμιας και β/θμιας, και περίπου 80 άτομα μέλη της μειονότητας.

Εκτός των δύο υπευθύνων καθηγητριών του ΤΕΑΠΗ, βασικά στελέχη από το 1997 μέλη του ΤΕΑΠΗ είναι οι επίκουροι καθηγήτριες Αλεξάνδρα Ανδρούσου και Νέλλη Ασκούνη.

Η ιστοσελίδα του ΠΕΜ είναι: www.museduc.gr

Συγκριτική μελέτη για τις Πολιτικές Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας στην Ευρώπη σχετικά με την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων

Επιστημονική υπεύθυνη για την συμμετοχή του ΕΚΠΑ Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα. Συντονισμός Institut National de Recherche Pedagogique, Γαλλία. Η μελέτη εκπονείται στο πλαίσιο του προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ (δράσεις 6.1.2 και 6.2, DG EAC no CAC/65/05.

Η μελέτη βασίζεται στην κριτική ανάλυση της πραγματικότητας οκτώ διαφορετικών ευρωπαϊκών χωρών που συμμετέχουν και αποσκοπεί στην ανάπτυξη ενός συνόλου θεωρητικών εργαλείων που θα μπορούν να αξιοποιηθούν ευρύτερα από την ερευνητική κοινότητα. Τα αποτελέσματα θα οδηγήσουν σε μία έκδοση συνθετικού χαρακτήρα η οποία θα συμπεριλαμβάνει και συστάσεις για τις συγκεκριμένες πολιτικές.

Υποτακτική σύνταξη στη γλώσσα παιδιών με την ελληνική ως πρώτη και ως δεύτερη γλώσσα.

Επιστημονική Υπεύθυνη: Δ. Κατή

Χρηματοδότηση: Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόγραμμα Καποδίστριας

Η έρευνα έχει διπλό στόχο: α) Εμπλουτισμό μιας βάσης δεδομένων για την παιδική γλώσσα στα ελληνικά, η οποία έχει αρχίσει μέσω παλαιότερων χρηματοδοτήσεων. Συντελείται μέσω ηλεκτρονικής μεταγραφή δεδομένων ομιλίας που έχουν ήδη συλλεχθεί. Η βάση αυτή θα είναι προσβάσιμη στην ευρύτερη ερευνητική κοινότητα, ενώ θεωρείται σήμερα απαραίτητη σε μελέτες ομιλίας, οι οποίες θα ήταν πολύ χρονοβόρες χωρίς ηλεκτρονικά σώματα κειμένων (corpora) και ειδικά λογισμικά επεξεργασίας τους. β) Αξιοποίηση της βάσης αυτής για να μελετηθεί ειδικότερα η υποτακτική σύνταξη και ο τρόπος που αναπτύσσεται στο λόγο παιδιών που μιλούν την ελληνική ως πρώτη αλλά και ως δεύτερη γλώσσα. Θα αναλυθούν πιο συγκεκριμένα δεδομένα από συνομιλίες και αφηγήσεις παιδιών ηλικίας 2-12 ετών όπως και ενηλίκων. Η εστίαση σε αυτή τη θεματική μπορεί να συμβάλλει τόσο στη θεωρία της γλωσσικής ανάπτυξης όσο και σε εκπαιδευτικές εφαρμογές ειδικότερα μάλιστα καθώς αφορά και παιδιά που δεν έχουν την ελληνική ως μητρική γλώσσα αλλά αποτελούν σήμερα αξιοσημείωτο ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού.

Οι αντιλήψεις των γονέων για το παιχνίδι των παιδιών

Επιστημονική Υπεύθυνη: Δ. Παπουδη σε συνεργασία με Κ. Παπαδοπούλου

Χρηματοδότηση: Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόγραμμα Καποδίστριας

Σκοπός της μελέτης είναι να διερευνήσει τις αντιλήψεις των γονέων για το παιχνίδι και το ρόλο του στην ανάπτυξη των παιδιών. Θεωρείται ως πιο κατάλληλη θεωρητική προσέγγιση η κοινωνικο-πολιτισμική καθώς εστιάζει στο ρόλο του κοινωνικού περιβάλλοντος, στο ρόλο των γονέων στην ανάπτυξη των παιδιών, στην αλληλεπίδραση γονέα-παιδιού και στη σπουδαιότητα του παιχνιδιού για την ανάπτυξη. Η έρευνα θα πραγματοποιηθεί σε γονείς και παιδιά προσχολικής ηλικίας, που θα προσεγγιστούν μέσω των νηπιαγωγείων στα οποία φοιτούν τα παιδιά. Πρόκειται να καταρτιστεί ερωτηματολόγιο για τη διερεύνηση των αντιλήψεων των γονέων για το παιχνίδι των παιδιών, το οποίο θα εντοπισθεί μέσα από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας και θα προσαρμοστεί σύμφωνα με τους στόχους της μελέτης. Η μελέτη θα καλύψει ένα σημαντικό κενό στην Ελληνική βιβλιογραφία σχετικά με τις αντιλήψεις των γονέων για το παιχνίδι των παιδιών. Ταυτόχρονα, θα συμβάλλει στην κατανόηση παραμέτρων που προσδιορίζουν το είδος και την ποιότητα αλληλεπίδρασης γονέα-παιδιού καθώς και στην διερεύνηση μηχανισμών που συνδέουν τις γονικές αντιλήψεις με το παιχνίδι των παιδιών.

Ερευνητικά Κέντρα

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Ι.Ε.Α.

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, I.E.A.) έχει έδρα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ερευνητική δραστηριότητα που άρχισε το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 στο Πανεπιστήμιο Πατρών από τη Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Το κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον του Κέντρου εστιάζεται στην κοινωνικο-οικονομική προέλευση, τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά και τις εκπαιδευτικές στρατηγικές και πρακτικές που σχετίζονται με τη σχολική επιτυχία και τη σχολική αποτυχία. Παράλληλα, η σχέση του σχολείου και της κοινωνικής δομής αποτελεί ιδιαίτερο αντικείμενο έρευνας λόγω του πολύ ειδικού ρόλου που έχει ο εκπαιδευτικός θεσμός στην αναπαραγωγή της ελληνικής κοινωνίας και κουλτούρας. Από το 1996 το Κέντρο της Ι.Ε.Α. λειτουργεί στο Τμήμα Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Αθηνών με Διευθύντρια την καθηγήτρια Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη και σημαντικό αριθμό συνεργατών – μελών ΔΕΠ Ελληνικών και ξένων ΑΕΙ. Το ερευνητικό προσωπικό αποτελείται από τις Μ. Ντελίκου, Χ. Πολυδωρίδη και τους κατά περίπτωση ειδικούς ερευνητές Γ. Παπαδιαμαντάκη, Γ. Παπαδοπούλου και Γ. Φραγκούλη.

Η Ι.Ε.Α. λειτουργεί ως δίκτυο δια-εθνικών εκπαιδευτικών ερευνών με τη συνεργασία ερευνητών, εκπαιδευτικών, και ειδικών εκπαιδευτικής πολιτικής, που έχει αναπτυχθεί στη διάρκεια των σαράντα χρόνων λειτουργίας. Σήμερα, πανεπιστημιακοί και ερευνητές από 60 περίπου διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα συγκροτούν το δίκτυο της ΙΕΑ, που έχει ολοκληρώσει περίπου 20 δια-εθνικές έρευνες.

Οι έρευνες καταγράφουν, συσχετίζουν, αποσαφηνίζουν, ερμηνεύουν και διαθέτουν στην ερευνητική κοινότητα και στις κοινωνίες των εκπαιδευτικών συστημάτων που αναφέρονται σ' αυτές, πραγματολογικό υλικό και αναλύσεις για τους παράγοντες που σχετίζονται με τη σχολική επιτυχία και αποτυχία και τις εκπαιδευτικές πρακτικές. Οι έρευνες περιλαμβάνουν μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων και ανάλυση των διδακτικών βιβλίων. Περιλαμβάνουν καταγραφή της επίδοσης των μαθητών σε ειδικές δοκιμασίες, του κοινωνικού και πολιτισμικού τους περιβάλλοντος, των αντιλήψεων και των στάσεων, και των εκπαιδευτικών στρατηγικών τους. Περιλαμβάνουν επίσης καταγραφή των εκπαιδευτικών πρακτικών και των στάσεων των εκπαιδευτικών καθώς και των εκπαιδευτικών πρακτικών του σχολείου και του κλίματος που επικρατεί στο σχολείο.

Το Ελληνικό Κέντρο, παρέχει υποστήριξη σε όσα σχολεία ή/και φορείς της εκπαίδευσης το ζητήσουν. Για το σκοπό αυτό διατυπώνεται συγκεκριμένο αίτημα από το φορέα και το Κέντρο απαντά σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Οι ερευνητικές διεργασίες και πρακτικές τροφοδοτούν συστηματικά τη διδασκαλία. Έτσι, τα δεδομένα της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών στα μαθήματα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική.

1. Έρευνες στα πλαίσια της συνεργασίας της Ελληνικού Κέντρου με τη Διεθνή Ένωση για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (ΙΕΑ)

1.1 Αλφαριθμητισμός και Σχολείο (Reading Literacy-RL): (1989-1998)

Η έρευνα "Αλφαριθμητισμός και Σχολείο" εξετάζει τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των μαθητών και τους σχολικούς παράγοντες που σχετίζονται με την ανταπόκριση των μαθητών από 31 χώρες, σε γνωστικές δραστηριότητες που έχουν ως προϋπόθεση την κατανόηση του γραπτού λόγου και των γραπτών μηνυμάτων. Στην Ελλάδα συμμετείχαν 3.500 μαθητές του Δημοτικού (Δ' τάξη) και 3.500 μαθητές του Γυμνασίου (Γ' τάξη) από ολόκληρη τη χώρα.

Η έρευνα άρχισε το 1988 και η έρευνα πεδίου έγινε το Δεκέμβριο του 1990 ταυτόχρονα με τις δραστηριότητες για το Διεθνές Έτος Αλφαριθμητισμού. Σήμερα έχει ολοκληρωθεί η επεξεργασία των δεδομένων καθώς και η συγγραφή διεθνών δημοσιευμάτων και δημοσιεύσεων στα ελληνικά.

Τα δεδομένα της έρευνας καθώς και τα ερευνητικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών στα μαθήματα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική, τόσο στο Πανεπιστήμιο Πατρών (1989-1995) όσο και στο Τ.Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Αθηνών (1996-1998).

(Χρηματοδότηση μερική από: ΓΓΕΤ)

1.2 Τρίτη Διεθνής Έρευνα στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες (Third International Mathematics and Science Study-TIMSS): (1990 – 1998).

Η "Τρίτη Διεθνής Έρευνα στα Μαθηματικά και στις Φυσικές Επιστήμες (TIMSS)" άρχισε το 1990 και ολοκληρώθηκε το 1998.

Αφορά την αξιολόγηση των γνώσεων των μαθητών στα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες και τη διερεύνηση της σχέσης του αποτελέσματος της αξιολόγησης αυτής με το πολιτισμικό και το κοινωνικό πλαίσιο, τις εκπαιδευτικές πρακτικές (συμπεριλαμβανομένων των αναλυτικών προγραμμάτων), και τις αντιλήψεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών για τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Αφορά τους μαθητές του Δημοτικού (Γ' και Δ' τάξη) τους μαθητές του Γυμνασίου (Α', Β' και Γ' τάξη) και τους μαθητές Γ' Λυκείου (1ης Δέσμης).

Η έρευνα στην Ελλάδα οργανώθηκε με σκοπό να μελετηθούν τόσο τα ερωτήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας όσο και ερωτήματα που ενδιαφέρουν και απασχολούν την ελληνική εκπαίδευση.

Η ερευνητική ομάδα συγκροτήθηκε το 1990 στο Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο ΙΕΑ, στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας διεξαγωγής του έργου περίπου 13 ερευνητές και εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στην έρευνα.

Από το 1996, οπότε άρχισε η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου, η έρευνα διεξάγεται από ερευνητική ομάδα που συγκροτήθηκε στο Ελληνικό Συντονιστικό Κέντρο ΙΕΑ, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συντονιστές της έρευνας ήταν η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών και ο Ι. Σολομών, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών (και την περίοδο 1996-1998 Πρόεδρος του Τμήματος Αξιολόγησης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο). Ο Γ. Σταμέλος, τότε Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, ήταν κύριος ερευνητής του έργου. Στην έρευνα συμμετείχαν ενεργά οι: Κ. Μπάσμπας, εκπαιδευτικός, ερευνητής, υποψήφιος διδάκτωρ και υπεύθυνος ανάλυσης των δεδομένων Δημοτικού, Χ. Σοφianoπούλου, τότε υποψήφια

διδάκτωρ, Μαθηματικός, ερευνήτρια, και υπεύθυνη της ανάλυσης των δεδομένων Γυμνασίου και Δ. Μπουλαμάτσας, στατιστικός, ερευνητής και αναλυτής δεδομένων.

Τα δεδομένα της έρευνας και τα ερευνητικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών στα μαθήματα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική στο Τ.Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Αθηνών (1998-2002). (Χρηματοδότηση μερική από: ΥΠΕΠΘ, ΓΓΕΤ)

1.3 Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή (Civic Education): (1992-2004)

Η διεθνής έρευνα για την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή έχει στόχο τη διερεύνηση της πολιτικής κοινωνικοποίησης των μαθητών σε βασικές έννοιες, θεσμούς και πρακτικές της Δημοκρατίας. Προκειμένου να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος, η έρευνα επικεντρώθηκε στη διερεύνηση τόσο των σχετικών γνώσεων των μαθητών όσο και στη διερεύνηση της συγκρότησης των σχετικών εννοιών, των αντιλήψεων, των στάσεων και των πρακτικών τους σε πολλές (Ευρωπαϊκές κυρίως) χώρες.

Η έρευνα ξεκίνησε το 1998 και στην Ελλάδα οργανώθηκε με κύριο σκοπό τη μελέτη ερωτημάτων που απασχολούν τον ελληνικό εκπαιδευτικό χώρο. Στην πρώτη φάση εστιάστηκε σε μελέτες περίπτωσης, και έχουν εκδοθεί σε τόμο με τίτλο Civic Education Across Countries: Twenty-four National Case Studies from the IEA Civic Education Project. Το συντονισμό του έργου στην Ελλάδα στην πρώτη φάση είχαν η Δ. Μακρυνιώτη, Αν. Καθηγήτρια και ο Ι. Σολομών, Αν. Καθηγητής. Η δεύτερη φάση της έρευνας αφορούσε κυρίως την έρευνα πεδίου στην οποία συμμετείχαν 150 σχολεία από όλες τις γεωγραφικές περιοχές της χώρας και 3.889 μαθητές. Συντονίστρια του έργου ήταν η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Στην ερευνητική ομάδα συμμετείχαν: Σ. Ανδριτσοπούλου, υποψήφια διδάκτωρ, εκπαιδευτικός, Μ. Ντελίκου, ερευνήτρια, νηπιαγωγός και Γ. Παπαδοπούλου, τότε υποψήφια διδάκτωρ, ερευνήτρια.

Οι μέθοδοι, τα ερευνητικά εργαλεία και τα δεδομένα της έρευνας χρησιμοποιούνται για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητών και φοιτητριών στα πλαίσια των μαθημάτων: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας, και Εκπαιδευτική Πολιτική και Πρακτική. (Χρηματοδότηση μερική από: ΓΓΕΤ, ΕΚΠΑ)

1.4 Νέα φάση της έρευνας 'Εγγραμματισμός και Σχολείο' (Progress in Reading Literacy Study-PIRLS): (1999-2005)

Η έρευνα αφορά στη διερεύνηση των σχέσεων του κοινωνικού, οικογενειακού και σχολικού περιβάλλοντος με τις αναγνωστικές ικανότητες των μαθητών του Δημοτικού. Ο πληθυσμός και το δείγμα της έρευνας αποτελείται από μαθητές της Δ' Δημοτικού μιας και στην ηλικία των 9 ετών οι μαθητές αναμένεται να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες κωδικοποίησης/αποκωδικοποίησης. Σε αυτή την ηλικία επίσης ίσως να είναι περισσότερο εμφανείς οι διαφοροποιήσεις βάσει του περιβάλλοντος του μαθητή (οικογενειακό και σχολικό) και αρχίζουν να διαφαίνονται πιο έντονα οι αλληλεπιδράσεις εκπαιδευτικών και μαθητών.

Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελείται από 145 σχολεία με 20 περίπου μαθητές (ένα τμήμα) από κάθε σχολείο. Το δείγμα σχεδιάστηκε ειδικά έτσι ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό με βάση γεωγραφικά και κοινωνικο-οικονομικά κριτήρια. Η έρευνα έγινε με σταθμισμένα ερωτηματολόγια το Μάιο του 2001 που

απευθύνονταν στους μαθητές, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές τους. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα σε 40 περίπου χώρες – ανάμεσά τους οι περισσότερες χώρες της Ε.Ε. και των Βαλκανίων.

Συντονίστρια του έργου ήταν η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Στην ερευνητική ομάδα συμμετείχαν: Κ. Μπάσμπας, υποψήφιος διδάκτωρ, εκπαιδευτικός, και Μ. Ντελίκου, νηπιαγωγός, ο Γ. Φραγκούλης, τότε υποψήφιος διδάκτωρ. (Χρηματοδότηση μερική από: ΥΠΕΠΘ, ΕΚΠΑ)

1.5 Διεθνής Έρευνα για την Κοινωνική και Πολιτική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση του Πολίτη (International Civic and Citizenship Education Study, ICCS): (2006-2011)

Ο στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση των τρόπων με τους οποίους οι νέοι προετοιμάζονται να αναλάβουν το ρόλο τους ως πολίτες σε 30 διαφορετικές χώρες. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα μελετά τις διαφοροποιήσεις μεταξύ των χωρών και στο εσωτερικό των χωρών, στην επίδοση των μαθητών στις εννοιολογήσεις και τις δεξιότητες στην Κοινωνική και Πολιτική Εκπαίδευση και Εκπαίδευση του Πολίτη, και την έκταση του ενδιαφέροντος και της διάθεσης για συμμετοχή στη δημόσια και πολιτική ζωή των εφήβων, τους παράγοντες που σχετίζονται με το ενδιαφέρον αυτό, καθώς επίσης, και το ποιες πτυχές των σχολείων και των εκπαιδευτικών συστημάτων σχετίζονται με την επίδοση και τις στάσεις απέναντι στην Κοινωνική και Πολιτική Εκπαίδευση και Εκπαίδευση του Πολίτη, συμπεριλαμβανομένων των αναλυτικών προγραμμάτων, των πρακτικών διδασκαλίας, των πτυχών της σχολικής οργάνωσης. Επιπλέον μελετώνται οι πτυχές του προσωπικού και κοινωνικού υπόβαθρου των μαθητών, όπως το φύλο, το κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο, η γλώσσα, που σχετίζονται με την επίδοση και τις στάσεις των μαθητών απέναντι στην Κοινωνική και Πολιτική Εκπαίδευση και Εκπαίδευση του Πολίτη. Θα πραγματοποιηθεί διαχρονική μελέτη και σύγκριση της εξέλιξης της Κοινωνικής και Πολιτικής Εκπαίδευσης ως σχολικό μάθημα, καθώς των διαφοροποιήσεων στις αντιλήψεις και συμπεριφορές των Ελλήνων εφήβων την τελευταία δεκαετία.

Η έρευνα ξεκίνησε το 2006 και έχει ήδη ολοκληρωθεί η πρώτη φάση, η οποία περιελάμβανε τη δοκιμή των ερευνητικών εργαλείων σε μικρό δείγμα σχολείων, ενώ η έρευνα πεδίου θα πραγματοποιηθεί την άνοιξη του 2009, σε δείγμα μαθητών Γυμνασίου το οποίο σχεδιάστηκε ειδικά έτσι ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό με βάση γεωγραφικά και κοινωνικο-οικονομικά κριτήρια. Τα ερευνητικά εργαλεία της έρευνας είναι ερωτηματολόγια για τους μαθητές, για τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές των σχολείων του δείγματος.

Επιστημονική υπεύθυνη για την Ελλάδα είναι η Γ. Κοντογιαννοπούλου – Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών. Η ερευνητική ομάδα αποτελείται από τους: Χ. Πολυδωρίδη, ερευνήτρια, νηπιαγωγός, Μ. Ντελίκου, ερευνήτρια, νηπιαγωγός, Γ. Παπαδοπούλου, διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών, Γ. Φραγκούλης, διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών. (Χρηματοδότηση: μερική από την Ευρωπαϊκή Ένωση)

2. Έρευνες στα Πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.1 Δυνατότητες Πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση και Φοιτητική Κινητικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1998 – 2000).

Στόχος της έρευνας είναι η αποτύπωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στα Ευρωπαϊκά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης καθώς και των δυσκολιών και των προβλημάτων που συνδέονται με την ανάπτυξη της οργανωμένης και της ελεύθερης φοιτητικής κινητικότητας.

Τα ευρήματα της Ελληνικής ερευνητικής ομάδας δείχνουν ότι η φοιτητική κινητικότητα από και προς την Ελλάδα σχετίζεται με ένα σύνολο ασαφών αλλά πραγματικών κοινωνικών (και όχι μόνο) ιεραρχιών και της σχετικής θέσης:

(α) του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (σε σχέση με τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών),

(β) του (κάθε) Πανεπιστημίου (με αφετηρία το κύρος του που διαμορφώνεται από ποικίλους παράγοντες), και

(γ) του Τμήματος που σχετίζεται με (ή καθορίζεται από) την ερευνητική δυναμική του και την επιστημονική ειδικότητα που το Τμήμα υπηρετεί σε συνάφεια τόσο με το κύρος της ειδικότητας όσο και με το κύρος του Τμήματος

(δ) την κοινωνική θέση των ίδιων των φοιτητών, τις φιλοδοξίες τους για ανοδική κοινωνική κινητικότητα και το βαθμό στον οποίο αυτή γίνεται εφικτό να επιτευχθεί μέσω της εκπαιδευτικής (φοιτητικής) κινητικότητας.

Η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα T.S.E.R. (Targeted Socio-Economic Research Programme) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ολοκληρώθηκε σε πέντε Ευρωπαϊκές χώρες: την Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα και τη Σουηδία.

2.2 Δυνατότητες Αλλαγής των Σχολείων με σκοπό τη Βελτίωση τους (1998 – 2000).

Στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση των καινοτόμων και δημιουργικών χαρακτηριστικών του σχολείου και των παραγόντων που πιθανόν συμβάλλουν στη βελτίωση των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Διερευνήθηκαν χαρακτηριστικά και πρακτικές που συνδέονται με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και τους εκπαιδευτικούς φορείς καθώς και πρακτικές που καθορίζουν τη δημιουργική διδασκαλία και τη μάθηση σε επίπεδο σχολικής μονάδας και τάξης.

Σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας οι διαδικασίες δημιουργικής και καινοτόμου αλλαγής των σχολείων αφορούν είτε άμεσα τη βελτίωση της μαθητικής επίδοσης (γνώσεις, δεξιότητες ή στάσεις) είτε έμμεσα παράγοντας “ενδιάμεσα αποτελέσματα”, διαφοροποιώντας δηλαδή κάποια χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας ή της τάξης (τρόπους και μέσα διδασκαλίας) τα οποία με τη σειρά τους ενισχύουν τις γνώσεις και τις πρακτικές των μαθητών. Η έρευνα από Ελληνικής σκοπιάς βασίστηκε σε μελέτες συγκεκριμένων προγραμμάτων των σχολείων. Όπως ήταν αναμενόμενο φάνηκε ότι στα πλαίσια ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος πολύ σημαντική αποδεικνύεται η δράση κεντρικών φορέων (για παράδειγμα του ΥΠ.Ε.Π.Θ. ή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου) οι οποίοι μπορούν είτε να προωθήσουν είτε να παρεμποδίσουν την εισαγωγή δημιουργικών και καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών στα σχολεία. Αυτό που φάνηκε να είναι σημαντικό είναι τα κενά “επιτήρησης” που είναι εγγενή στα πλαίσια ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος. Τα κενά αυτά αφήνουν μια σημαντική *de facto* αυτονομία στους εκπαιδευτικούς που *αν θέλουν* μπορούν να την χρησιμοποιήσουν για να εισάγουν δημιουργικές και καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές. Σημαντική επίσης είναι και η βοήθεια, καθοδήγηση και υποστήριξη πολύ υψηλόβαθμων στελεχών της εκπαίδευσης (“πατερναλισμός” και αυθεντία).

Η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα T.S.E.R. (Targeted Socio-Economic Research Programme) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξήχθη σε οκτώ Ευρωπαϊκές χώρες: την Ολλανδία, την Αγγλία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Φινλανδία, το Βέλγιο, την Ιταλία και την Ισπανία.

Και στις δύο έρευνες επιστημονική υπεύθυνος για την Ελλάδα ήταν η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών. Στη διεξαγωγή τους συμμετείχαν κυρίως ο Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, η Γ. Παπαδιαμαντάκη, κοινωνιολόγος, ερευνήτρια και διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου, ο Ι. Σολομών και ο Α. Βασιλόπουλος υποψήφιος διδάκτωρ Πανεπιστημίου Πατρών.

2.3 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Παγκοσμιοποίηση. (2002-2004). Η ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σ' ένα πολυεπίπεδο πλαίσιο.

Στόχος της έρευνας είναι να εξετάσει και να αναλύσει τους κοινωνικούς και θεσμικούς παράγοντες που καθορίζουν τους τρόπους με τους οποίους τα ιδρύματα και τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανταποκρίνονται στις διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και της Παγκοσμιοποίησης.

Συγκεκριμένα η έρευνα επιδιώκει:

1. Να αναλύσει τις αντιλήψεις, τις στρατηγικές, και τις πρακτικές των ιδρυμάτων και των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων καθώς και να καταγράψει διαχρονικές δυναμικές και αλλαγές της θέσης του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις διαδικασίες διεθνοποίησης, καθώς και της σχετικής του θέσης στην δημιουργούμενη κοινωνική ιεράρχηση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

2. Να συμβάλλει στην θεωρητική κατανόηση της κοινωνικής και θεσμικής δυναμικής της διεθνοποίησης και του εξευρωπαϊσμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των ιδρυμάτων της, καθώς και της ενδεχόμενης θεσμικής και πολιτικής “αντίστασης” των κοινωνικών φορέων και υποκειμένων στις τάσεις παγκοσμιοποίησης και στις πολιτικές του ενιαίου Ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης.

Η έρευνα χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Improving Human Potential and the Socio-Economic Knowledge Base της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξήχθη σε 7 χώρες: Αυστρία, Βρετανία, Γερμανία, Ελλάδα, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία.

Επιστημονική υπεύθυνος για την Ελλάδα ήταν η Γ. Κοντογιαννοπούλου – Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών και συμμετείχαν κυρίως οι Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών, και Γ. Παπαδιαμαντάκη κοινωνιολόγος, ερευνήτρια και διδάκτωρ Παντείου Πανεπιστημίου.

Κέντρο Διαπολιτισμικής Έρευνας και Παιδαγωγικής Παρέμβασης (ΚΕΔΕΠΠ)

Επιστημονική Υπεύθυνη: Άννα Φραγκουδάκη

Σκοπός του Κέντρου είναι η συλλογή υλικού, ερευνητικού και τεκμηρίωσης, που θα αξιοποιείται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και ιδίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του για την ευαισθητοποίησή τους στα προβλήματα ένταξης στο σχολείο και

την αποτελεσματική εκπαίδευση μαθητών και μαθητριών με άλλη πολιτισμική ταυτότητα.

Στόχοι του Κέντρου είναι:

- Η έρευνα σε εκπαιδευτικά ζητήματα που αφορούν μαθητικό πληθυσμό με διαφορετική από την επίσημη πολιτισμική ταυτότητα και/ή θρησκεία.
- Η παραγωγή εναλλακτικού εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλου για την επιτυχή εκπαίδευση μαθητών με άλλη μητρική γλώσσα και κουλτούρα.
- Η συμβολή στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής που θα στοχεύει στη μείωση της κοινωνικής ανισότητας στο σχολείο, την καταπολέμηση της διαρροής και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Η παρέμβαση για την καλλιέργεια στον εκπαιδευτικό θεσμό και την κοινωνία του σεβασμού σε όλες τις ετερότητες.

Οι οικονομικοί πόροι του ΚΕΔΕΠΠ προέρχονται από χρηματοδοτήσεις θεσμικών φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Κέντρο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Ενταξιακών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (ΚΕΤΕΕΠ)

Επιστημονική Υπεύθυνη: Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη

Μία από τις βασικότερες κατευθύνσεις της ειδικής αγωγής που απασχολούν τη διεθνή επιστημονική εκπαιδευτική κοινότητα τις τελευταίες δεκαετίες, είναι η ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση. Τις δύο τελευταίες δεκαετίες η ενταξιακή εκπαιδευτική πολιτική χαρακτήρισε σε θεσμικό τουλάχιστον επίπεδο το χώρο της γενικής και ειδικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Διαπιστώθηκαν ωστόσο μια σειρά δυσκολίες που σχετίζονται με την εφαρμογή της ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Από την εμπλοκή στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πρότυπων ενταξιακών προγραμμάτων (που χρηματοδοτήθηκαν από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους) έχει συγκεντρωθεί ένα σημαντικό παιδαγωγικό και ερευνητικό υλικό, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γονέων, ερευνητών/τριών και φοιτητών/τριών σε θέματα ένταξης παιδιών με ειδικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση.

Στόχοι του Κέντρου είναι:

- Η εκπαιδευτική έρευνα στο χώρο της ενταξιακής εκπαίδευσης
- Η έκδοση επιστημονικών βιβλίων για εκπαιδευτικούς και γονείς
- Η εξειδίκευση εκπαιδευτικών σε θέματα ένταξης
- Η εκπαιδευτική υποστήριξη εκπαιδευτικών και γονέων
- Η εφαρμογή πρότυπων ενταξιακών προγραμμάτων.

Η υλοποίηση των προαναφερόμενων στόχων θα συμβάλει στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής όσον αφορά στην ένταξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση, στην άρση των κοινωνικών στερεοτύπων απέναντι στην αναπηρία και στην προώθηση του δικαιώματος των ίσων ευκαιριών για όλους στην εκπαίδευση.

Η οικονομική ενίσχυση του κέντρου παρέχεται από ευρωπαϊκούς πόρους καθώς και από άλλα ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Κέντρο Έρευνας, Μελέτης και Εφαρμογών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΚΕΜΕΠΕ)

Επιστημονική Υπεύθυνη: Ευγενία Φλογαίτη

Στόχοι του ΚΕΜΕΠΕ είναι:

- Η διεξαγωγή ερευνών και μελετών στον τομέα της ΠΕ.
- Η παραγωγή και έκδοση σχετικού έντυπου, οπτικοακουστικού και ηλεκτρονικού υλικού.
- Η δημιουργία και η λειτουργία σχετικής βιβλιοθήκης και κέντρου τεκμηρίωσης.
- Η κατάρτιση και η επιμόρφωση εκπαιδευτικών και ομάδων που ενδιαφέρονται για την εφαρμογή, διάδοση και ανάπτυξη της ΠΕ.
- Η ανάληψη δραστηριοτήτων για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατάρτιση ατόμων και κοινωνικών ομάδων σε θέματα σχετικά με το περιβάλλον και την ΠΕ.
- Η ανταλλαγή εμπειριών και ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς, κέντρα, ινστιτούτα και άλλα ιδρύματα ή οργανισμούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο σε θέματα ΠΕ.
- Η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε θέματα ΠΕ σε φοιτήτριες/ές, εκπαιδευτικούς και άλλες κατηγορίες ενδιαφερομένων.
- Η συμβολή στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής σε θέματα ΠΕ.

Οι οικονομικοί πόροι του ΚΕΜΕΠΕ προέρχονται από χρηματοδοτήσεις θεσμικών φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Το Κέντρο Έρευνας, Μελέτης & Εφαρμογών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΚΕΜΕΠΕ) αναπτύσσει δραστηριότητες και καινοτομικά προγράμματα στην έρευνα, στην επιμόρφωση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών, στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, στην αξιολόγηση και στην ανάπτυξη του σχολείου μέσω Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Συμμετέχει σε σχετικά ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα, οργανώνει εθνικές και διεθνείς επιστημονικές συναντήσεις, θερινά σχολεία, σεμινάρια κ.λπ. και αναπτύσσει πολύπλευρες συνεργασίες. Έχει δική του ομάδα συνεργατών, επιστολόχαρτα, έντυπα βεβαιώσεων και σφραγίδα. Διαθέτει εξειδικευμένη βιβλιοθήκη και πλούσιο αρχείο που συμπληρώνουν την βιβλιοθήκη του τμήματος για την κάλυψη διδακτικών και ερευνητικών αναγκών των φοιτητών, των μετεκπαιδευόμενων νηπιαγωγών στο Διδασκαλείο και γενικότερα εκπαιδευτικών και ερευνητών από το χώρο της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Παρέχει επίσης σεμινάρια και πρακτικές ασκήσεις στους μετεκπαιδευόμενους του διδασκαλείου του ΤΕΑΠΗ στον κατάλληλα εξοπλισμένο χώρο του.

Το ΚΕΜΕΠΕ στεγάζεται στον 4^ο όροφο, Ιπποκράτους 35.

Περισσότερα για τις δραστηριότητες του βλέπε στην ιστοσελίδα <http://kemepe.ecd.uoa.gr>

Κέντρο Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής

Επιστημονικοί υπεύθυνοι: Κώστας Χρυσαιφίδης και Αλεξάνδρα Ανδρούσου

Σκοπός του Κέντρου είναι η μελέτη των σύγχρονων θεωριών και ευρημάτων της διδακτικής πράξης και η εφαρμογή των ευρημάτων αυτών στη χώρα μας καθώς και σε άλλες κοινωνίες. Πιο συγκεκριμένα:

- Η πραγματοποίηση ερευνών στην Ελλάδα καθώς και συγκριτικών ερευνών, σε συνεργασία τόσο με χώρες της Ευρώπης όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, στο γνωστικό αντικείμενο της Παιδαγωγικής και ειδικά της προσχολικής εκπαίδευσης και η

ανάλυση των παιδαγωγικών πρακτικών που ισχύουν στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες.

- Η εκπόνηση προγραμμάτων για τον εμπλουτισμό της προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες με τη συνεργασία ερευνητών από τις χώρες αυτές.

- Η πραγματοποίηση διδακτικού επιμορφωτικού έργου, η παραγωγή επιμορφωτικού υλικού καθώς και η ανάπτυξη κριτηρίων επιλογής αξιολόγησης και σχεδιασμού εποπτικών μέσων διδασκαλίας.

- Η ανταλλαγή εμπειριών και η ανάπτυξη συνεργασίας με ανάλογα Κέντρα, φορείς και οργανισμούς στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό.

- Η εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης καθώς και η υποστήριξη σε θέματα Παιδαγωγικής - Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής.

Οι οικονομικοί πόροι του Κέντρου προέρχονται από (α) δωρεές ή παροχές τρίτων, (β) χρηματοδοτήσεις από εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς ή άλλα ιδρύματα και φορείς στο πλαίσιο ανάπτυξης και διεξαγωγής εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών ή άλλων ερευνητικών προγραμμάτων σχετικών με την Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, (γ) έσοδα από τη διάθεση έντυπου ή οπτικοακουστικού υλικού που θα εκπονείται στο Κέντρο και από τη διοργάνωση εκδηλώσεων, όπως εκθέσεων, συνεδρίων, ημερίδων, σεμιναρίων κ.λπ.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Υποτροφίες

Στις δυνατότητες για υποτροφία περιλαμβάνονται αυτές των κληροδοτημάτων και βραβείων του Πανεπιστημίου Αθηνών όπως και του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).

Υποτροφίες και βραβεία του Πανεπιστημίου Αθηνών

Σύμφωνα με το άρθρο 23 Ν. 2413/17-6-96, το Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγεί κάθε χρόνο υποτροφίες και βραβεία για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό. Αυτές χορηγούνται μέσω των κληροδοτημάτων του, σύμφωνα με τη θέληση του κάθε διαθέτη και κάτω από προϋποθέσεις που περιλαμβάνουν συχνά διαγωνισμό ή επιλογή. Ο αριθμός των υποτρόφων μπορεί να αλλάξει κάθε χρόνο ανάλογα με τα έσοδα κάθε κληροδοτήματος. Ακολουθεί πίνακας υποτροφιών και βραβείων μέσω κληροδοτημάτων που αφορούν και φοιτητές/τριες του ΤΕΑΠΗ.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στη Διεύθυνση Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών (Χρήστου Λαδά 6, 6ος όροφος, τηλ. 210-36 89 131-4).

Υποτροφίες μέσω κληροδοτημάτων

- *Μαρίας Αβράσογλου*: Με επιλογή, ενίσχυση ενός σπουδαστή/μιας σπουδάστριας, άπορου/ης με καταγωγή από την Ανατολική Ρωμυλία.
- *Ιωάννου Βαρούκα*: Με διαγωνισμό.
- *Κων. Γεροστάθη*: Με διαγωνισμό, σε φοιτητές/τριες με καταγωγή από την Άρτα.
- *Δελλίου ή Νακίδου*: Για την τελειοποίηση δύο νέων επιστημόνων σε οποιαδήποτε επιστήμη εκτός της Ιατρικής, στην Ευρώπη, με προτίμηση σε όσους/ες κατάγονται από την Ανατολική Μακεδονία.
- *Πέτρου Κανέλλου*: Με επιλογή, σε φοιτητή/φοιτήτρια με καταγωγή από το Μεγαλά Μέσσηνίας.
- *Θεοδ. Μανούση*: Με επιλογή στους φοιτητές/τριες που κατάγονται από τα Σιάτιστα.
- *Σπ. Μπαλτατζή*: Με επιλογή, σε καταγόμενους από το Συρράκο Ιωαννίνων για τη Δημοτική, Μέση, Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση.
- *Αντ. Παπαδάκη*: Με διαγωνισμό.
- *Σ. Παπαζαφειροπούλου*: Με επιλογή, σε νεοεισαχθέντες φοιτητές/τριες που κατάγονται από την Ανδρίτσεινα.
- *Ν. Παπαμιχαλοπούλου*: Με επιλογή, σε φοιτητές/τριες που κατάγονται από τη Λακωνία, κατά προτίμηση από το χωριό Κρεμαστή και την Επαρχία Επιδαύρου Λιμηράς.
- *Π. Ποταμιάνου*: Με επιλογή, σε φοιτητές/τριες Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Φυσικής και Χημείας, που κατάγονται από τη Θράκη και κατά προτίμηση από την Ορεστιάδα.
- *Μαρίας Στάη*: Με επιλογή, σε νεοεισαχθέντες φοιτητές/τριες που κατάγονται από τα Κύθηρα, όπως και σε πτυχιούχους των ΑΕΙ με βαθμό "λίαν καλώς", που κατάγονται από τα Κύθηρα για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη.

- *Ι. Σφογγούλου*: Με διαγωνισμό, σε άπορους/ες φοιτητές/τριες που κατάγονται από τα 24 χωριά του Βόλου Μαγνησίας.

Βραβεία

- *Έπαθλον Πόπης Μαρή-Καμάρα*: στους/ις καλύτερους/ες σε επίδοση και ήθος σπουδαστές/ριες που προτείνονται από τις Σχολές του Πανεπιστημίου.
- *Πανιά Ράλλη*: σε φοιτητές/τριες όλων των Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών που διακρίνονται για το ήθος και την πρόδοό τους, κατά την κρίση του Πρύτανη και της Συγκλήτου.

Υποτροφίες ΙΚΥ

Στους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. χορηγούνται βραβεία και υποτροφίες από το Ι.Κ.Υ. με τους εξής όρους:

- (1) Τα βραβεία, που συνίστανται σε χορήγηση ειδικού διπλώματος και εφάπαξ ποσού με σκοπό την αγορά επιστημονικών βιβλίων του γνωστικού αντικείμενου των σπουδών του φοιτητή. Απονέμονται στον πρώτο επιτυχόντα κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις, όπως και στον πρώτο επιτυχόντα κατά τις προαγωγικές εξετάσεις, εφόσον τις περάτωσε εντός των δύο πρώτων εξεταστικών περιόδων, καθώς και σε κάθε αριστούχο απόφοιτο που περάτωσε τις πτυχιακές εξετάσεις εντός των δύο πρώτων εξεταστικών περιόδων.
- (2) Οι υποτροφίες χορηγούνται στους προπτυχιακούς φοιτητές με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του ίδιου του φοιτητή και των γονέων του και δεύτερο κριτήριο την επίδοσή του, κατ' απόλυτη σειρά επιτυχίας στις εισαγωγικές και τις προαγωγικές εξετάσεις κάθε έτους σπουδών. Οι προπτυχιακοί φοιτητές ενδιάμεσων ετών, για να λάβουν υποτροφία, θα πρέπει να έχουν επιπλέον επιτύχει μέσο όρο βαθμολογίας τουλάχιστον 6.51 σε κλίμακα βαθμολογίας 0-10 στα μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών, εντός της πρώτης ή τουλάχιστον της πρώτης και της δεύτερης εξεταστικής περιόδου.
- (3) Ο αριθμός των υποτροφιών, το ποσό που χορηγείται για την αγορά βιβλίων ή για τη υποτροφία και οι λοιπές λεπτομέρειες απονομής των βραβείων και υποτροφιών, καθώς και το πρόγραμμα και οι κανονιστικές διατάξεις που θα το διέπουν ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Κ.Υ.
- (4) Στον πρώτο επιτυχόντα φοιτητή κάθε μεταπτυχιακού προγράμματος, μετά το τέλος κάθε έτους σπουδών το Ι.Κ.Υ. χορηγεί, αν αυτός δεν είναι ήδη υπότροφός του, υποτροφία ποσού 250.00 €. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ι.Κ.Υ.
- (5) Στους προπτυχιακούς φοιτητές μπορούν να παρέχονται από τα ιδρύματα στα οποία φοιτούν άτοκα δάνεια και οικονομικές ενισχύσεις για την κάλυψη ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών τους με κριτήριο την ατομική ή την οικογενειακή τους κατάσταση και τη επίδοσή τους στις σπουδές. Η έκταση, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης των δανείων και των ενισχύσεων καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Άλλες Βιβλιοθήκες του ΕΚΠΑ

Συστήνεται η επίσκεψη σε άλλες βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου, όπως των εξής Τμημάτων:

- **Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης** στον 3ο όροφο της οδού Χαριλάου Τρικούπη 24, τηλ.: 210-36 02 715. Ώρες λειτουργίας από Δευτέρα-Πέμπτη 9:00-18:00 και Παρασκευή 9:00-14:00,
- **Ψυχολογίας** στον 5^ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 565. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 17:00,
- **Παιδαγωγικής** στον 5^ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 577. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 16:00,
- **Φιλοσοφίας** στον 7^ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 795-6. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 18:00,
- **Γλωσσολογίας** στον 8^ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 853-9. Ώρες λειτουργίας Δευτέρα-Πέμπτη από 8:30 έως 18:00 και Παρασκευή από 8:30 έως 15:00,
- **Αγγλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας** στον 9ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 949, Ώρες λειτουργίας Δευτέρα-Πέμπτη από 9:00 έως 18:00 και Παρασκευή από 9:00 έως 15:00.
- Επίσης συστήνεται η χρήση των **Φοιτητικών Αναγνωστηρίων** στον 2ο όροφο της οδού Ιπποκράτους 15, τηλ.: 210-36 88 24-7, καθώς και τα Φοιτητικά Αναγνωστήρια (στον 2ο και 4ο όροφο), όπου οι φοιτητές/τριες μπορούν να βρουν ένα χώρο για μελέτη είτε με δικά τους βιβλία είτε με της βιβλιοθήκης. Ο χώρος αυτός λειτουργεί ως εξής: 2ος όροφος: Δευτέρα – Παρασκευή 8:15 έως 20:45, 4ος όροφος: Δευτέρα-Παρασκευή 8:15 έως 20:45 όπως και Σάββατο 8:15 έως 20:30 και Κυριακή 9:45 έως 21:30.

Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)

Στόχος της Μονάδας Προσβασιμότητας ΦμεΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών είναι η επίτευξη στην πράξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ περιλαμβάνει Υπηρεσία Καταγραφής Αναγκών των ΦμεΑ, Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας, Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο, Υπηρεσία Μεταφοράς.

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνο: 210-72 75 183

Fax: 210-72 75 135

Ιστοθέση: <http://access.uoa.gr>

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: access@uoa.gr

Η ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ

Στεγάζεται στην οδό Ιπποκράτους 15 και Ακαδημίας. Περιλαμβάνει την Υγειονομική Υπηρεσία, το Τμήμα Σίτισης Φοιτητών, τα Φοιτητικά Αναγνωστήρια, το Μουσικό Τμήμα, το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών, τον Πολιτιστικό Όμιλο Φοιτητών, το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών και το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών.

Υγειονομική Υπηρεσία

1^{ος} όροφος, τηλ. 210-36 88 218

Υγειονομική περίθαλψη δικαιούνται οι προπτυχιακοί/κές και μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες, ημεδαποί, ομογενείς και αλλοδαποί. Αυτό ισχύει για διάστημα ίσο προς τα έτη φοίτησης που προβλέπονται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών αντίστοιχα ενός Τμήματος, προσαυξημένο κατά το ήμισυ. Περιλαμβάνει ιατροφαρμακευτική, νοσοκομειακή και οδοντιατρική περίθαλψη, παρακλινικές εξετάσεις, εξέταση στο σπίτι, τοκετό, φυσιοθεραπείες και ορθοπεδικά είδη.

Τμήμα Σίτισης Φοιτητών

5^{ος} όροφος, τηλ. 210-36 88 216

Η κύρια δραστηριότητά του Τμήματος Σίτισης είναι η παροχή σχετικής κάρτας. Όσοι/όσες φοιτητές/τριες δικαιούνται κάρτα σίτισης έχουν τη δυνατότητα να σιτίζονται από 1^η Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους έως 30 Ιουνίου του επόμενου έτους στα συμβεβλημένα εστιατόρια ή τις εστίες ή τα οικοτροφεία, εάν διαμένουν σε αυτά.

Φοιτητικά Αναγνωστήρια

2^{ος} και 4^{ος} όροφος., τηλ. 210-36 29 028, 210-36 88 213

Στους χώρους των φοιτητικών αναγνωστηρίων οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα μελέτης είτε με δικά τους βιβλία είτε με βιβλία της βιβλιοθήκης, τα οποία καλύπτουν όλους τους επιστημονικούς κλάδους.

Μουσικό Τμήμα

4^{ος} όροφος, τηλ. 210-36 88 229

Με γνώμονα τη μουσική παιδεία των φοιτητών/τριών και κατ' επέκταση την ανάπτυξη της μουσικής στην πανεπιστημιακή κοινότητα γενικότερα, στο Μουσικό Τμήμα παραδίδονται σχετικά μαθήματα. Λειτουργεί επίσης η φοιτητική χορωδία και ορχήστρες ενώ οργανώνονται συναυλίες και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών

4^{ος} όροφος, τηλ. 210-36 88 227

Το Τμήμα αυτό αποτελείται από δύο επιμέρους γραφεία. Το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων διοργανώνει φοιτητικές πολιτιστικές εκδηλώσεις, συνεσιδάσεις και κάθε άλλη δραστηριότητα που σχετίζεται με τη μόρφωση και ψυχαγωγία των φοιτητών/τριών. Συνεργάζεται επίσης με την Ε.Φ.Ε.Ε. για το συντονισμό ποικίλων φοιτητικών προβλημάτων. Το Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών διευκολύνει

τους φοιτητές/τριες στην ανεύρεση εργασίας και κατοικίας, με σκοπό την οικονομική ενίσχυση προκειμένου να τελειώσουν τις σπουδές τους.

Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών

ημιόροφος, τηλ. 210-36 88 205

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών περιλαμβάνει τέσσερις τομείς: (α) τον Θεατρικό, (β) τον Χορευτικό, (γ) τον Κινηματογραφικό και (δ) τον Φωτογραφικό. Σε συνεργασία με το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων διοργανώνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Ταμείο Αρωγής Φοιτητών

3^{ος} όροφος, τηλ. 210-36 14 504, 210-36 30 069

Λειτουργεί ως ανεξάρτητη υπηρεσία με σκοπό την ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση των φοιτητών/τριών ώστε να καλυφθούν οι έκτακτες ανάγκες τους.

Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών

Γραμματεία στον 2^ο όροφο,
τηλ. 210-36 13 261, 210-36 88 204

Το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών λειτουργεί ως ανεξάρτητη ακαδημαϊκή μονάδα, όπου οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα εκμάθησης ξένων γλωσσών. Τα μαθήματα διεξάγονται σε αίθουσες των κτηρίων Ιπποκράτους 7 και 15. Εκτός από τις ξένες γλώσσες διοργανώνονται εξειδικευμένα σεμινάρια και λειτουργούν μονοετή προγράμματα προετοιμασίας για παρακολούθηση μεταπτυχιακών σπουδών ή συμμετοχή σε προγράμματα Σωκράτης-Ερασμος. Λειτουργούν επίσης τμήματα για σύνταξη ειδικών εγγράφων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους θεσμούς της, καθώς και επιμόρφωσης στη μετάφραση.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να μετάσχουν σε ένα ή και περισσότερα αθλήματα που προσφέρουν τα προγράμματα και τμήματα άθλησης του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου στην Πανεπιστημιούπολη, στα Άνω Ιλίσια. Λειτουργεί από 1η Οκτωβρίου έως 30 Μαΐου από 8:00 π.μ.-17:00 μ.μ. Προσφέρονται επίσης και αθλήματα εκτός Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου, όπως κατάδυση, ιστιοπλοΐα, ανεμόπτερο, γκολφ και ιππασία.

Πληροφορίες στα τηλέφωνα 210-77 07 207, 210-72 75 551-2.